

Dr. Mücahit KIVRAK¹

¹ BAÜN Edremit Myo

Zeytincilik ve Zeytin İşleme Teknolojisi Programı

kivrak@gmail.com

0505 772 44 46

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

Ders Notu: 188

“Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi,
Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi”.

Kanuni Sultan Süleyman

Rize’de kaza geçiren bir işçi, olayı ayrıntılarıyla anlatmak için, şantiye şefine bir mektup yazmış ki, evlere şenlik... İtiraf etmek gerekirse, klasik Karadeniz fıkralarından biri sandım ... Değilmiş ... Bire bir gerçek ...

“Sayın şantiye şefim, İş kazası tutanağında planlama hatası diye yazmıştım. Bunu yeterli görmeyerek ayrıntılı bilgi istemişsiniz. Şu anda hastanede yatmama neden olan olaylar aynen aşağıdaki gibi olmuştur :

Bildiğiniz gibi ben duvar ustasıyım. İnşaatin 6. katında işimi bitirdiğimde, biraz tuğla artmıştı. Yaklaşım 250 kg. olduğunu sandığım bu tuğlaları aşağıya indirmem gerekiyordu. Bunun için bir varil buldum. Ona sağlam bir ip bağladım. 6. kata çıkıp, ipi bir çukıktan geçirerek, ucunu aşağıya saldım. Tekrar aşağıya inip, ipi çekerek varili 6. kata çıkardım. İpin ucunu sağlam bir yere bağlayıp, tekrar yukarı çıktım. Tüm tuğlaları varile doldurup aşağı indim. Tam ipin ucunu çektim ki, kendimi havalarda buldum. Ben yaklaşık 70 kiloyum. 250 kiloluk varil aşağı düşerken, beni yukarı çekti. Heyecandan ipi bırakmayı akıl edemedim. Yolun yarısında dolu varille çarpıştık. Sanıyorum sağ iki kaburgam bu sırada kırıldı. Tam yukarı çıkınca, iki parmağım iple birlikte çukrığa sıkıştı. Böylece parmaklarım da kırılmış oldu. O sırada yere çarpan varilin dibi çıktı ve tuğlalar yere saçıldı. Varil hafifleyince, bu kez ben aşağı inmeye, varil yukarı çıkmaya başladı ve yolun yarısında yine kendisiyle çarpıştık. Sol bacağımın kaval kemiği de bu sırada kırıldı. Can havliyle ipi bırakmayı akıl ettim ve tabii yaklaşık 3. kat hizasından aşağıya düştüm. Sol kaburgalarım, sol el bileğimde o zaman kırıldı sanırım. Başımı yukarı kaldırdığımda boş varilin hızla üzerime doğru geldiğini gördüm. Kafatasımın da böylece çatladığını düşünüyorum. Bayılmışım...

Gözümü hastanede açtım. Allah’ın herkezi böyle kazalardan korumasını diler, hürmetle ellerinizden öperim.

Duvarcı ustanız; Cengiz Sarıgül”

İş Yeri Düzeni ve Bakımı (Temizlik): İş yerinin iyi bir şekilde düzenlenmesinin o iş yerinde çalışanların moralini yükselttiği, işin verimini arttırdığı ve çoğu iş kazalarını önlediği bilinen bir gerçektir.

Her iş yerinin tertip, düzeninin iyi olması ve bu hâlin devamlı kalmasını sağlayıcı bir plân ve program bulunmalıdır. Bunun için düzensizliği yaratan sebep ve şartlar giderilmeli, belli bir düzen kurulmalı sonra bu düzenin devamı günlük takip ve kontrollerle sağlanmalıdır.

Bir iş yerinde temizlik, düzen iş kazalarının çoğunu önleyen önemli bir etkidir.

Kurulu düzenin ve arzulanan temizliğin yeterli ve devamlı olması yapılacak günlük çalışma ve kontrollerle mümkündür. Günlük çalışmalarla aşağıdaki yerlerde ve hizmetlerde düzen ve temizliğin sağlanmış olması morali yükseltir,

verimi artırır.

Bunun için aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

Çalışılan takım, tezgâh ve makine, işin tamamlanmasından sonra mutlaka temizlenmeli ve kullanılan aletler yerine konmalıdır.

Çalışma sırasında çalışılan alanın ve çevrenin kirlenmesine engel olunmalı, bu alanlar mümkün olduğu kadar temiz tutulmalıdır.

İş yerlerinde temizliği en iyi şekilde yapabilecek vasıflara sahip temizlik araç ve gereçleri bulundurulmalıdır (saplı süpürge, kürek, paspas, fırça, elektrikli süpürge ve parlaticılar gibi) iş yeri özelliğine göre deterjan, özel ilâç vb. temizlik araç ve gereçleri de bulundurulmalıdır.

İş yerinin içinin yanı sıra dış çevre temizliğinin de yapılması gerekir.

İş atıkları ve çöplerinin toplanarak ortamdan uzaklaştırılması için gerekli tedbirler alınmalıdır.

Çalışanların kayarak düşmelerine sebep olabilecek yağ, mazot gibi petrol ürünleri ile karpuz, kavun, muz vb. kabuklu yiyeceklerin hemen temizlenmesi gerekir.

Özellikle gıda maddelerinin üretildiği iş yerlerinde tüzük ve yönetmeliklerde belirtilen temizlik kurallarına mutlaka uyulmalıdır. Bu gibi iş yerlerinde fare, böcek vb. zararlı hayvanlara karşı yeterli ilâçlama yapılmalıdır.

Çalışanların temizlik kurallarına sürekli uymalarını sağlamak için basılı broşür yayımlanması ve uyarıcı levhaların iş yerlerinin görülür kısımlarına asılması gerekir.

İş yerlerinde yatakhane, yemekhane, banyo, duş, tuvalet vb. yerler ile sosyal faaliyetlerin yapıldığı toplu olarak bulunulan yerler çabuk kirlenebilen yerlerdir. Bu gibi yerlerin temizliğine dikkat edilmelidir. Temizlik ve tertip kurallarına uymayanlar ikaz edilmeli, gerekirse sorumlulara bildirilmelidir.

İŞ GÜVENLİĞİ TANIMI VE AMACI

TANIM:

İş yerlerinde işin yürütülmesi nedeniyle oluşan tehlikelerden ve sağlığa zarar verecek koşullardan korunmak için yapılan metotlu çalışmalara iş güvenliği denir.

Mühendislik, sosyal, iktisat, istatistik, sosyoloji, psikoloji ve ergonomi gibi bilimlerden faydalanır.

AMAÇ

1. Çalışanları korumak: Ana amacı oluşturmaktadır. Çalışanları işyerinin olumsuz etkilerinden korumak, rahat ve güvenli bir ortamda çalışmalarını sağlamak, başka bir ifade ile çalışanları iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı koruyarak ruh ve beden bütünlüklerinin sağlanması amaçlanmaktadır.
2. Üretim güvenliğini sağlamak: İş güvenliğinin sağlanması beraberinde verimin artması sonucunu doğuracağından özellikle ekonomik açıdan önemlidir. İş güvenliği sağlanmasıyla iş gücü ve iş günü kayıpları azalacak, dolayısıyla üretim korunacak ve iş veriminde artma olacaktır.
3. İşletme güvenliğini sağlamak: İş yerinde alınacak tedbirler ile iş kazalarından, makine arızaları, patlama ve yangın gibi tehlikeli durumlar ortadan kaldırılacağından işletme güvenliği sağlanmış olur

İş Sağlığı ve Güvenliği Felsefe ve Gerekliliği

Sağlığı Kaybetmenin Ödülü ve Bedeli Olamaz

Hiçbir Ekonomik Zorunluluk İnsan Sağlığına Zarar Verecek Bir İşlemin
Nedeni Olamaz

Kişisel Koruyucu Malzemesini Kullanmayan, Kaza Bedelini Ailesi ile
Birlikte Öder

İşyerinde Kimse Kendisini Risk' e Atma Hakkına Sahip Değildir.

Risk ve Tehlikelerin Önlenmesi Doğuracağı Sonuçlardan Çok Daha Ucuzdur.

İŞ GÜVENLİĞİ VE İŞ SAĞLIĞININ ÖNEMİ

ILO (International Labour Organization, Uluslar arası çalışma örgütü) ve WHO işçi sağlığını şu şekilde tanımlamıştır

“ Çalışan tüm insanların fiziksel, ruhsal, moral ve sosyal yönden tam iyilik durumlarının sağlanmasını ve en yüksek düzeylerde sürdürülmesini; iş koşulları ve kullanılan zararlı maddeler nedeniyle çalışanların sağlığına gelebilecek zararların önlenmesini ve ayrıca işçinin fizyolojik özelliklerine uygun yerlere yerleştirilmesini, işin insana ve insanın işe uymasını asıl amaçlar olarak ele alan tıp bilimidir”

Her yıl dünyada 14.000 kişi iş kazalarından ölmektedir

Her yıl yaklaşık 2,5 milyon işçi iş kazasına maruz kalmaktadır

Her yıl yaklaşık 300.000 meslek hastalığı tespit edilmektedir

Hipokrat (MÖ 460-377) Maden ve metal işçilerinde kurşun zehirlenmesi belirtilerini tanımlamıştır.

Pliny (23-70) Asbest ve civanın zehirliliği

Ulrich Ellenborg (1473) Metal dumanlarının tehlikeleri, belirtileri ve önleyici tedbirler

Paracelsus (1493-1541) Meslek hastalıkları konusunda tez hazırlamıştır,
Toksikolojinin babası kabul edilir,

TARİHSEL GELİŞİM

Çok eski çağlardan beri insanlık tarihinde işçi ve işyeri kavramı vardır.

İGS tarihsel gelişim sanayinin gelişimiyle paralel olmuştur. Kömürün bulunması, buharın teknolojik olarak kullanılması, Rönesans, 20 yüzyıldaki kimyasallardaki önemli gelişmeler.

İGS ile ilgili ilk yazılı kaynaklar Yunan düşünür Heredot'a dayandırılmaktadır

Çalışanların yaptığı işten zarar görebileceği düşüncesi Hipokrat tarafından ileri sürülmüştür.

Yakın tarihte, 1883, İngiltere'de Fabrikalar Yasası çıkarılmıştır. Bu yasa ile çalışma süresi 10 saate indirilmiş, 9 yaşın altındaki çocukların çalıştırılması yasaklanmış, 18 yaşın altındakilerin gece çalışmaları yasaklanmış.

1842 de çıkartılan yasa ile kadın ve çocukların maden ocaklarında çalıştırılması yasaklanmıştır.

1844 yılında fabrikaların işyeri hekimi bulundurma zorunluluğu getirilmiştir.

Fransa'da aynı zamanda benzer yasalar çıkarılmıştır.

İş kazasına uğrayanlara tazminat ödenmesi ilk olarak 1885 yılında Almanya'da uygulanmaya başlanmış, kısa zamanda tüm Avrupa ve Amerika'da yaygınlaşmıştır.

Osmanlı döneminde; Esnaf ve Sanatkar Loncalarının İGS konularında çalışmaları var.

1865 yılında "Dilaver Paşa Nizannamesi" kömür madenlerinde çalışan işçiler için çıkarılmış.

1869 yılında "Maadin Nizannamesi" çıkarılmış.

Cumhuriyet döneminde; 1921 yılında 151 sayılı "Ereğli havza-i Fahmiye Maden Amelesinin Hukukuna Mütealik Kanun" kömür işçilerinin çalışma şartları, iş güvenliği ve işçi sağlığı ile ilgili ilk kanundur.

1924 yılında 394 sayılı kanun çalışanlara hafta tatili getirmiştir.

1926 yılında 818 sayılı borçlar kanunu

1930 yılında Belediyeler Kanunu ve Umumi Hıfzısıhha Kanunu

1935 yılında milli bayram ve genel tatil günleri hakkındaki kanun yürürlüğe girmiştir.

1937 yılında İş Kanunu

1946 yılında Çalışma Bakanlığı'nın kurulması İş güvenliği ve sağlığı konusunda en önemli aşamadır.

1945 yılındaki 4792 sayılı “İşçi Sigortaları Kurumu” kanunu da önemli bir aşamadır.

1964 yılında yürürlüğe giren 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 2003 yılında 4958 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, 2009 yılında da yeni düzenlemeler yapıldı.

1967 yılında 931 sayılı kanunla 3008 sayılı iş kanunu kaldırılmış yerine 1971 yılında 1475 sayılı iş kanunu gelmiştir. Bu kanun uzun süre yürürlükte kalmış ve bu kanuna dayanarak bir çok tüzük ve yönetmelik çıkarılmıştır. Son olarak 2003 yılında 4857 sayılı İş Kanunu yürürlüğe girmiştir.

Agricola (1494-1555) “*De Re Metallica*”: Ağıza Buruna Mendil

“**Bernardino Ramazzini (1633-1714)** İş sağlığının kurucusu, ”koruyucu meleği” kabul edilir. “*De Morbis Artificum Diatriba-Çalışanların*

Hastalıkları” Kurşun ve cıva zehirlenmeleri ve diğer meslek hastalıklarındaki semptomları tanımlamıştır. Silikoz’un tehlikelerinden kaçınma yollarını....

Hekimlere, hastalarına çalışma ortamı ve yaptıkları işin hikayesini sormalarını tavsiye etmiştir.

Dr. Alice Hamilton (20. yy) “*Exploring the Dangerous Trades*” Değirmen ve madenlerdeki deneyimlerini yazdığı kitabı

İş Kazalarının Gerçek Maliyeti

Görünen Maliyet

- Tedavi harcamaları,
- İki günlük ücret,
- Kaza sonucu ödenen tazminatlar,
- Dava giderleri, mali mesuliyet sigorta
- Kazada hasar gören tesis onarımı

Gizli Maliyet

- Kaza araştırma maliyeti
- Yerine geçen işçinin öğrenme süresi,
- (Ekibin morali) Verim ve zaman kaybı,
- Fazla mesai,
- Yöneticilerin harcadıkları zaman,
- Ölüm varsa işe ara verme,
- Soruşturmada üst düzey zaman kaybı,
- İşletmenin prestij kaybı

Ülkemizde iş sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan problemler;

- İşyerinin yapısından kaynaklanan sorunlar:

Önemli bir problemdir. Ülkemizde işyerlerinin %90 nında çalışan işçi sayısı 10'un altında. O nedenle etkin bir iş güvenliği organizasyonu oluşturmak mümkün değil

- Yasal düzenlemelerden kaynaklanan sorunlar

Yeterli yasal düzenlemeler var, ancak çok dağınık olması önemli bir problem

- Eğitimle ilgili sorunlar

Herkesimin ve herkesin iş güvenliği konusunu önemsemesi ve bu konuda eğitim alması gerekir. Son yıllarda yükseköğretimde dersler açılmaya başlanmıştır.

- Kazalardan sonra ortaya çıkan sorunlar

İlk yardım ve tıbbi müdahale eksiklikleri

- Örgütlenme ve araştırma eksiklerinden kaynaklanan sorunlar

Kanun ve yönetmeliklerin uygulanmasında ortaya çıkan ve genelde denetimden kaynaklanan sorunlardır

Avrupa Birliğinin ülkemizde yürütmekte olduğu 35 müzakere başlığından 19.

sırada yer alan konu başlığı;

iş hukuku, iş sağlığı, kadın ve erkek arasında eşit muamele, sosyal diyalog,

sosyal politika (sosyal koruma) ve istihdamdır.

ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü)

WHO (Dünya Sağlık Örgütü)

Amaan neymiş iş güvenliği yaa eskiden iş güvenliği mi vardı? Canım sıkkın zaten akşam olsa da eve gitsem.

İş güvenliği kurallarının hepsine uyacağım çünkü onlar benim sağ salim eve geri dönebilmem için konulmuş kurallar

SİZ VE SEVDİKLERİNİZ İÇİN İŞ GÜVENLİĞİ BİR AYNADIR.

Ooff ayağım

KEŐKE

iş güvenliği kurallarına uysaydım.

Bütün iş güvenliği kurallarına uydum
ve sağ salim evime geri dnebildim.

SİZ ONA NASIL BAKARSANIZ, O DA SİZE ÖYLE BAKAR!!!

Yaşama Hakkı

Nasıl Bir Yaşam?

İş Kazaları Nasıl Oluşur / Önlenir ?

TEHLİKELİ DAVRANIŞ NEDENLERİ

Kişinin Eğitimi;

- İşi ciddiye almama,
- Gereksiz şakalaşma,
- Kişisel koruyucu kullanmama,
- İşe uygun koruyucu kullanmama,
- Tehlikeli alet kullanma,
- Topraklaması olmayan alet kullanma,
- Ergonomi kurallarına uymama

Sağlık Nedir?

Yalnız hastalık ve sakatlığın olmaması değil, fiziksel ve ruhsal yönden tam bir iyilik halidir.

fiziksel + sosyal iyilik = Sağlık

Niçin çalışıyoruz?

İmkanlarımız dahilinde ailemizin ve kendimizin beklentilerini karşılamak, onlara daha iyi bir yaşam sağlamak ve temel ihtiyaçlarımızı karşılamak için çalışıyoruz.

İnsanın canına ve malına gelebilecek her türlü beklenmeyen, önceden planlanmayan, bilinmeyen, kontrol dışına çıkan ve zarar niteliği bulunan her olaya kaza denir.

İş güvenliği çalışmaları tepeden en alttaki işçiye kadar tüm çalışanların katılacağı bütün bir çalışmadır.

İş yerlerinde iş güvenliği çalışmalarını yürütecek birimlerin oluşturulması gerekir.

İş güvenliği ile ilgili elemanların görevleri

İşveren

Gerekli bütçenin sağlanması

İş güvenliği organizasyonu, politikası ve bunlarla ilgili gerekli kararların alınması

Fabrika müdürü

İş güvenliği ile ilgili çalışma düzenini kurmak

Bölüm amirlerini seçmek ve atamak

İşveren tarafından belirlenmiş iş güvenliği organizasyonunu gerçekleştirmek. Bu organizasyonla ilgili yasaların hükümlerini uygulamak, denetimleri yapmak

İşletme danışmanlığı

İş güvenliği Mühendisi veya teknik elemanı

Bölüm amirleri

İşyeri Hekimliği

İş güvenliği bürosu

İşçiler

Kurallara ve tavsiyelere uymak, işlerinde dikkatli ve tedbirli olmak

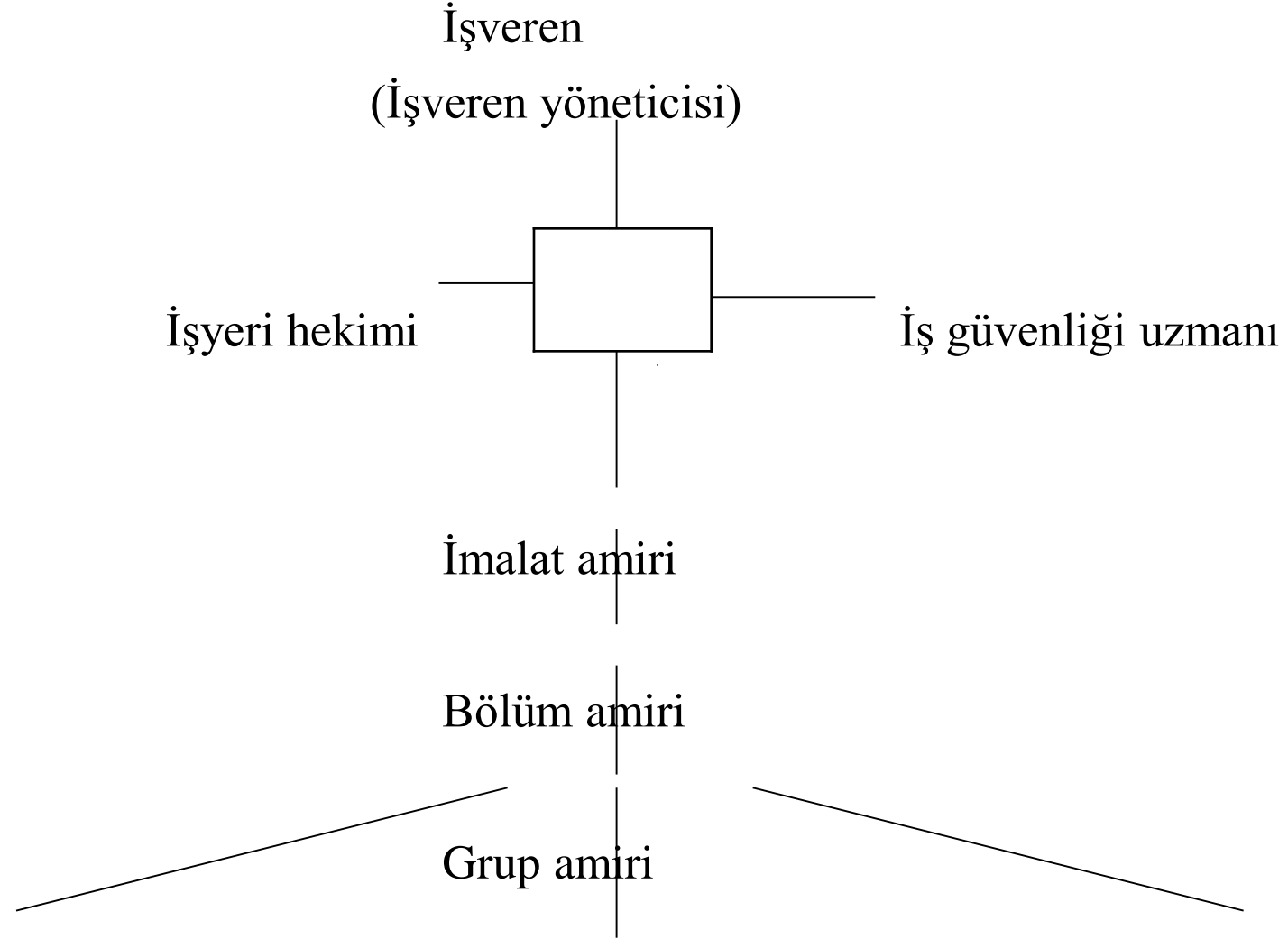
Koruyucu ekipman ve malzemeleri kullanmak

İş güvenliği kolcuları

İş güvenliği kurallarının uygulanmasında bölüm amirlerine destek olmak

İşçilerin iş güvenliği konusundaki sorunların çözümüne yardımcı olmak

İş güvenliği organizasyon modeli (örnek)

İş sağlığı ve güvenliği kurulu

HANGİ İŞYERLERİNDE KURUL OLUŞTURULUR?

KURUL KİMLERDEN OLUŞUR?

KURULUN GÖREV VE YETKİLERİ NELERDİR?

KANUN NELER GETİRİYOR?

TÜM ÇALIŞANLAR SAĞLIK VE GÜVENLE ÇALIŞACAK

Kamu ve özel sektör ayrımı gözetmeksizin tüm çalışanlar kanun kapsamına alındı.

Kişinin bulunduğu işyerindeki çalışan sayısı ve işyeri türü kanundan yararlanmasına engel olmayacak.

Kanun aynı zamanda çırak ve stajyerler için de geçerli olacak.

Her çalışan, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili uygulamalardan faydalanacak.

Bütün işyerlerinde sağlıklı ve güvenli çalışma ortamları oluşturulacak.

Avrupa Birliği'ndeki uygulamalara paralel olarak; TSK, Emniyet ve afet müdahale ekipleri gibi kendine özgü faaliyetleri olan kurum ve kuruluşlar, kanunun istisnaları arasında yer alıyor.

Ev hizmetleri ile çalışan istihdam etmeden kendi nam ve hesabına çalışanlar da kanunun kapsamı dışında bırakıldı.

KURALCI DEĞİL ÖNLEYİCİ YAKLAŞIM

Kanunla işyerlerine, risk değerlendirmesinde tespit edilen hususları da göz önünde bulundurarak, genel bir önleme yaklaşımı getirildi.

Tüm sorumluluk işverene ait olmakla birlikte; iş sağlığı ve güvenliğinin işyerinin bütününde benimsenmesi ve uygulanması sağlanacak.

Risk değerlendirmeleri sürekli olarak gözden geçirilecek.

Kanun, iş sağlığı ve güvenliğinde en iyi koşulları hedefleyerek, işyerlerinin mevcut durumunun sürekli iyileştirilmesini amaçlıyor.

İş kazası veya meslek hastalığı ortaya çıktıktan sonra neler yapılacağı değil, iş kazası ve meslek hastalığının önlenmesi için atılacak adımlar esas olacak.

Bu kapsamda işveren; çalışanları ile birlikte işin her aşamasında işten kaynaklı tehlikeleri sürekli olarak tespit ederek, muhtemel risklere karşı tedbir alacak.

İŞYERLERİ TEHLİKE DURUMLARINA GÖRE SINIFLANDIRILACAK

İşyerleri, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin daha etkin sunumu amacıyla tehlike sınıflarına ayrılacak.

Bu sınıflandırmada; yapılan işin özelliği, işin her safhasında kullanılan veya ortaya çıkan maddeler, iş ekipmanı, üretim yöntem ve şekilleri, çalışma ortam ve şartları gibi hususlar dikkate alınacak.

Tehlike sınıfları; işyerlerinin yaptığı asıl iş dikkate alınarak, sosyal tarafların dâhil olduğu bir komisyonun görüşleri doğrultusunda Bakanlıkça tespit edilecek. Çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde (A) sınıfı, tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde en az (B) sınıfı, az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde ise en az (C) sınıfı iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip olanlar görev yapabilecek.

24.09.2023

© zeytinist

kivrak@gmail.com

41

HER İŞYERİNE İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI VE İŞYERİ HEKİMİ

Çalışanların sayısına ve işyeri türüne bakılmaksızın her işyerinde iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ile diğer sağlık personeli görev yapacak.

İSG profesyonelleri, özel eğitim gören ve mesleki yeterliliğini sınavla ispatlayan kişiler arasından Bakanlıkça yetkilendirilecek.

Gerekli şartları taşıması durumunda, işverenin kendisi de iş sağlığı ve güvenliği hizmetini üstlenebilecek.

Bu profesyoneller, yetkileri kapsamında işverene karşı sorumlu olacak. Bu sorumluluk kapsamında İSG profesyonelleri, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili hususları işverene iletcek.

İSG profesyonelleri, işverenin tedbir almadığı hayati tehlike arz eden riskler bulunması durumunda ise doğrudan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na başvuracak.

İş kazasının meydana gelmesi durumunda ihmali tespit edilen iş güvenliği uzmanı veya işyeri hekiminin yetki belgesi askıya alınacak.

İŞYERLERİ İÇİN ORTAK SAĞLIK VE GÜVENLİK BİRİMİ

Kanun iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin belirlenen sürelerle işyeri bünyesindeki personel tarafından verilmesini esas alıyor.

Ancak işyerinde uygun vasıflara sahip personel bulunmaması halinde bu hizmet işyeri dışındaki ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden alınabilecek.

Kamu kurum ve kuruluşları, organize sanayi bölgeleri ile özel şirketler tarafından kurulacak ortak sağlık ve güvenlik birimleri; gerekli donanım ve personele sahip olmaları şartıyla Bakanlıkça yetkilendirilecek.

Ortak sağlık ve güvenlik birimleri, yetkileri kapsamında hizmet sundukları işverene karşı sorumlu olacak.

İş güvenliği uzmanı ve işyeri hekiminin tam süreli görevlendirilmesi gereken işyerlerinde, işveren, gerekli donanım ve personeli sağlayarak işyeri sağlık ve güvenlik birimi kuracak.

KÜÇÜK İŞLETMELERE DEVLET DESTEĞİ

Kamu hariç 10'dan az çalışanı olan çok tehlikeli ve tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinin iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yerine getirilmesinde, Bakanlık maddi destekte bulunacak.

10'dan az çalışanı bulunan, az tehlikeli sınıftaki işyerlerinin bu destekten yararlanmasına ise Bakanlar Kurulu karar verebilecek.

Desteğin uygulamasında Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtları esas alınacak.

Sigortasız personel çalıştırdığı tespit edilen işyerlerinden, yapılan destek yasal faizi ile birlikte geri alınacak. Bu işyerleri destekten üç yıl süreyle men edilecek.

RİSK DEĞERLENDİRMESİ ZORUNLU HALE GELİYOR

İşverenler, işyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi ve bertaraf edilmesi için risk değerlendirmesi yaptıracak.

Bu çalışmalara işveren ve iş sağlığı ve güvenliği profesyonellerinin yanı sıra çalışanların da katılımı sağlanacak.

İşyerlerinde sürekli iyileştirmenin sağlanması amacıyla risk değerlendirmesi çalışması güncel halde tutulacak. Risk değerlendirmesi çalışması, işyerlerinin tehlike sınıfına göre periyodik olarak yenilenecek.

Yaşlı, engelli, gebe veya emziren çalışanlar gibi özel politika gerektiren gruplar ile kadın çalışanların durumu da risk değerlendirmesinde özellikle dikkate alınacak.

Maden, metal ve yapı işleri ile tehlikeli kimyasallarla çalışılan sektörler ve büyük endüstriyel kazaların olabileceği işyerlerinde risk değerlendirmesi yapılmamışsa iş durdurulacak.

İŞE BAŞLAMADAN ÖNCE SAĞLIK TARAMASI

Çalışanların hassasiyetlerin saptanması ve riskli durumların belirlenebilmesi amacıyla tüm çalışanlar sağlık taramasına tabi tutulacak.

Çalışanların sağlık muayeneleri; işe girişlerinde, iş değişikliğinde, iş kazası ve meslek hastalığı ile sağlık nedeniyle verilen aralardan sonra tekrarlanacak.

Bu durumlar dışında ise periyodik olarak sağlık muayeneleri yapılacak. Muayene periyotlarını, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı belirleyecek.

Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışacak olanlar, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılamayacak.

İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIKLARINDA ETKİN KAYIT DÖNEMİ

Yeni dönemde iş kazaları ve meslek hastalıklarının kayıtları daha etkin ve güncel hale getirilecek.

İş kazaları kazadan sonraki, meslek hastalıkları ise öğrenildikten sonraki üç işgünü içinde işveren tarafından, Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilecek.

İşyeri hekimi ve sağlık görevlileri tarafından meslek hastalığı ön tanısı konulan vakalar, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularına sevk edilecek.

Sağlık kuruluşları kendilerine intikal eden iş kazalarını, yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucuları ise tanı koydukları meslek hastalıklarını en geç 10 gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirecek.

Ayrıca işyerinde meydana gelen ramak kala olaylar da, işveren tarafından kayıt altına alınacak.

İŞYERLERİ ACİL DURUMLARA KARŞI HAZIR OLACAK

Tüm işverenler; ilkyardım, yangınla mücadele, kişilerin tahliyesi, ciddi ve yakın tehlikeyle karşılaşılması gibi durumlar için önceden acil durum planı hazırlayacak. Acil durumlara hazırlık amacıyla tüm çalışanların katılacağı eğitim ve tatbikatlar yapılacaktır.

İşverenler; ilkyardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında işyeri dışındaki kuruluşlarla da irtibatı sağlayacaktır.

Ciddi ve yakın tehlike bulunan yerlere, sadece gerekli donanıma sahip ve özel olarak görevlendirilenler girebilecek. Bunların dışındaki çalışanlardan işlerine devam etmeleri istenemeyecek.

Ciddi ve yakın tehlikenin önlemez hale gelmesi durumunda, çalışanlar işlerini derhal bırakarak tahliye edilecek.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNE ÇALIŞAN KATKISI

İş sağlığı ve güvenliğinde daha etkili bir sonuç alabilmek amacıyla yapılacak faaliyetlere çalışanların aktif katılımı sağlanacak.

İşyerlerinde; iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda çalışanlarla işveren arasındaki iletişimi sağlayacak çalışan temsilcisi görevlendirilecek.

Seçimle ya da atama yoluyla görevlendirilen çalışan temsilcileri, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda işverene teklif getirebilecek.

İşyerinde yetkili sendika bulunması hâlinde, sendika temsilcileri çalışan temsilcisi olarak da görev yapabilecek.

Çalışan temsilcileri getirdikleri öneriler nedeniyle işveren tarafından hak mahrumiyetine uğratılmayacak.

24.09.2023

© zeytinist zeytinist@gmail.com

ÇALIŞANLARA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİMİ

İşveren, tüm çalışanlarını iş sağlığı ve güvenliği ile çalışma hayatına dair hak ve sorumlulukları hakkında bilgilendirecek.

Çalışanlar iş ve işyeri değişikliği, uzun süreli işten uzak kalma ve kullanılan donanımın değişikliğinin ardından, yeni çalışma koşullarına yönelik olarak eğitim alacak. Bu eğitimler düzenli aralıklarla tekrarlanacak.

Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışacak olanlardan, yapacağı işle ilgili mesleki eğitim aldığını belgelemeleri istenecek. Bu belgeye sahip olmayanlar bu işlerde çalıştırılmayacak.

Eğitimlerin maliyetleri çalışana yansıtılmayacak ve bu eğitimlerin süresi çalışma süresinden sayılacak.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KURULLARI

Elli ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve altı aydan fazla süren işlerin yapıldığı tüm işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği kurulu oluşturulacak.

İşveren, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalarda bulunacak kurulun, mevzuata uygun kararlarını uygulamakla yükümlü olacak.

Aynı çalışma alanında birden fazla işverenin bulunması hâlinde, işverenler birbirlerinin çalışmalarını etkileyebilecek kurul kararları hakkında diğer işverenleri bilgilendirecek.

İş yerinde alt işverene bağlı çalışanlar da varsa asıl işverenin koordinasyonunda alt işverenin de katılımı ile bir kurul oluşturulacak.

TEHLİKE DURUMUNDA ÇALIŞMAKTAN KAÇINMA HAKKI

Çalışan, ciddi ve yakın tehlikeyle karşı karşıya kaldığında iş sağlığı ve güvenliği kuruluna, kurulun bulunmadığı yerlerde ise işverene bu durumun giderilmesi için başvuracak.

Çalışanın talebi doğrultusunda karar verildiği takdirde gerekli tedbirler alınıncaya kadar, çalışmaktan kaçınma hakkına sahip olacak.

Talep ettiği halde gerekli tedbirlerin alınmadığı durumlarda çalışanlar iş sözleşmelerini feshedebilecek.

Çalışan; gerekli tedbirler alınıncaya kadar çalışmaktan kaçınma hakkını kullandığı dönemde ücretini alacak.

Çalışan, bu dönemde iş sözleşmesinden doğan ve kanunlardan gelen haklarını da kullanabilecek.

İŞ MERKEZLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KOORDİNASYONU

Aynı işyerinde birden fazla işveren olması durumunda işverenler, mesleki riskler ve önlenmesi konularında birbirlerini ve çalışan temsilcilerini bilgilendirecek. İş merkezleri, iş hanları, alışveriş merkezi ve sanayi bölgeleri gibi yerlerde ise işyerleri arasında iş sağlığı ve güvenliği konusunda koordinasyon yönetim tarafından sağlanacak.

Yönetim, işyerlerinin birbirlerini etkileyebileceği tehlikeler konusunda gerekli tedbirleri almaları için işverenleri uyaracak.

Uyarılara uymayan işyerleri ise yönetim tarafından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na bildirecek.

HAYATİ TEHLİKE TESPİTİNDE İŞİN DURDURULMASI

Hayati tehlike tespitinde bu tehlike giderilinceye kadar, işyerinin tamamı değil sadece bu tehlikeden doğabilecek riskin etkileyebileceği alanda iş durdurulacak.

Böylece işyerinin tamamen kapatılmasıyla yaşanabilecek mağduriyetler önlenmiş olacak.

İşveren, işin durdurulması sebebiyle işsiz kalan çalışanlara, ücretlerini ödemeye devam edecek.

Çalışanlar, ücretlerinde bir düşüş olmaması kaydı ile meslek veya durumlarına göre başka bir işe yönlendirilebilecek.

BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZA RİSKİ İÇİN ÖNCE DEN TEDBİR

Büyük endüstriyel kaza oluşabilecek işyerlerinde, kaza önleme politika belgesi veya güvenlik raporu, işyeri çalışmaya başlamadan önce istenecek.

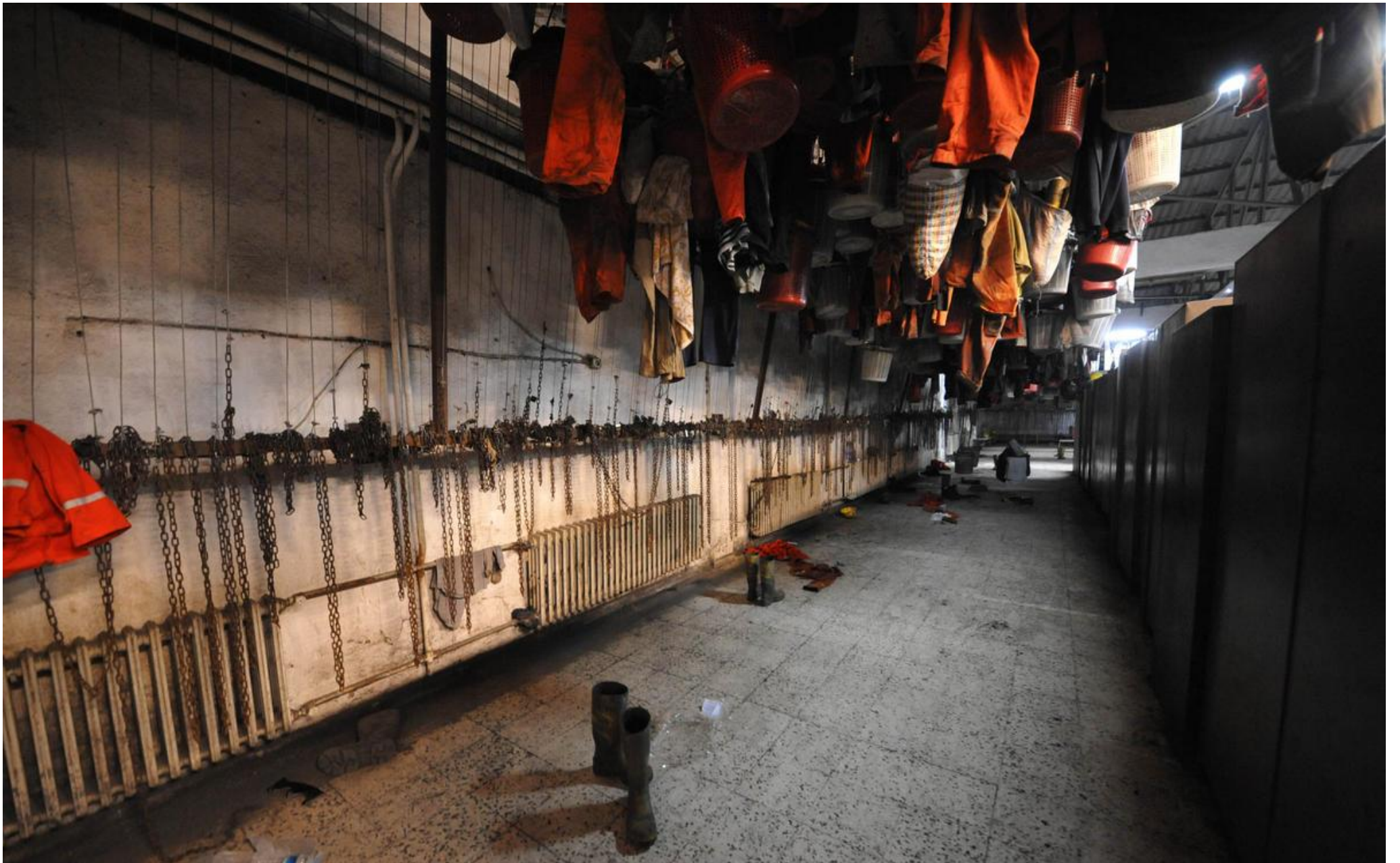
Güvenlik raporu hazırlama yükümlülüğü bulunan işveren, hazırladığı güvenlik raporlarının içerik ve yeterliliğinin Bakanlıkça incelenmesinden sonra işyerlerini işletmeye açabilecek.

Böylece muhtemel endüstriyel kazaların engellenmesine yönelik önleyici çalışmaların yapılması ve muhtemel kazalarda meydana gelebilecek büyük ölçekli kayıplardan korunması sağlanacak.

24.09.2023

© zeytinist

kivrak@gmail.com

71

24.09.2023

© zeytinist

kivrak@gmail.com

72

aşğıda ölüm var belki, ama yukarıda açlık mutlak

TÜRKİYE
YASTA

- ÇİZMELERİ ÇIKARAYIM MI?
- ÇIKARMA GEREK YOK.

SHOW
HABER

"ÇİZMELERİ ÇIKARAYIM MI?"

ÖLÜM KAPANINDA İNSANLIK DERSİ...

Den gizmelerini çıkarma abim
Ontar insanlığını çıkarsın

#Soma

Kömer midir;
Yürek midir ocaklardaki?
Ağrı midir;
Figen midir bacalardaki?
#SOMA#

nlk

O hadar goh kaadintii
Cennete düstüü de abirri
#Soma

Günlerce
madencilere
ulaşılamamıştı.
Madenci annesi
toprağı eliyle
kazarak oğluna
ulaşmaya
çalışıyordu.

Madenci annesi: oğlum yüzme bilmezdi suyun altında ne yaptı?

Eşini bekleyen kadın

Babasız kalan çocukların yaşadıkları ve yaşayacaklarını hiç bir şey telafi edemez. Okulunu bitirdiği gün karnesiyle sarılacağı bir babanın yokluğunu ne ile doldurabilir. Allah Korusun.

Ölen madenci eşleri: "432 çocuk baba diye kara toprağa sarılıyor"

da tarım
işçileridir. Her
yıl onlarca
işçimiz araziye
giderken
kazalarda
ölmektedir.

Aslında mevzu iş kazasında ölmek yada yaralı kalmak değildir. Çok basit işlemlerle tedbir alıp ne kendimizi ne de sevdiklerimizi üzmemek varken neden tedbir alınmaz!

El aletleri: İş yerlerinde elektrikli alet ve makinelerin dışında el becerisine dayalı olarak kullanılan aletler, el aletleridir. Özellikle küçük iş yerlerinde meydana gelen iş kazalarının hemen çoğu el aletlerinin iyi kullanılmaması veya aletlerin kullanılmayacak şekilde arızalı ve yıpranmış olmalarından kaynaklanmaktadır.

El aletlerinin kullanılması sırasında meydana gelen iş kazalarına karşı alınabilecek tedbirler şöyle sıralanabilir:

Yapılacak işe uygun alet seçilmelidir.

Aletler temiz tutulmalıdır. Kullanmadan önce kontrol edip vurma aletlerinin başları mantarlaşmış veya çapaklaşmışsa taşlanıp tamir edilmelidir.

Sapları kıymıklaşmış, kırılmış veya gevşemiş aletler kullanmadan önce değiştirilmelidir.

Her aletin kendine ait depolama yeri olmalıdır. Aletler yerlerine konulmalı, çalışanların veya başkalarının üstüne düşebilecek veya ayağına takılabilecek yerlere bırakılmamalıdır.

Özellikle keskin ve sivri uçlu olan aletleri ceplerde taşımak tehlikelidir. Bu nedenle alet çantası kullanılmalıdır.

Herhangi bir el aleti üstüne gereğinden fazla basınç veya kuvvet tatbik edilmemelidir.

Parçaların fırlamasına sebebiyet verecek yontma ve buna benzer işler yapılırken emniyet gözlüğü kullanılmalıdır.

El aletleri sürekli bakım isteyen aletler olduğu için hemen her işin başlangıcında ve bitiminde bu aletlerin sağlamlığı kontrol edilmelidir.

Tezgâh üzerinde sadece gerekli olan takım ve aletlerin bulundurulmasına ve bunların belirli yerlerde olmasına özen gösterilmelidir (Örneğin; tezgâh üzerinde, ölçme ve markalama aletleri bir bölümde, kaba aletler başka bir bölümde, sürekli ve ara sıra kullanılacak olanlar ise farklı yerlerde bulundurulmalıdır.).

İDARİ YAPTIRIMLAR ETKİNLEŞTİRİLİYOR

İşyerlerindeki çalışma hayatının teftişinde, iş sağlığı ve güvenliği koşullarının iyileştirilmesi için iş müfettişleri görev alacak.

Kanuna aykırılığın tespiti durumunda, idari para cezaları daha caydırıcı halde uygulanacak.

İşveren, iş güvenliği uzmanı veya işyeri hekimi görevlendirmede her bir kişi için 5.000 lira ceza ödeyecek.

Aykırılığın devam ettiği her ay için de aynı miktar uygulanacak.

Risk değerlendirmesi yapmayan işverene 3.000 lira, aykırılığın devam ettiği her ay için 4.500 lira idari para cezası uygulanacak.

İşverenin iş kazası veya meslek hastalığını SGK'ya bildirmemesinin cezası da 2.000 lira olacak.

Büyük kaza önleme politika belgesi hazırlamayan işverene 50.000 lira idari para cezası verilecek.

İŞVEREN AÇISINDAN GETİRDİKLERİ

İş sağlığı ve güvenliği koşullarını iyileştirme ve bunun sürekliliğini sağlama.

Çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu dikkate alma.

Risk değerlendirme raporlarını da göz önünde bulundurarak genel bir önleme politikası geliştirme.

Mesleki risklerin önlenmesi için, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbiri alma.

Çalışma ortamında gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaları yaptırma.

İzleme, denetleme ve uygunsuzlukları giderme.

Çalışanların hayati tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirleri alma.

Aynı çalışma alanını birden fazla işverenin paylaşması durumunda koordinasyon sağlama.

ÇALIŞANLAR AÇISINDAN GETİRDİKLERİ

Sayı sınırı olmaksızın iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinden yararlanma.

İşyerlerindeki iş sağlığı ve güvenliği çalışmaları ile ilgili görüş verme ve aktif katılım sağlayabilme.

Ciddi ve yakın tehlike ile karşı karşıya kalması durumunda, gerekli tedbirler alınıncaya kadar çalışmaktan kaçınma.

İş sağlığı ve güvenliği konularında eğitim alıp, bilgilenme.

İş sağlığı ve güvenliği konularında temsil edilme.

Kendisinin ve çalışma arkadaşlarının sağlık ve güvenliklerini tehlikeye düşürmeme.

Kendilerine verilen üretim ve korunmayla ilgili tüm araç ve donanımları doğru kullanma.

İş güvenliği kanunu

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1

(1) Bu Kanunun amacı; işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için işveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenlemektir.

Kapsam ve istisnalar

MADDE 2

(1) Bu Kanun; kamu ve özel sektöre ait bütün işlere ve işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine, çırak ve stajyerler de dâhil olmak üzere tüm çalışanlarına faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

(2) Ancak aşağıda belirtilen faaliyetler ve kişiler hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz:

- a) Fabrika, bakım merkezi, dikimevi ve benzeri işyerlerindeki hariç Türk Silahlı Kuvvetleri, genel kolluk kuvvetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığının faaliyetleri.
- b) Afet ve acil durum birimlerinin müdahale faaliyetleri.
- c) Ev hizmetleri.
- ç) Çalışan istihdam etmeksizin kendi nam ve hesabına mal ve hizmet üretimi yapanlar.
- d) Hükümlü ve tutuklulara yönelik infaz hizmetleri sırasında, iyileştirme kapsamında yapılan işyurdu, eğitim, güvenlik ve meslek edindirme faaliyetleri.

Tanımlar

MADDE 3

(1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bakanlık: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,

b) Çalışan: Kendi özel kanunlarındaki statülerine bakılmaksızın kamu veya özel işyerlerinde istihdam edilen gerçek kişiyi,

c) Çalışan temsilcisi: İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalara katılma, çalışmalarını izleme, tedbir alınmasını isteme, tekliflerde bulunma ve benzeri konularda çalışanları temsil etmeye yetkili çalışanı,

ç) Destek elemanı: Asli görevinin yanında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili önleme, koruma, tahliye, yangınla mücadele, ilk yardım ve benzeri konularda özel olarak görevlendirilmiş uygun donanım ve yeterli eğitime sahip kişiyi,

d) Eğitim kurumu: İş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personelinin eğitimlerini vermek üzere Bakanlıkça yetkilendirilen kamu kurum ve kuruluşlarını, üniversiteleri ve Türk Ticaret Kanununa göre faaliyet gösteren şirketler tarafından kurulan müesseseleri,

e) Genç çalışan: Onbeş yaşını bitirmiş ancak onsekiz yaşını doldurmamış çalışanı,

f) İş güvenliği uzmanı: İş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş, iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip mühendis, mimar veya teknik elemanı,

g) İş kazası: İşyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenen özre uğratan olayı,

ğ) İşveren: Çalışan istihdam eden gerçek veya tüzel kişi yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşları,

h) İşyeri: Mal veya hizmet üretmek amacıyla maddi olan ve olmayan unsurlar ile çalışanın birlikte örgütlendiği, işverenin işyerinde ürettiği mal veya hizmet ile nitelik yönünden bağılılığı bulunan ve aynı yönetim altında örgütlenen işyerine bağılı yerler ile dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden ve mesleki eğitim yerleri ve avlu gibi diğer eklentiler ve araçları da içeren organizasyonu,

1) İşyeri hekimi: İş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş, işyeri hekimliği belgesine sahip hekimi,

i) İşyeri sağlık ve güvenlik birimi: İşyerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütmek üzere kurulan, gerekli donanım ve personele sahip olan birimi,

j) Konsey: Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyini,

k) Kurul: İş sağlığı ve güvenliği kurulunu,

l) Meslek hastalığı: Mesleki risklere maruziyet sonucu ortaya çıkan hastalığı,

m) Ortak sağlık ve güvenlik birimi: Kamu kurum ve kuruluşları, organize sanayi bölgeleri ile Türk Ticaret Kanununa göre faaliyet gösteren şirketler tarafından, işyerlerine iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini sunmak üzere kurulan gerekli donanım ve personele sahip olan ve Bakanlıkça yetkilendirilen birimi,

n) Önleme: İşyerinde yürütülen işlerin bütün safhalarında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili riskleri ortadan kaldırmak veya azaltmak için planlanan ve alınan tedbirlerin tümünü,

o) Risk: Tehlikeden kaynaklanacak kayıp, yaralanma ya da başka zararlı sonuç meydana gelme ihtimalini,

- ö) Risk değerlendirmesi: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dđnüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gerekli ęalıřmaları,
- p) Tehlike: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, ęalıřanı veya işyerini etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyelini,
- r) Tehlike sınıfı: İş sağlığı ve güvenliği açısından, yapılan işin özelliği, işin her safhasında kullanılan veya ortaya ęıkan maddeler, iş ekipmanı, üretim yöntem ve şekilleri, ęalıřma ortam ve şartları ile ilgili diğer hususlar dikkate alınarak işyeri için belirlenen tehlike grubunu,
- s) Teknik eleman: Teknik öğretmen, fizikçi ve kimyager unvanına sahip olanlar ile üniversitelerin iş sağlığı ve güvenliği programı mezunlarını,
- ř) İşyeri hemşiresi: 25/2/1954 tarihli ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanununa göre hemşirelik mesleğini icra etmeye yetkili, iş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş işyeri hemşireliği belgesine sahip hemşire/sağlık memurunu, ifade eder.
- (2) İşveren adına hareket eden, işin ve işyerinin yönetiminde görev alan işveren vekilleri, bu Kanunun uygulanması bakımından işveren sayılır.

İKİNCİ BÖLÜM

İşveren ile Çalışanların Görev, Yetki ve Yükümlülükleri İşverenin genel yükümlülüğü

MADDE 4

- (1) İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede;
- a) Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar.
 - b) İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlar.
 - c) Risk değerlendirmesi yapar veya yaptırır.
 - ç) Çalışana görev verirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önüne alır.
 - d) Yeterli bilgi ve talimat verilenler dışındaki çalışanların hayati ve özel tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirleri alır.
- (2) İşyeri dışındaki uzman kişi ve kuruluşlardan hizmet alınması, işverenin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.
- (3) Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği alanındaki yükümlülükleri, işverenin sorumluluklarını etkilemez.
- (4) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin maliyetini çalışanlara yansıtamaz.

Risklerden korunma ilkeleri

MADDE 5

(1) İşverenin yükümlülüklerinin yerine getirilmesinde aşağıdaki ilkeler göz önünde bulundurulur:

- a) Risklerden kaçınmak.
- b) Kaçınılması mümkün olmayan riskleri analiz etmek.
- c) Risklerle kaynağında mücadele etmek.
- ç) İşin kişilere uygun hale getirilmesi için işyerlerinin tasarımı ile iş ekipmanı, çalışma şekli ve üretim metotlarının seçiminde özen göstermek, özellikle tekdüze çalışma ve üretim temposunun sağlık ve güvenliğe olumsuz etkilerini önlemek, önlenemiyor ise en aza indirmek.
- d) Teknik gelişmelere uyum sağlamak.
- e) Tehlikeli olanı, tehlikesiz veya daha az tehlikeli olanla değiştirmek.
- f) Teknoloji, iş organizasyonu, çalışma şartları, sosyal ilişkiler ve çalışma ortamı ile ilgili faktörlerin etkilerini kapsayan tutarlı ve genel bir önleme politikası geliştirmek.
- g) Toplu korunma tedbirlerine, kişisel korunma tedbirlerine göre öncelik vermek.
- ğ) Çalışanlara uygun talimatlar vermek.

İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri

MADDE 6

(1) Mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunulmasına yönelik çalışmaları da kapsayacak, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması için işveren;

- a) Çalışanları arasından iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli görevlendirir. Çalışanları arasında belirlenen niteliklere sahip personel bulunmaması hâlinde, bu hizmetin tamamını veya bir kısmını ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet alarak yerine getirebilir. Ancak belirlenen niteliklere ve gerekli belgeye sahip olması hâlinde, tehlike sınıfı ve çalışan sayısı dikkate alınarak, bu hizmetin yerine getirilmesini kendisi üstlenebilir.
- b) Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşların görevlerini yerine getirmeleri amacıyla araç, gereç, mekân ve zaman gibi gerekli bütün ihtiyaçlarını karşılar.
- c) İşyerinde sağlık ve güvenlik hizmetlerini yürütenler arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlar.
- ç) Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşlar tarafından iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirir.
- d) Çalışanların sağlık ve güvenliğini etkilediği bilinen veya etkilemesi muhtemel konular hakkında; görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşları, başka işyerlerinden çalışmak üzere kendi işyerine gelen çalışanları ve bunların işverenlerini bilgilendirir.
- (2) 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşları; iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini, Sağlık Bakanlığına ait döner sermayeli kuruluşlardan doğrudan alabileceği gibi 4734 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde de alabilir.
- (3) Tam süreli işyeri hekimi görevlendirilen işyerlerinde, diğer sağlık personeli görevlendirilmesi zorunlu değildir.

İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin desteklenmesi

MADDE 7

(1) İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yerine getirilmesi için, Bakanlıkça aşağıdaki şartlarla destek sağlanabilir:

a) Kamu kurum ve kuruluşları hariç ondan az çalışanı bulunanlardan, çok tehlikeli ve tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri faydalanabilir. Ancak, Bakanlar Kurulu, ondan az çalışanı bulunanlardan az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinin de faydalanmasına karar verebilir.

b) Giderler, iş kazası ve meslek hastalığı bakımından kısa vadeli sigorta kolları için toplanan primlerden kaynak aktarılmak suretiyle, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından finanse edilir.

c) Uygulamada, Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtları esas alınır.

ç) Bu Kanun ve diğer mevzuat gereğince yapılan kontrol ve denetimlerde; istihdam ettiği kişilerin sigortalılık bildiriminde bulunmadığı tespit edilen işverenlerden, tespit tarihine kadar yapılan ödemeler yasal faizi ile birlikte Sosyal Güvenlik Kurumunca tahsil edilir ve bu durumdaki işverenler, sağlanan destekten üç yıl süreyle faydalanamaz.

d) Uygulamaya ilişkin olarak ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye, uygulamayı yönlendirmeye ve doğabilecek sorunları çözmeye Bakanlık yetkilidir.

(2) Aşağıdaki konular ile bunlara ilişkin usul ve esaslar, Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir:

a) İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yerine getirilmesi için sağlanacak desteğin uygulanması.

b) Destek sağlanacak ondan az çalışanı bulunan işyerlerinin özellikleri göz önünde bulundurularak; Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ödenecek iş sağlığı ve güvenliği hizmet bedellerinin tespiti, destek olunacak kısmı ve ödenme şekli.

c) Destekten faydalanabilecek işyerlerinin taşınması gereken şartlar.

ç) İş sağlığı ve güvenliği hizmeti verecek kuruluşların özellikleri.

(3) Etkinlik ve sürekliliğin sağlanması amacıyla; Bakanlık tarafından Sağlık Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve ilgili meslek kuruluşlarıyla iş birliği yapılabilir. İşyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanları

MADDE 8

(1) İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının hak ve yetkileri, görevlerini yerine getirmeleri nedeniyle kısıtlanamaz. Bu kişiler, görevlerini mesleğin gerektirdiği etik ilkeler ve mesleki bağımsızlık içerisinde yürütür.

(2) İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanları; görevlendirildikleri işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili alınması gereken tedbirleri işverene yazılı olarak bildirir; bildirilen hususlardan hayati tehlike arz edenlerin işveren tarafından yerine getirilmemesi hâlinde, bu hususu Bakanlığın yetkili birimine bildirir.

(3) Hizmet sunan kuruluşlar ile işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanları, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yürütülmesindeki ihmallerinden dolayı, hizmet sundukları işverene karşı sorumludur.

(4) Çalışanın ölümü veya maluliyetiyle sonuçlanacak şekilde vücut bütünlüğünün bozulmasına neden olan iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde ihmali tespit edilen işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanının yetki belgesi askıya alınır.

(5) İş güvenliği uzmanlarının görev alabilmeleri için; çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde (A) sınıfı, tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde en az (B) sınıfı, az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde ise en az (C) sınıfı iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip olmaları şartı aranır. Bakanlık, iş güvenliği uzmanlarının ve işyeri hekimlerinin görevlendirilmesi konusunda sektörel alanda özel düzenleme yapabilir.

(6) Belirlenen çalışma süresi nedeniyle işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının tam süreli görevlendirilmesi gereken durumlarda; işveren, işyeri sağlık ve güvenlik birimi kurar. Bu durumda, çalışanların tabi olduğu kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa göre belirlenen haftalık çalışma süresi dikkate alınır.

(7) Kamu kurum ve kuruluşlarında ilgili mevzuata göre çalıştırılan işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanı olma niteliğini haiz personel, gerekli belgeye sahip olmaları şartıyla asli görevlerinin yanında, belirlenen çalışma süresine riayet ederek çalışmakta oldukları kurumda veya ilgili personelin muvafakati ve üst yöneticinin onayı ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilebilir. Bu şekilde görevlendirilecek personele, görev yaptığı her saat için (200) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı tutarında ilave ödeme, hizmet alan kurum tarafından yapılır. Bu ödemeden damga vergisi hariç herhangi bir kesinti yapılmaz. Bu durumdaki görevlendirmeye ilişkin ilave ödemelerde, günlük mesai saatlerine bağlı kalmak kaydıyla, aylık toplam seksen saatten fazla olan görevlendirmeler dikkate alınmaz.

(8) Kamu sağlık hizmetlerinde tam süreli çalışmaya ilişkin mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, işyeri hekimlerinin ve diğer sağlık personelinin işyeri sağlık ve güvenlik birimi ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinde görevlendirilmelerinde ve hizmet verilen işyerlerinde çalışanlarla sınırlı olmak üzere görevlerini yerine getirmelerinde, diğer kanunların kısıtlayıcı hükümleri uygulanmaz.

Tehlike sınıfının belirlenmesi

MADDE 9

(1) İşyeri tehlike sınıfları; 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 83 üncü maddesine göre belirlenen kısa vadeli sigorta kolları prim tarifesi de dikkate alınarak, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürünün Başkanlığında ilgili taraflarca oluşturulan komisyonun görüşleri doğrultusunda, Bakanlıkça çıkarılacak tebliğ ile tespit edilir.

(2) İşyeri tehlike sınıflarının tespitinde, o işyerinde yapılan asıl iş dikkate alınır.

Risk değerlendirmesi, kontrol, ölçüm ve araştırma

MADDE 10

(1) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmakla yükümlüdür. Risk değerlendirmesi yapılırken aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) Belirli risklerden etkilenecek çalışanların durumu.

b) Kullanılacak iş ekipmanı ile kimyasal madde ve müstahzarların seçimi.

c) İşyerinin tertip ve düzeni.

ç) Genç, yaşlı, engelli, gebe veya emziren çalışanlar gibi özel politika gerektiren gruplar ile kadın çalışanların durumu.

(2) İşveren, yapılacak risk değerlendirmesi sonucu alınacak iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri ile kullanılması gereken koruyucu donanım veya ekipmanı belirler.

(3) İşyerinde uygulanacak iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri, çalışma şekilleri ve üretim yöntemleri; çalışanların sağlık ve güvenlik yönünden korunma düzeyini yükseltecek ve işyerinin idari yapılanmasının her kademesinde uygulanabilir nitelikte olmalıdır.

(4) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği yönünden çalışma ortamına ve çalışanların bu ortamda maruz kaldığı risklerin belirlenmesine yönelik gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaların yapılmasını sağlar.

Acil durum planları, yangınla mücadele ve ilk yardım

MADDE 11

(1) İşveren;

a) Çalışma ortamı, kullanılan maddeler, iş ekipmanı ile çevre şartlarını dikkate alarak meydana gelebilecek acil durumları önceden değerlendirerek, çalışanları ve çalışma çevresini etkilemesi mümkün ve muhtemel acil durumları belirler ve bunların olumsuz etkilerini önleyici ve sınırlandırıcı tedbirleri alır.

- b) Acil durumların olumsuz etkilerinden korunmak üzere gerekli ölçüm ve değerlendirmeleri yapar, acil durum planlarını hazırlar.
- c) Acil durumlarla mücadele için işyerinin büyüklüğü ve taşıdığı özel tehlikeler, yapılan işin niteliği, çalışan sayısı ile işyerinde bulunan diğer kişileri dikkate alarak; önleme, koruma, tahliye, yangınla mücadele, ilk yardım ve benzeri konularda uygun donanıma sahip ve bu konularda eğitimli yeterli sayıda kişiyi görevlendirir, araç ve gereçleri sağlayarak eğitim ve tatbikatları yaptırır ve ekiplerin her zaman hazır bulunmalarını sağlar.
- ç) Özellikle ilk yardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında, işyeri dışındaki kuruluşlarla irtibatı sağlayacak gerekli düzenlemeleri yapar.

Tahliye

MADDE 12

- (1) Ciddi, yakın ve önlenemeyen tehlikenin meydana gelmesi durumunda işveren;
- a) Çalışanların işi bırakarak derhal çalışma yerlerinden ayrılıp güvenli bir yere gidebilmeleri için, önceden gerekli düzenlemeleri yapar ve çalışanlara gerekli talimatları verir.
- b) Durumun devam etmesi hâlinde, zorunluluk olmadıkça, gerekli donanıma sahip ve özel olarak görevlendirilenler dışındaki çalışanlardan işlerine devam etmelerini isteyemez.

(2) İşveren, çalışanların kendileri veya diğer kişilerin güvenliği için ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaştıkları ve amirine hemen haber veremedikleri durumlarda; istenmeyen sonuçların önlenmesi için, bilgileri ve mevcut teknik donanımları çerçevesinde müdahale edebilmelerine imkân sağlar. Böyle bir durumda çalışanlar, ihmal veya dikkatsiz davranışları olmadıkça yaptıkları müdahaleden dolayı sorumlu tutulamaz.

Çalışmaktan kaçınma hakkı

MADDE 13

(1) Ciddi ve yakın tehlike ile karşı karşıya kalan çalışanlar kurula, kurulun bulunmadığı işyerlerinde ise işverene başvurarak durumun tespit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasına karar verilmesini talep edebilir. Kurul acilen toplanarak, işveren ise derhâl kararını verir ve durumu tutanakla tespit eder. Karar, çalışana ve çalışan temsilcisine yazılı olarak bildirilir.

(2) Kurul veya işverenin çalışanın talebi yönünde karar vermesi hâlinde çalışan, gerekli tedbirler alınıncaya kadar çalışmaktan kaçınabilir. Çalışanların çalışmaktan kaçındığı dönemdeki ücreti ile kanunlardan ve iş sözleşmesinden doğan diğer hakları saklıdır.

(3) Çalışanlar ciddi ve yakın tehlikenin önlenemez olduğu durumlarda birinci fıkradaki usule uymak zorunda olmaksızın işyerini veya tehlikeli bölgeyi terk ederek belirlenen güvenli yere gider. Çalışanların bu hareketlerinden dolayı hakları kısıtlanamaz.

(4) İş sözleşmesiyle çalışanlar, talep etmelerine rağmen gerekli tedbirlerin alınmadığı durumlarda, tabi oldukları kanun hükümlerine göre iş sözleşmelerini feshedebilir. Toplu sözleşme veya toplu iş sözleşmesi ile çalışan kamu personeli, bu maddeye göre çalışmadığı dönemde fiilen çalışmış sayılır.

(5) Bu Kanunun 25 inci maddesine göre işyerinde işin durdurulması hâlinde, bu madde hükümleri uygulanmaz.

İş kazası ve meslek hastalıklarının kayıt ve bildirim

MADDE 14

(1) İşveren;

a) Bütün iş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydını tutar, gerekli incelemeleri yaparak bunlar ile ilgili raporları düzenler.

b) İşyerinde meydana gelen ancak yaralanma veya ölüme neden olmadığı halde işyeri ya da iş ekipmanının zarara uğramasına yol açan veya çalışan, işyeri ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olan olayları inceleyerek bunlar ile ilgili raporları düzenler.

(2) İşveren, aşağıdaki hallerde belirtilen sürede Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirimde bulunur:

a) İş kazalarını kazadan sonraki üç iş günü içinde.

b) Sağlık hizmeti sunucuları veya işyeri hekimi tarafından kendisine bildirilen meslek hastalıklarını, öğrendiği tarihten itibaren üç iş günü içinde.

(3) İşyeri hekimi veya sağlık hizmeti sunucuları; meslek hastalığı ön tanısı koydukları vakaları, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularına sevk eder.

(4) Sağlık hizmeti sunucuları kendilerine intikal eden iş kazalarını, yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucuları ise meslek hastalığı tanısı koydukları vakaları en geç on gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirir.

(5) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Sağlık Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

Sağlık gözetimi

MADDE 15

(1) İşveren;

a) Çalışanların işyerinde maruz kalacakları sağlık ve güvenlik risklerini dikkate alarak sağlık gözetimine tabi tutulmalarını sağlar.

b) Aşağıdaki hallerde çalışanların sağlık muayenelerinin yapılmasını sağlamak zorundadır:

1) İşe girişlerinde.

2) İş değişikliğinde.

3) İş kazası, meslek hastalığı veya sağlık nedeniyle tekrarlanan işten uzaklaşmalarından sonra işe dönüşlerinde talep etmeleri hâlinde.

4) İşin devamı süresince, çalışanın ve işin niteliği ile işyerinin tehlike sınıfına göre Bakanlıkça belirlenen düzenli aralıklarla.

(2) Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışacaklar, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılamaz.

(3) Bu Kanun kapsamında alınması gereken sağlık raporları, işyeri sağlık ve güvenlik biriminde veya hizmet alınan ortak sağlık ve güvenlik biriminde görevli olan işyeri hekiminden alınır.

Raporlara itirazlar Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen hakem hastanelere yapılır, verilen kararlar kesindir.

(4) Sağlık gözetiminden doğan maliyet ve bu gözetimden kaynaklı her türlü ek maliyet işverence karşılanır, çalışana yansıtılamaz.

(5) Sağlık muayenesi yaptırılan çalışanın özel hayatı ve itibarının korunması açısından sağlık bilgileri gizli tutulur.

Çalışanların bilgilendirilmesi

MADDE 16

(1) İşyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve sürdürülebilmesi amacıyla işveren, çalışanları ve çalışan temsilcilerini işyerinin özelliklerini de dikkate alarak aşağıdaki konularda bilgilendirir:

- a) İşyerinde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri, koruyucu ve önleyici tedbirler.
- b) Kendileri ile ilgili yasal hak ve sorumluluklar.
- c) İlk yardım, olağan dışı durumlar, afetler ve yangınla mücadele ve tahliye işleri konusunda görevlendirilen kişiler.

(2) İşveren;

- a) 12 nci maddede belirtilen ciddi ve yakın tehlikeye maruz kalan veya kalma riski olan bütün çalışanları, tehlikeler ile bunlardan doğan risklere karşı alınmış ve alınacak tedbirler hakkında derhal bilgilendirir.
- b) Başka işyerlerinden çalışmak üzere kendi işyerine gelen çalışanların birinci fıkrada belirtilen bilgileri almalarını sağlamak üzere, söz konusu çalışanların işverenlerine gerekli bilgileri verir.

c) Risk değerlendirmesi, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili koruyucu ve önleyici tedbirler, ölüm, analiz, teknik kontrol, kayıtlar, raporlar ve teftişten elde edilen bilgilere, destek elemanları ile çalışan temsilcilerinin ulaşmasını sağlar.

Çalışanların eğitimi

MADDE 17

(1) İşveren, alışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini almasını sağlar. Bu eğitim özellikle; işe başlamadan önce, çalışma yeri veya iş değişikliğinde, iş ekipmanının değişmesi hâlinde veya yeni teknoloji uygulanması hâlinde verilir. Eğitimler, değişen ve ortaya çıkan yeni risklere uygun olarak yenilenir, gerektiğinde ve düzenli aralıklarla tekrarlanır.

(2) alışan temsilcileri özel olarak eğitilir.

(3) Mesleki eğitim alma zorunluluğu bulunan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde, yapacağı işle ilgili mesleki eğitim aldığını belgeleyemeyenler çalıştırılmaz.

(4) İş kazası geçiren veya meslek hastalığına yakalanan çalışana işe başlamadan önce, söz konusu kazanın veya meslek hastalığının sebepleri, korunma yolları ve güvenli çalışma yöntemleri ile ilgili ilave eğitim verilir. Ayrıca, herhangi bir sebeple altı aydan fazla süreyle işten uzak kalanlara, tekrar işe başlatılmadan önce bilgi yenileme eğitimi verilir.

(5) Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde; yapılacak işlerde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri ile ilgili yeterli bilgi ve talimatları içeren eğitimin alındığına dair belge olmaksızın, başka işyerlerinden çalışmak üzere gelen çalışanlar işe başlatılamaz.

(6) Geçici iş ilişkisi kurulan işveren, iş sağlığı ve güvenliği risklerine karşı çalışana gerekli eğitimin verilmesini sağlar.

(7) Bu madde kapsamında verilecek eğitimin maliyeti çalışanlara yansıtılamaz. Eğitimlerde geçen süre çalışma süresinden sayılır. Eğitim sürelerinin haftalık çalışma süresinin üzerinde olması hâlinde, bu süreler fazla sürelerle çalışma veya fazla çalışma olarak değerlendirilir.

Çalışanların görüşlerinin alınması ve katılımlarının sağlanması

MADDE 18

(1) İşveren, görüş alma ve katılımın sağlanması konusunda, çalışanlara veya iki ve daha fazla çalışan temsilcisinin bulunduğu işyerlerinde varsa işyeri yetkili sendika temsilcilerine yoksa çalışan temsilcilerine aşağıdaki imkânları sağlar:

a) İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda görüşlerinin alınması, teklif getirme hakkının tanınması ve bu konulardaki görüşmelerde yer alma ve katılımlarının sağlanması.

b) Yeni teknolojilerin uygulanması, seçilecek iş ekipmanı, çalışma ortamı ve şartlarının çalışanların sağlık ve güvenliğine etkisi konularında görüşlerinin alınması.

(2) İşveren, destek elemanları ile çalışan temsilcilerinin aşağıdaki konularda önceden görüşlerinin alınmasını sağlar:

a) İşyerinden görevlendirilecek veya işyeri dışından hizmet alınacak işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer personel ile ilk yardım, yangınla mücadele ve tahliye işleri için kişilerin görevlendirilmesi.

b) Risk değerlendirmesi yapılarak, alınması gereken koruyucu ve önleyici tedbirlerin ve kullanılması gereken koruyucu donanım ve ekipmanın belirlenmesi.

c) Sağlık ve güvenlik risklerinin önlenmesi ve koruyucu hizmetlerin yürütülmesi.

ç) Çalışanların bilgilendirilmesi.

d) Çalışanlara verilecek eğitimin planlanması.

(3) Çalışanların veya çalışan temsilcilerinin, işyerinde iş sağlığı ve güvenliği için alınan önlemlerin yetersiz olduğu durumlarda veya teftiş sırasında, yetkili makama başvurmalarından dolayı hakları kısıtlanamaz.

Çalışanların yükümlülükleri

MADDE 19

(1) Çalışanlar, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili aldıkları eğitim ve işverenin bu konudaki talimatları doğrultusunda, kendilerinin ve hareketlerinden veya yaptıkları işten etkilenen diğer çalışanların sağlık ve güvenliklerini tehlikeye düşürmemekle yükümlüdür.

(2) Çalışanların, işveren tarafından verilen eğitim ve talimatlar doğrultusunda yükümlülükleri şunlardır:

a) İşyerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tehlikeli madde, taşıma ekipmanı ve diğer üretim araçlarını kurallara uygun şekilde kullanmak, bunların güvenlik donanımlarını doğru olarak kullanmak, keyfi olarak çıkarmamak ve değiştirmemek.

b) Kendilerine sağlanan kişisel koruyucu donanımı doğru kullanmak ve korumak.

- c) İşyerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tesis ve binalarda sağlık ve güvenlik yönünden ciddi ve yakın bir tehlike ile karşılaştıklarında ve koruma tedbirlerinde bir eksiklik gördüklerinde, işverene veya çalışan temsilcisine derhal haber vermek.
- ç) Teftişe yetkili makam tarafından işyerinde tespit edilen noksanlık ve mevzuata aykırılıkların giderilmesi konusunda, işveren ve çalışan temsilcisi ile iş birliği yapmak.
- d) Kendi görev alanında, iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için işveren ve çalışan temsilcisi ile iş birliği yapmak.

Çalışan temsilcisi

MADDE 20

(1) İşveren; işyerinin değişik bölümlerindeki riskler ve çalışan sayılarını göz önünde bulundurarak dengeli dağılıma özen göstermek kaydıyla, çalışanlar arasında yapılacak seçim veya seçimle belirlenemediği durumda atama yoluyla, aşağıda belirtilen sayılarda

çalışan temsilcisini görevlendirir:

- a) İki ile elli arasında çalışanı bulunan işyerlerinde bir.
- b) Ellibir ile yüz arasında çalışanı bulunan işyerlerinde iki.
- c) Yüzbir ile beşyüz arasında çalışanı bulunan işyerlerinde üç.
- ç) Beşyüzbir ile bin arasında çalışanı bulunan işyerlerinde dört.
- d) Binbir ile ikibin arasında çalışanı bulunan işyerlerinde beş.
- e) İkibinbir ve üzeri çalışanı bulunan işyerlerinde altı.

(2) Birden fazla çalışan temsilcisinin bulunması durumunda baş temsilci, çalışan temsilcileri arasında yapılacak seçimle belirlenir.

(3) Çalışan temsilcileri, tehlike kaynağının yok edilmesi veya tehlikeden kaynaklanan riskin azaltılması için, işverene öneride bulunma ve işverenden gerekli tedbirlerin alınmasını isteme hakkına sahiptir.

- (4) Görevlerini yürütmeleri nedeniyle, çalışan temsilcileri ve destek elemanlarının hakları kısıtlanamaz ve görevlerini yerine getirebilmeleri için işveren tarafından gerekli imkânlar sağlanır.
- (5) İşyerinde yetkili sendika bulunması hâlinde, işyeri sendika temsilcileri çalışan temsilcisi olarak da görev yapar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Konsey, Kurul ve Koordinasyon Ulusal İş Sağlığı ve Güvenliği Konseyi

MADDE 21

- (1) Ülke genelinde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili politika ve stratejilerin belirlenmesi için tavsiyelerde bulunmak üzere Konsey kurulmuştur.
- (2) Konsey, Bakanlık Müsteşarının başkanlığında aşağıda belirtilen üyelerden oluşur:
- a) Bakanlık İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürü, Çalışma Genel Müdürü, İş Teftiş Kurulu Başkanı ve Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından bir genel müdür.
- b) Bilim, Sanayi ve Teknoloji, Çevre ve Şehircilik, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Gıda, Tarım ve Hayvancılık, Kalkınma, Millî Eğitim ile Sağlık bakanlıklarından ilgili birer genel müdür.
- c) Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından bir yürütme kurulu üyesi, Devlet Personel Başkanlığından bir başkan yardımcısı.
- ç) İşveren, işçi ve kamu görevlileri sendikaları üst kuruluşlarının en fazla üyeye sahip ilk üçünden, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden, Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonundan, Türk Tabipleri Birliğinden, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinden ve Türkiye Ziraat Odaları Birliğinden konuyla ilgili veya görevli birer yönetim kurulu üyesi.

d) İhtiyaç duyulması hâlinde İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürünün teklifi ve Konseyin kararı ile belirlenen, iş sağlığı ve güvenliği konusunda faaliyet gösteren kurum veya kuruluşlardan en fazla iki temsilci.

(3) İkinci fıkranın (d) bendi kapsamında belirlenen Konsey üyeleri, iki yıl için seçilir ve üst üste iki olağan toplantıya katılmaz ise ilgili kurum veya kuruluşun üyeliği sona erer.

(4) Konseyin sekreteryası, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğünce yürütülür.

(5) Konsey, toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir. Oyların eşitliği hâlinde başkanın oyu kararı belirler. Çekimser oy kullanılamaz.

(6) Konsey yılda iki defa olağan toplanır. Başkanın veya üyelerin üçte birinin teklifi ile olağanüstü olarak da toplanabilir.

(7) Konseyin çalışma usul ve esasları Bakanlık tarafından belirlenir.

İş sağlığı ve güvenliği kurulu

MADDE 22

(1) Elli ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve altı aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde işveren, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalarda bulunmak üzere kurul oluşturur. İşveren, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygun kurul kararlarını uygular.

(2) Altı aydan fazla süren asıl işveren-alt işveren ilişkisinin bulunduğu hallerde;

a) Asıl işveren ve alt işveren tarafından ayrı ayrı kurul oluşturulmuş ise, faaliyetlerin yürütülmesi ve kararların uygulanması konusunda iş birliği ve koordinasyon asıl işverence sağlanır.

b) Asıl işveren tarafından kurul oluşturulmuş ise, kurul oluşturması gerekmeyen alt işveren, koordinasyonu sağlamak üzere vekâleten yetkili bir temsilci atar.

c) İşyerinde kurul oluşturması gerekmeyen asıl işveren, alt işverenin oluşturduğu kurula iş birliği ve koordinasyonu sağlamak üzere vekâleten yetkili bir temsilci atar.

ç) Kurul oluşturması gerekmeyen asıl işveren ve alt işverenin toplam çalışan sayısı elliden fazla ise, koordinasyonu asıl işverence yapılmak kaydıyla, asıl işveren ve alt işveren tarafından birlikte bir kurul oluşturulur.

(3) Aynı çalışma alanında birden fazla işverenin bulunması ve bu işverenlerce birden fazla kurulun oluşturulması hâlinde işverenler, birbirlerinin çalışmalarını etkileyebilecek kurul kararları hakkında diğer işverenleri bilgilendirir.

İş sağlığı ve güvenliğinin koordinasyonu

MADDE 23

(1) Aynı çalışma alanını birden fazla işverenin paylaşması durumunda işverenler; iş hijyeni ile iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin uygulanmasında iş birliği yapar, yapılan işin yapısı göz önüne alınarak mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunulması çalışmalarını koordinasyon içinde yapar, birbirlerini ve çalışan temsilcilerini bu riskler konusunda bilgilendirir.

(2) Birden fazla işyerinin bulunduğu iş merkezleri, iş hanları, sanayi bölgeleri veya siteleri gibi yerlerde, iş sağlığı ve güvenliği konusundaki koordinasyon yönetim tarafından sağlanır. Yönetim, işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği yönünden diğer işyerlerini etkileyecek tehlikeler hususunda gerekli tedbirleri almaları için işverenleri uyarır. Bu uyarılara uymayan işverenleri Bakanlığa bildirir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Teftiş ve İdari Yaptırımlar

Teftiş, inceleme, araştırma, müfettişin yetki, yükümlülük ve sorumluluğu

MADDE 24

(1) Bu Kanun hükümlerinin uygulanmasının izlenmesi ve teftişi, iş sağlığı ve güvenliği yönünden teftiş yapmaya yetkili Bakanlık iş müfettişlerince yapılır. Bu Kanun kapsamında yapılacak teftiş ve incelemelerde, 4857 sayılı Kanununun 92, 93, 96, 97 ve 107 nci maddeleri uygulanır.

(2) Bakanlık, işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği konularında ölçüm, inceleme ve araştırma yapmaya, bu amaçla numune almaya ve eğitim kurumları ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinde kontrol ve denetim yapmaya yetkilidir. Bu konularda yetkilendirilenler mümkün olduğu kadar işi aksatmamak, işverenin ve işyerinin meslek sırları ile gördükleri ve öğrendikleri hususları tamamen gizli tutmakla yükümlüdür. Kontrol ve denetimin usul ve esasları Bakanlıkça düzenlenir.

(3) Askeri işyerleriyle yurt güvenliği için gerekli maddeler üretilen işyerlerinin denetim ve teftişi konusu ve sonuçlarına ait işlemler, Millî Savunma Bakanlığı ve Bakanlıkça birlikte hazırlanacak yönetmeliğe göre yürütülür.

İşin durdurulması

MADDE 25

(1) İşyerindeki bina ve eklentilerde, çalışma yöntem ve şekillerinde veya iş ekipmanlarında çalışanlar için hayati tehlike oluşturan bir husus tespit edildiğinde; bu tehlike giderilinceye kadar, hayati tehlikenin niteliği ve bu tehlikeden doğabilecek riskin etkileyebileceği alan ile çalışanlar dikkate alınarak, işyerinin bir bölümünde veya tamamında iş durdurulur. Ayrıca çok tehlikeli sınıfta yer alan maden, metal ve yapı işleri ile tehlikeli kimyasallarla çalışılan işlerin yapıldığı veya büyük endüstriyel kazaların olabileceği işyerlerinde, risk değerlendirmesi yapılmamış olması durumunda iş durdurulur.

(2) İş sağlığı ve güvenliği bakımından teftişe yetkili üç iş müfettişinden oluşan heyet, iş sağlığı ve güvenliği bakımından teftişe yetkili iş müfettişinin tespiti üzerine gerekli incelemeleri yaparak, tespit tarihinden itibaren iki gün içerisinde işin durdurulmasına karar verebilir. Ancak tespit edilen hususun acil müdahaleyi gerektirmesi hâlinde; tespiti yapan iş müfettişi, heyet tarafından karar alınıncaya kadar geçerli olmak kaydıyla işi durdurur.

(3) İşin durdurulması kararı, ilgili mülki idare amirine ve işyeri dosyasının bulunduğu Çalışma ve İş Kurumu il müdürlüğüne bir gün içinde gönderilir. İşin durdurulması kararı, mülki idare amiri tarafından yirmidört saat içinde yerine getirilir. Ancak, tespit edilen hususun acil müdahaleyi gerektirmesi nedeniyle verilen işin durdurulması kararı, mülki idare amiri tarafından aynı gün yerine getirilir.

(4) İşveren, yerine getirildiği tarihten itibaren altı iş günü içinde, yetkili iş mahkemesinde işin durdurulması kararına itiraz edebilir. İtiraz, işin durdurulması kararının uygulanmasını etkilemez. Mahkeme itirazı öncelikle görüşür ve altı iş günü içinde karara bağlar. Mahkeme kararı kesindir.

(5) İşverenin işin durdurulmasını gerektiren hususların giderildiğini Bakanlığa yazılı olarak bildirmesi hâlinde, en geç yedi gün içinde işyerinde inceleme yapılarak işverenin talebi sonuçlandırılır.

(6) İşveren, işin durdurulması sebebiyle işsiz kalan çalışanlara ücretlerini ödemekle veya ücretlerinde bir düşüklük olmamak üzere meslek veya durumlarına göre başka bir iş vermekle yükümlüdür.

İdari para cezaları ve uygulanması

MADDE 26

(1) Bu Kanunun;

a) 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtilen hükümlülükleri yerine getirmeyen işverene her bir yükümlülük için ayrı ayrı ikibin Türk Lirası,

b) 6 ncı maddesinin birinci fıkrası gereğince belirlenen nitelikte iş güvenliği uzmanı veya işyeri hekimi görevlendirmeyen işverene görevlendirmedeği her bir kişi için beşbin Türk Lirası, aykırılığın devam ettiği her ay için aynı miktar, diğer sağlık personeli görevlendirmeyen işverene ikibinbeşyüz Türk Lirası, aykırılığın devam ettiği her ay için aynı miktar,

aynı fıkranın (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene her bir ihlal için ayrı ayrı binbeşyüz Türk Lirası, (ç) bendine aykırı hareket eden işverene yerine getirilmeyen her bir tedbir için ayrı ayrı bin Türk Lirası,

- c) 8 inci maddesinin birinci ve altıncı fıkralarına aykırı hareket eden işverene her bir ihlal için ayrı ayrı binbeşyüz Türk Lirası,
- ç) 10 uncu maddesinin birinci fıkrasına göre risk değerlendirmesi yapmayan veya yaptırmayan işverene üçbin Türk Lirası, aykırılığın devam ettiği her ay için dörtbinbeşyüz Türk Lirası, dördüncü fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene binbeşyüz Türk Lirası,
- d) 11 ve 12 nci maddeleri hükümlerine aykırı hareket eden işverene, uyulmayan her bir yükümlülük için bin Türk Lirası, aykırılığın devam ettiği her ay için aynı miktar,
- e) 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene her bir yükümlülük için ayrı ayrı binbeşyüz Türk Lirası, ikinci fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene ikibin Türk Lirası, dördüncü fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen sağlık hizmeti sunucuları veya yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularına ikibin Türk Lirası,
- f) 15 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene, sağlık gözetimine tabi tutulmayan veya sağlık raporu alınmayan her çalışan için bin Türk Lirası,
- g) 16 ncı maddesinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene, bilgilendirilmeyen her bir çalışan için bin Türk Lirası,

- ğ) 17 nci maddesinin bir ila yedinci fıkralarında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene her bir çalışan için bin Türk Lirası,
- h) 18 inci maddesinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene, her bir aykırılık için ayrı ayrı bin Türk Lirası,
- ı) 20 nci maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene bin Türk Lirası, üçüncü fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene binbeşyüz Türk Lirası,
- i) 22 nci maddesinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene her bir aykırılık için ayrı ayrı ikibin Türk Lirası,
- j) 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen bildirim yükümlülüklerini yerine getirmeyen yönetimlere beşbin Türk Lirası,
- k) 24 üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda ölçüm, inceleme ve araştırma yapılmasına, numune alınmasına veya eğitim kurumları ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin kontrol ve denetiminin yapılmasına engel olan işverene beşbin Türk Lirası,
- l) 25 inci maddesinde belirtilen yükümlülüklerle göre işyerinin bir bölümünde veya tamamında verilen durdurma kararına uymayarak durdurulan işi yönetmelikte belirtilen şartları yerine getirilmeden devam ettiren işverene fiil başka bir suç oluştursa dahi onbin Türk Lirası, altıncı fıkrasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene ihlale uğrayan her bir çalışan için bin Türk Lirası, aykırılığın devam ettiği her ay için aynı miktar,

m) 29 uncu maddesinde belirtilen; büyük kaza önleme politika belgesi hazırlamayan işverene ellibin Türk Lirası, güvenlik raporunu hazırlayıp Bakanlığın değerlendirmesine sunmadan işyerini faaliyete geçiren, işletilmesine Bakanlıkça izin verilmeyen işyerini açan veya durdurulan işyerinde faaliyete devam eden işverene seksenbin Türk Lirası,

n) 30 uncu maddesinde öngörülen yönetmeliklerde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen işverene, uyulmayan her hüküm için tespit edildiği tarihten itibaren aylık olarak bin Türk Lirası, idari para cezası verilir.

(2) Bu Kanunda belirtilen idari para cezaları gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve İş Kurumu il müdürünce verilir. Verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren otuz gün içinde ödenir. İdari para cezaları tüzel kişiliği bulunmayan kamu kurum ve kuruluşları adına da düzenlenebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Geçici Hükümler

Bağımlılık yapan maddeleri kullanma yasağı

MADDE 28

- (1) İşyerine, sarhoş veya uyuşturucu madde almış olarak gelmek ve işyerinde alkollü içki veya uyuşturucu madde kullanmak yasaktır.
- (2) İşveren; işyeri eklentilerinden sayılan kısımlarda, ne gibi hallerde, hangi zamanda ve hangi şartlarla alkollü içki içilebileceğini belirleme yetkisine sahiptir.
- (3) Aşağıdaki çalışanlar için alkollü içki kullanma yasağı uygulanmaz:
 - a) Alkollü içki yapılan işyerlerinde çalışan ve işin gereği olarak üretileni denetlemekle görevlendirilenler.
 - b) Kapalı kaplarda veya açık olarak alkollü içki satılan veya içilen işyerlerinde işin gereği alkollü içki içmek zorunda olanlar.
 - c) İşinin niteliği gereği müşterilerle birlikte alkollü içki içmek zorunda olanlar.

İŞ KAZALARININ NEDENLERİ

%78

İNSAN FAKTÖRÜNE
DAYANAN
EMNİYETSİZ
HAREKETLERDEN

% 20 Sİ işyeri ORTAMINDAN KAYNAKLANAN
EMNİYETSİZ DURUMLARDAN

BİZDE İŞ GÜVENLİĞİ

ONLARDA İŞ GÜVENLİĞİ

Türkiyede İş Güvenliği (temsili değil)

İş güvenliği önemli tabi

Kazaların Temel Nedenleri (4M)

1.MAN (İnsan)

2.MACHİNE (Makine)

3.MEDİA (Ortam Çevre)

4.MANAGEMENT (Yönetim)

4 temel neden ;

- 1.İnsani Sebepler,
- 2.Finansal Kayıpları Önlemek,
- 3.Yasalara Karşı Gelmemek,
4. Firma Prestijini Zedelememek.

ÇALIŞANLARIN DİKKAT ETMESİ GEREKENLER

- 1-Her şahıs iş Güvenliği yönünden araştırma yapmalıdır.
- 2-Kural olarak yönetmelikleri bilmelidir.
- 3-Başkalarının güvenliğini de düşünmelidir.
- 4-Bir sorun görürse üst amirlerine bildirmelidir.
- 5-En ufak kazada sağlık yönünden tedbirlerini almalıdır.
- 6-Uyarı levha ve işaretlerine uymalı, çevreyi temiz tutmalıdır.
- 7-Koruyucu malzemeleri kullanılmalıdır.
- 8-ilk kazada kazazedeye yardımcı olmalıdır. (ilk Yardım Eğitimi)

Kazalardan korunma

Kazaların en önemli sebepleri;

Bilgisizlik

Eğitim eksikliği

Sorumsuzluk

Dikkatsizlik ve

İhmal'dir.

Kazalardan korunmak için alınacak önlemler !

EV KAZALARI

Çocukların evde yalnız bırakılmamaları gerekir.

İlaçlanmış meyve ve sebzelerin iyice yıkandıktan sonra yenmesi gerekir.

Çocukların elektrik prizlerinden uzak durmaları gerekir.

Yine çocukların yanıcı ve yakıcı maddelerle oynamamaları gerekir.

OKUL KAZALARI

Çocukların çatı ve duvar üstü gibi yerlerde dolaşmaları engellenmelidir.

Çocukların kırık merdivenlerden, kırık camlardan, delik ve arızalı yüzeylerden uzak durmaları gerekir.

Merdiven korkuluklarından uzak durulmalıdır.

Trafik kazaları

Ani olarak yola çıkılmamalı,

Yaya geçitleri kullanılmalı,

Trafik kurallarına uyulmalı,

Duran araçların önünden ya da arkasından yola çıkılmamalı,

Yol kenarında top vb. oyunlar oynanmamalıdır.

Okullarda sık görülebilecek kazalar ve ilk yardım kuralları

Yaralanmalar

Kesikler

Burun kanamaları

Baş yaralanmaları

Burkulma ve ezikler

Kırık ve çıkıklar

Yanıklar

Şok ve bilinç kaybı

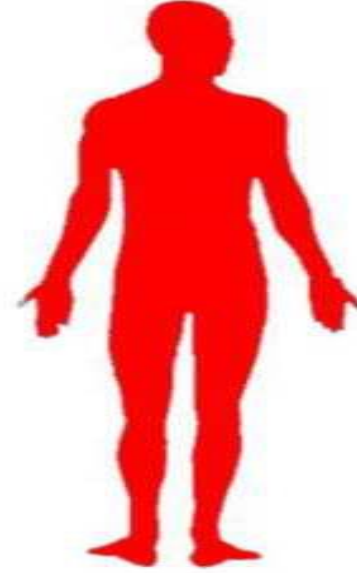
KAFA-BOYUN %10

GÖZ %3

KOL %11

EL %40

AYAK %17

BOYUN %10
OMUZ %11
EL %40
KOL %11
GÖZ %3

İş Yapmadan Önce

NE YAPILACAK?

NİÇİN YAPILACAK?

NASIL YAPILACAK?

NEREDE YAPILACAK?

NE ZAMAN YAPILACAK?

KİM YAPACAK?

Soruları sorulmalıdır.

İkna ve Teşvik (İnandırma Ve Özendirme)

Çalışanların iş güvenliği ve işçi sağlığına ikna ve teşvik edilmelerinin başında, şirketin açık ve ikna edici bir iş güvenliği politikasınının olması gerekir.

Şirket yönetimi bu politikasını net bir şekilde yazılı hale getirip herkesin görebileceği yerlere asmalıdır. Bu bir ön şarttır. Bu adım atılmadan diğer adımlarınının atılmasınının pek bir faydası olmaz.

Bir diğer önemli nokta; iş güvenliği ile ilgili yönetmelik hazırlanmasıdır. Bu yönetmelikte kabul edilebilir ve edilemez olan tüm hareket ve davranışlar yazılmalıdır.

Bu yönetmeliğin 3 temel özelliği taşıması gerekir.

- 1) İşveren bu yönetmeliğin işyerinde sağlık ve güvenlik şartlarını oluşturacağına emin olmalıdır
- 2) İşveren bu yönetmeliğin işçiler tarafından okunup iyi bir şekilde bilindiğinden emin olmalıdır
- 3) İşveren bu yönetmeliğin objektif, tutarlı ve kararlı uygulanacak kurallardan meydana geldiğinden emin olmalıdır. Yani yönetmelik her işçiye eşit uygulanmalı ve dış faktörlerden etkilenmemelidir.

Bu yönetmeliğin uygulanması açısından önemli diğer bir nokta, işçilerin yönetmeliği

paylaşması ve sahiplenmesinin sağlanmasıdır (oto kontrol)

Diğer önemli bir çalışma; iş güvenliği ile ilgili teklif ve proje yarışmasıdır. Bu tür bir çalışma konuyu gündemde tuttuğu gibi çalışanları da iş güvenliği çalışmalarının içine çekecektir.

İşaret ve ikaz levhaları gibi göze hitap eden uygulamalarda çok faydalıdır. Her konuda hazırlanmış çok farklı işaret ve ikaz levhaları vardır. Bu levhaların kullanımını yönetmeliklerle mecburi hale getirilmiştir. Levhaların okunaklı ve büyük yazıyla yazılması ve görünür yerlere asılması gerekir. Levhalarda kullanılan renkler de önemlidir.

İkaz levhaları yanı sıra posterler, gazete ve dergi k p rleri, karikatürler v.s. faydalı olabilecek bazı görsel öğelerdir

Yarışma, iş güvenliği ve iş sağlığı çalışmalarında kullanılabilir bir diğer metottur. Bu da etkili bir yol olmakla birlikte dikkatle uygulanması gerekir. Eğer kontrollü ve dikkatli kullanılmaz ise fayda yerine zarar da verebilir. Yarışmanın kişiler arası değil grupla arası olması tercih edilmelidir.

Eğitim

Eğitim en önemli ve etkili çalışma metodudur

Çalışanların ve idarecilerin eğitimi olarak iki kısımda ele alınmalıdır

Bu eğitimler;

Bireysel rol ve sorumlulukları tanımlama eğitimleri

İSİG düzenlemeleri, tehlikeler, riskler ve uyarılar ile ilgili eğitimleri

Prosedürlerin anlaşılması eğitimleri

Yöneticilere yönelik sorumluluklar eğitimleri

Taşeron ve ziyaretçiler için bilinçlendirme ve bilgi verme eğitimlerini kapsamalıdır

Günümüzde işyerlerinde konu ile ilgili OHSAS 18001 STANDARDI eğitimleri verilmektedir

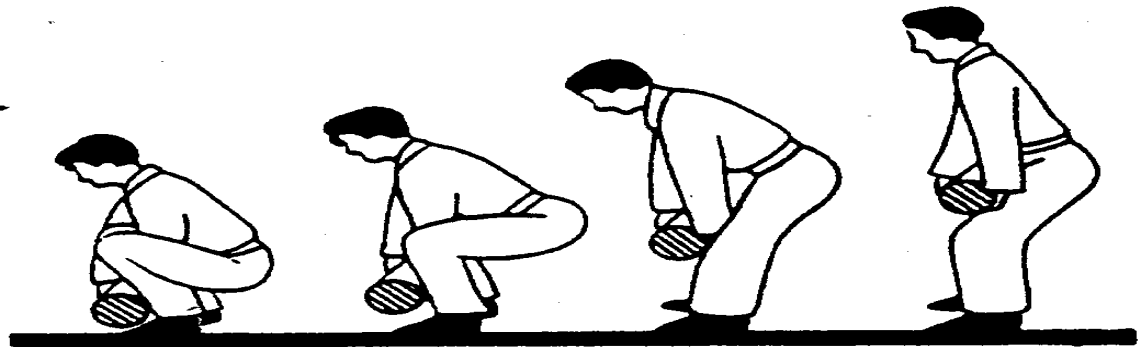
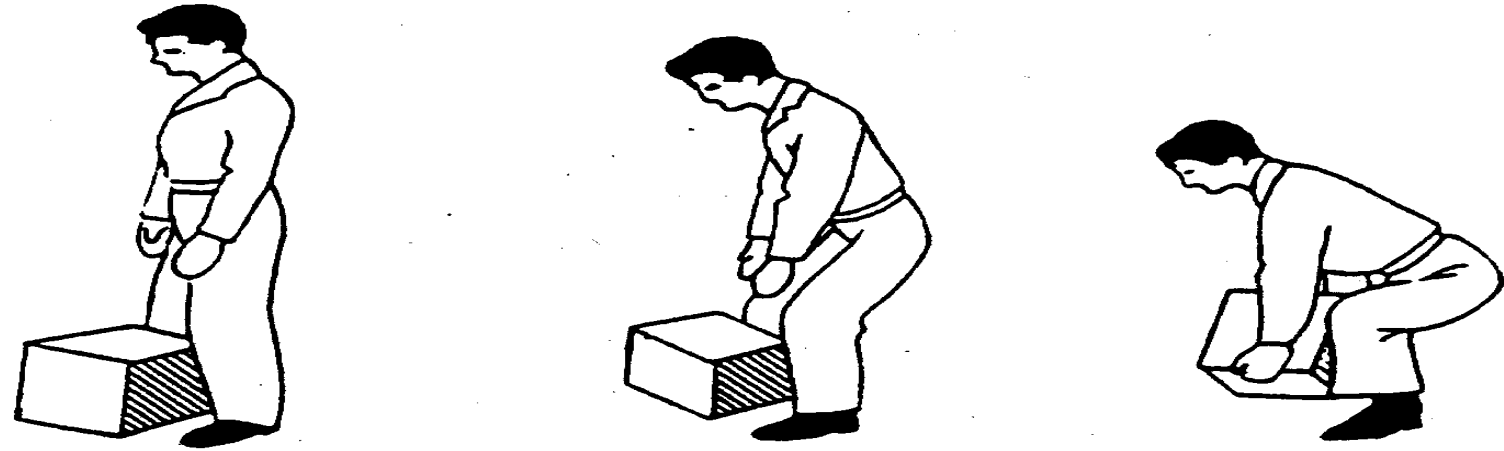
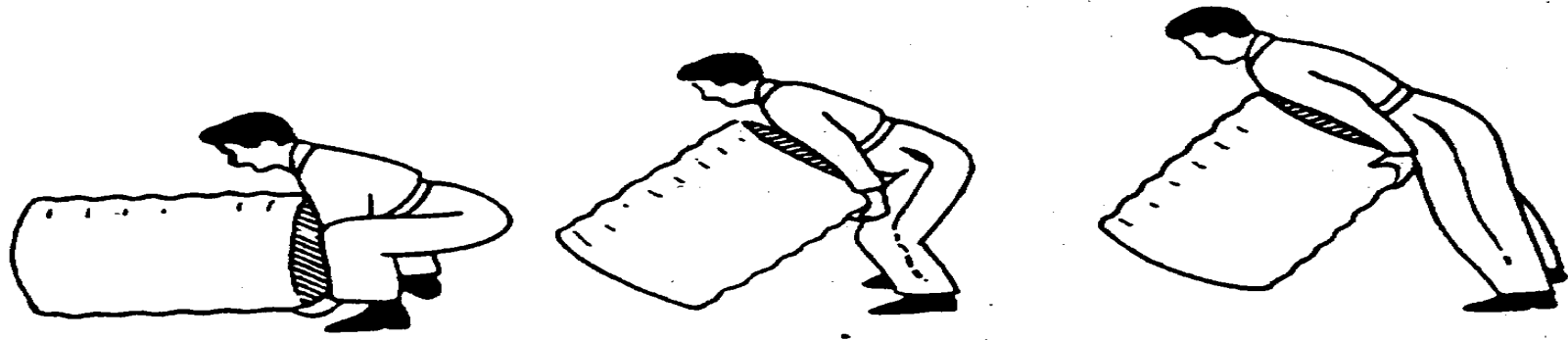

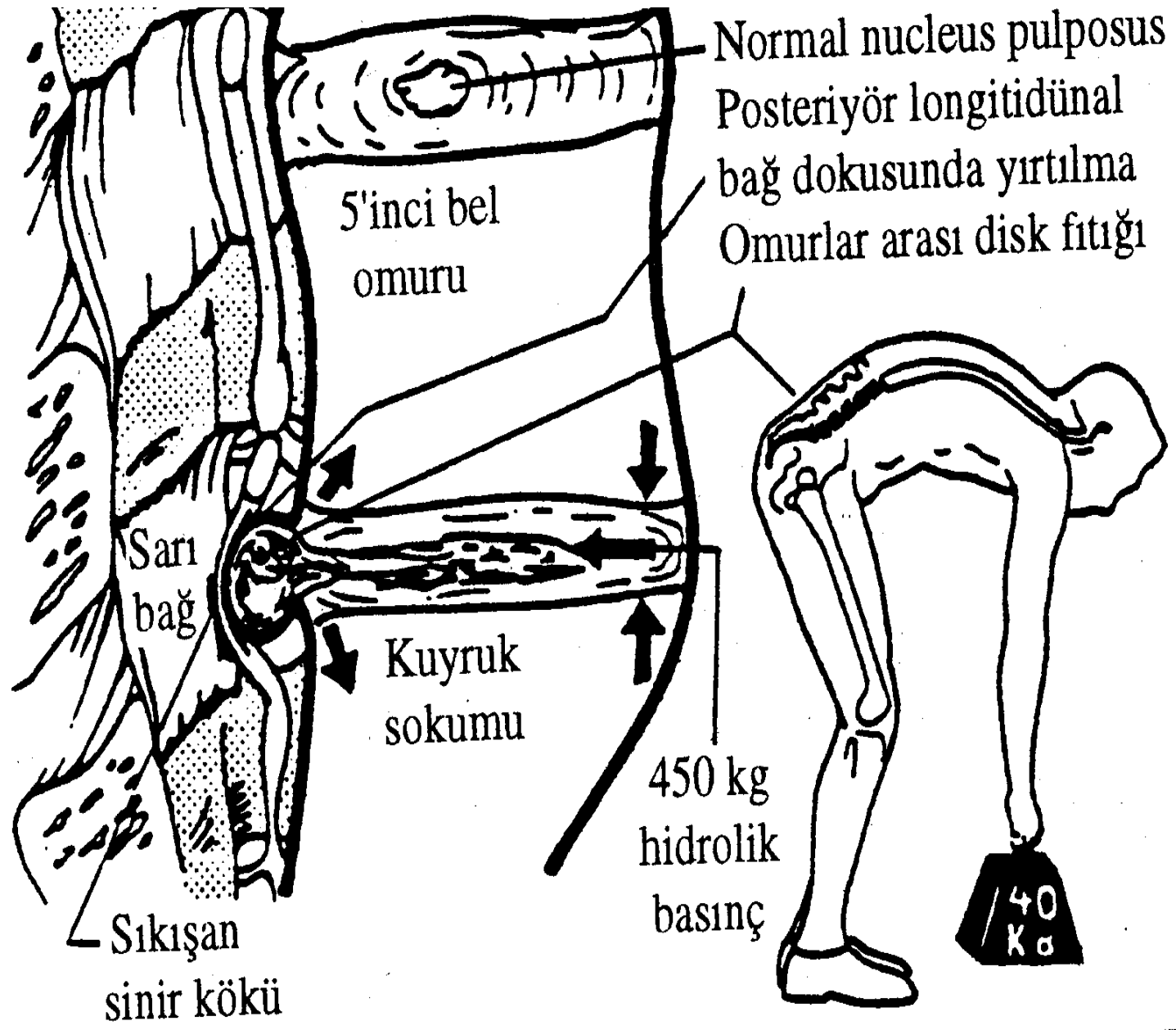
The wrong way!

The right way!

Vücut Koruma

İş Tulumu

Ayak Koruma

Güvenlik Ayakkabıları

- Burun kısmı sert koruyucu bir cisimden yapılmış özel tasarımlı ayakkabılardır. Ağır cisimlerin düşmesi ihtimali karşısında parmak uçlarını korur.
- Tamamıyla özel bir yapı ile kaplanmış bu tip ayakkabılar, yakıcı ve tahriş edici maddelere karşı ayağa koruma sağlar.
- Tabanı kauçuk kaplama ile elektrik kazalarını önlemeyi amaçlar.

Yaralanma Nedenleri

Ağır ekipman ve malzemelerin çalışanın ayağına dűřmesi veya yuvarlanarak ezikliğe sebep olması

ivi vb. sert cisimlerin ayağa batması (korumasız ayakkabılar sonucu)

Yüksek sıcaklıkta ergimiş metallerin ayağa dökülmesi veya sıçraması

Sıcak ve ıslak zemin

Ayakkabılar / botlar darbelere, ezilmelere, sıkışmalara ve kesilmelere karşı koruyucu olabilir.

Ayak tozlukları uzun bacaklı çalışanlar için sıcak sıvı dökülme ve sıçramalarına karşı koruyucu etki gösterir.

El Koruma

Isı yalıtımlı el koruyucu

Eldiven

Kesme ve ezilmelere karşı korumalı eldiven

mavisafety.com

Yaralanma Nedenleri

Yanmalar

Zedelenmeler

Aşınma ve yıpranmalar

Kesikler

Delinme

Kırılma

Kimyasal uygulamalar

Kimyasal, yüksek sıcaklıkta ve kesici aletlere ekipmansız dokunulması

Elektrik işleri ile kauçuk içerikli giysi ve ekipmanlar ile çalışılmaması

İşitme Koruma

Yüksek miktarda gürültüye maruz kalan çalışmalarda kullanılması gerekmektedir.

Uzun süre bu ortamlarda ekipmansız çalışmak geçici veya kalıcı sağırlığa yol açabilir.

Bu tip ekipmanlar gürültüyü insan sağlığına uygun olacak seviyeye kadar indirebilmelidir.

Solunum Sistemini Koruyucu Ekipmanlar

Solunum yollarına zarar verecek tüm gazlardan korunmak amacıyla tasarlanmıştır. Kişiyeye tüp ile oksijen desteği sağlar.

Baş Koruma

Yaralanma Nedenleri

Düşen cisimler

Bir cismin kopması veya patlaması ile meydana gelen düşüşler

Elektriksel kaçak ve bunlara yakalanma olayları

Baret Tipleri

A Sınıf Baretler

Genel kullanım amaçlı (madencilik, inşaat ve yapı, tersane işleri, kerestecilik, ağır sanayi ve imalat sektörü)

B Sınıf Baretler

Elektrik ve tesisat işleri

Düşen cisimler, yüksek voltaj ve ateş

C Sınıf Baretler

Rahatlık amaçlı tasarlanmış, sınırlı derecede güven sağlar.

Patlamalara karşı tedbir amaçlıdır, düşmelere ve yüksek gerilimli elektrik kazalarında güvenli değildir.

Yüz ve Göz Koruma

Yüz Maskeleri

Yüzü zararlı toz, yakıcı sprey ve bazı zararlı akışkanlardan korumaya yarar. Ancak yüze gelebilecek darbelere karşı koruyucu görev yapamaz.

Kaynak Maskesi

Gözü yüksek yoğunluk ışıklardan ve radyasyondan korur. Ayrıca çalışanın yüz bölgesini kesme, kaynak, torna vb işlemler sırasında küçük, yakıcı ve kesici metal parçalarının sıçramalarını karşı korur.

3M

Güvelik gözlüğü

Metal / plastik güvenlik çerçevesi ile yapılmıştır.

Birçok operasyonda yan korumalar gerekmektedir.

Marangozluk, taşlama ve ölçeklendirme işlerinde ortaya çıkan orta şiddetteki etkiler için kullanılır.

Yan korumalar uçan parçacıklar için gerekmektedir.

Güvenlik gözlüğü normalde kullanılan numaralı gözlük veya lens ile kullanılmalıdır.

Koruyucu gözlükler.

Gözleri, göz yuvalarını ve gözleri çevreleyen alanı darbelerden, tozlardan ve sıçramalardan korur.

Bazıları numaralı gözlüğün üzerine takılabilir.

Store No: 1709189

Yaralanma Nedenleri:

Toz ve diğer metal talaşı gibi uçan parçacıklar

Sıçrayabilecek sıvı metal

Asitler veya diğer yakıcı sıçrayabilecek sıvılar, bu sıvıların buharları

Sıçrayabilecek veya püskürebilecek kan veya diğer potansiyel enfekte vücut sıvıları

Kaynaktan veya lazerden oluşan yoğun ışık

Disiplin cezalarının uygulanması

İşyerlerinde kaza nedeni olabilecek hareketlerin yukarıda açıklanan çalışmalarla önlenememesi halinde son çare olarak disiplin cezaları uygulanır.

Disiplin uygulaması işveren ve çalışanlar olmak üzere iki çeşittir

A) İşverenin cezalandırılması

İşveren, işçi sağlığını korumak, iş güvenliğini temin etmek için yasaların emrettiği bütün önlemleri almak zorundadır. Devlet iş güvenliği müfettişleri vasıtasıyla işyerlerini denetler. Gereğini yapmayan işverenlere kamu hukuku yaptırımları uygulanır (4857 sayılı İş Kanunu ve Türk Ceza Kanunundaki cezai yaptırımlar). İşverene uygulanan 2 türlü yaptırım söz konusudur.

1) İdari yaptırımlar: Cezalandırmaktan önce onarmayı ve önlemeyi amaçlar. İdari yaptırımların uygulanması için yargı kararına gerek yoktur. Bu yaptırımlar idare hukukuna dayanılarak uygulanır. İş Kanununda (78. ve 79. maddeler) aşağıda verilen yaptırımların hangi şartlarda uygulanacağı belirlenmiştir.

- a) Kurma izni ve işletme belgesi verilmesi,
- b) İşin durdurulması
- c) İşyerinin kapatılması
- d) İşçilerin çalışmaktan alıkonulması

2) Hukuki ve cezai yaptırımlar

Bu yargı kararı ile uygulanabilir. Bu cezai yaptırımlar 4857 sayılı İş Kanununun idari ceza hükümleri başlıklı sekizinci bölümündeki bazı maddelerinde ve Türk Ceza Kanununun 450. maddesinden sonraki bazı maddelerinde düzenlenmiştir.

Cezai sorumluluk kazanın meydana gelmesine sebep olan kişi için söz konusudur.

Bir iş kazasında işveren tüm tedbirleri almışsa ve kazaya (örneğin) atölye şefinin hatalı ve kusurlu davranışı yol açmışsa; burada iş veren kazaya maruz kalana karşı muhataptır. Dolayısıyla tazminatı ödemeye işveren mahkum olacaktır. Fakat Borçlar Kanununun 55. maddesi uyarınca işveren bu tazminatı kusurlu olan atölye şefine rücu etme hakkına sahiptir.

B) Çalışanların cezalandırılması

Çalışanlarda konulmuş olan iş güvenliği kurallarına ve koruyucu önlemlere uymak zorundadır. Uymayanlar işveren tarafından cezalandırılır. Ancak bu uymama halinin işyeri yönetmeliklerinde veya toplu iş sözleşmelerinde suç olarak yazılmış olması ve karşıt olarak ta cezalarının yazılmış olması gerekir. Bunlara göre işçiler, işveren tarafından veya toplu iş sözleşmesinde belirlenen kurul tarafından cezalandırılır.

Verilecek cezalar sırasıyla;

- İhtar (uyarı)
- Kınama
- Ücret kesintisi
- Kıdem indirme
- Geçici göreve son verme
- Sürekli görevi son verme

İş güvenliğinde levhalar

345 ABC

DIKKAT

**. ENERJİYİ
. SUYU
. ZAMANI
. MALZEMİYİ
GEREKSSİZ
HARCAMA**

YL-079

**YÜKÜ
İTİN
ÇEKMEYİN**
YL-087

**ÇÖPLERİ
ÇÖP KUTUSUNA
ATINIZ**

YL-089

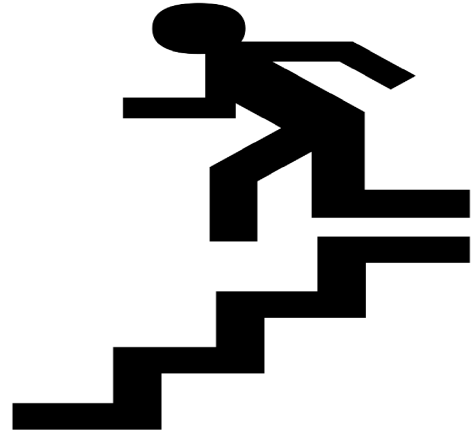
**HAYATINI DEĞİL
SİGARANI SÖNDÜR**

YL-386

**SİGARA İÇİLMEZ
İŞTEN ÇIKARMA
CEZASI VARDIR**

YL-390

**YANGINDA
ÇIKIŞ İÇİN
MERDİVENLERİ
KULLANIN**

**ASANSÖRÜ
KULLANMAYIN**

YANGIN NASIL SÖNDÜRÜLÜR

RÜZGARI
ARKANA AL

CIHAZI ALEVİN
ÜSTÜNE TUT

CIHAZI YANGININ
DOĞUĞU YERE TUT

ETRAFI ÖNCE
SONRA İLERİYİ
SÖNDÜRÜNÜZ

**ALDIĞIN
MALZEMEYİ
YERİNE KOY**

10

AZAMI
HIZ

DİKKAT

KÖPEK VAR

S006

ACİL VE İLK YARDIM

TEMEL İLK YARDIM UYGULAMALARI

GENEL İLK YARDIM BİLGİLERİ

İlkyardım Nedir?

Herhangi bir kaza veya yaşamı tehlikeye düşüren bir durumda, sağlık görevlilerinin yardımı sağlanıncaya kadar, hayatın kurtarılması ya da durumun kötüye gitmesini önleyebilmek amacı ile olay yerinde, **tıbbi araç gereç aranmaksızın**, mevcut araç ve gereçlerle yapılan **ilaçsız** uygulamalardır.

Nerede?

Neleri kullanarak?

Ne kadar süre ile?

Acil Tedavi Nedir?

Acil tedavi ünitelerinde ya da olay yerinde, yaralılara doktor ve sağlık personeli tarafından yapılan tıbbi müdahalelerdir.

İlkyardım-Acil Tedavi

Acil tedavi işin uzmanları tarafından her türlü ilaç ve ileri teknik kullanılarak yapılır.

İlkyardım ise bu konuda eğitim almış herkesin olayın olduğu yerde bulabildiği malzemeleri kullanarak yaptığı hayat kurtarıcı müdahalelerdir.

İlk yardımcı Kimdir?

İlkyardım tanımında belirtilen amaçlar doğrultusunda hasta veya yaralıya müdahaleleri ve uygulamaları yapan eğitim almış kişilerdir.

İyi Bir İlkyardımcı...

Önce kendi can güvenliğini korumalı

Olay yerine hakim olmalı,

Etraftaki insanları doğru bir şekilde yönlendirip organize etmeli.

Sakin, kendinden emin ve pratik olmalı

Eldeki olanakları iyi değerlendirebilmeli,

İnsan vücudu ve işlevleri ile ilgili temel bilgilere sahip olmalı,
Bilgisini kullanarak yaralıya gerekli müdahalelerde bulunmalı
Yaralılara zarar verecek uygulamalardan kaçınmalıdır.

İlk yardımcının Öncelikli Amaçları

Hayati tehlikeyi ortadan kaldırmak,

Yaşamsal fonksiyonların sürdürülmesini desteklemek

Yaralının durumunun kötüleşmesini engellemek

İyileşmeyi kolaylaştırmak.

İlk yardımda amaç
Hayat kurtarmaktır.

- ♥ Hava yolunu aç,
- ♥ Solunumu düzelt,
- ♥ Dolaşımı sağla

Hayat kurtar.

İlkyardımanın Temel Uygulamaları

Korumak Bildirmek Kurtarmak

K. B. K.

Koruma

Olay yeri değerlendirmesi

İlkyardımcı kaza yerinde var olan ve oluşabilecek tehlikeleri görüp

Hem kendi hem de yaralıların yaşamını koruyucu güvenlik önlemlerini almalıdır.

Bildirme

Olay / kaza mümkün olduğu kadar hızlı bir şekilde **112** ye bildirilmedir.

Kurtarma - Müdahale

Olay yerinde hasta / yaralılara müdahale

Hızlı ancak sakin ve kendinden emin bir şekilde yapılmalıdır.

112 aranırken.....

Sakin olunmalı

Sorulan sorulara net ve anlamlı cevaplar

Kesin yer ve adres bilgileri

Kendinizi tanıtmalı ve telefon numarası

Yaralıların sayısı/durumları

112 ye tüm bilgiler aktarılanaya kadar telefon kapatılmamalı

İlkyardımcının Yapması Gerekenler

Seri bir şekilde ABC değerlendir

Öncelikli müdahale edilecekleri belirle

Korku ve endişeleri gider, sakinleştir

Kişileri organize et

Eldeki olanakları kullan

Yaralıyı sıcak tut

Yaralının yarasını görmesine izin verilme

Yaralıyı hareket ettirme

Yaralı hayati tehlikede olmadığı sürece asla yerinden kıpırdatma,

En uygun yöntemlerle en yakın sağlık kuruluşuna sevk et 112

Hayat Kurtarma Zinciri

Hayat kurtarma zinciri 4 halkadan oluşur.

1.Halka – 112 ye haber verme

2.Halka - Temel Yaşam Desteği

3.Halka – 112 Ambulans ekiplerince yapılan müdahaleler

4.Halka - Hastane acil servisleridir

Kaza ya da yaşamı tehlikeye düşüren herhangi bir durumda, sağlık görevlilerinin yardım ve müdahalesi temin edilinceye kadar hayatın kurtarılması ya da durumun daha kötüye gitmesini önlemek amacıyla ilaçsız olarak yapılan uygulamalara ilkyardım denir. İlk yardım uygulamalarında kesinlikle ilaç kullanılmaz ve açık yaralar içindeki yabancı cisimler, kemik parçaları çıkarılmaz.

İlk yardımda başlıca amaçlar:

- Yaşamı korumak ve sürdürülmesini sağlamak,
- Durumun kötüleşmesini engellemek,
- İyileştirmeyi kolaylaştırmaktır.

Bu işlemler üç T ile özetlenir: Teşhis, Tedavi, Taşıma

İlkyardım temel olarak soluk yolunu açmak, solunumun düzeltilmesini ve dolaşımın etkinliğini sağlamak noktalarında yoğunlaşmalıdır. Bununla birlikte, ilkyardım sırasında uyulması gereken temel prensipler ve sorumluluklar bulunmaktadır.

PANSUMAN

Pansuman; bir yara veya harabiyete uğramış vücut kısmı üzerine konan mikropsuz (steril) örtüye denir.

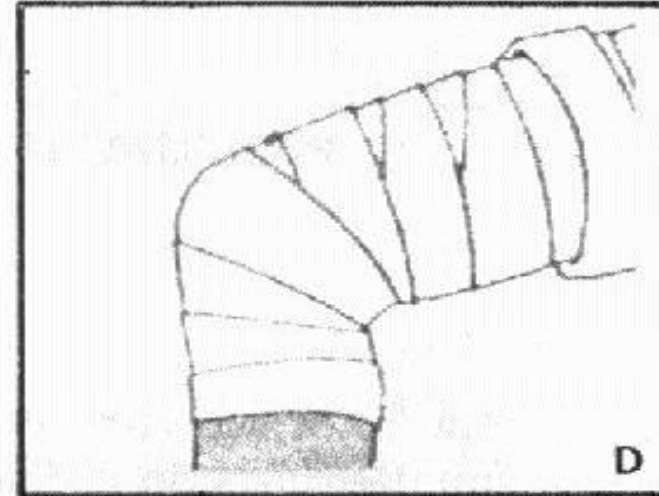
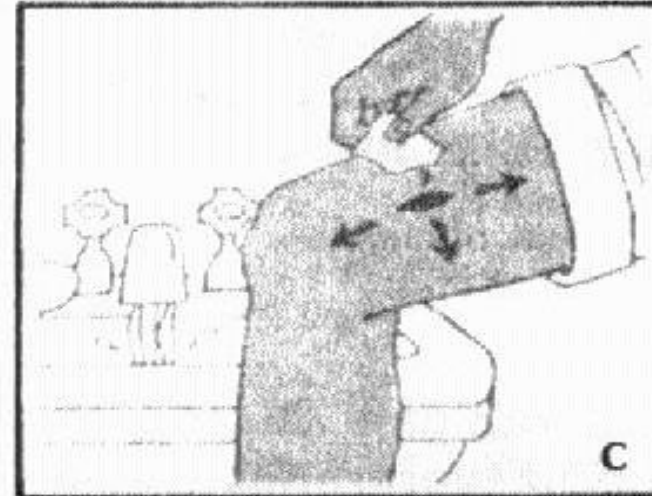
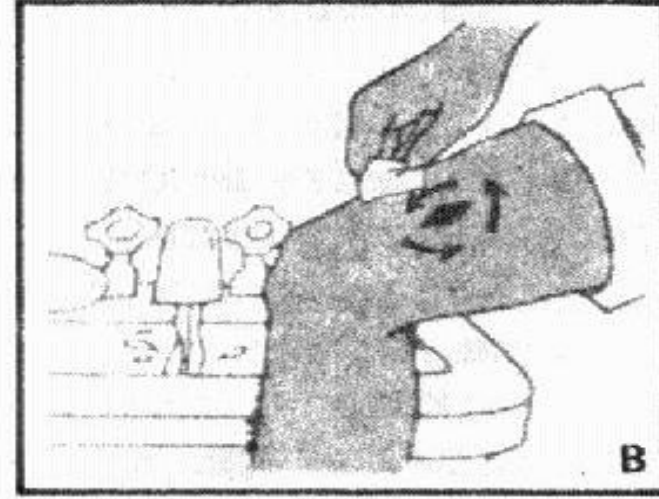
Pansumanın amaçları:

1. Kanamayı durdurmak
2. Yaraya dışarıdan mikrop girmesini önlemek
3. Yaranın kısa zamanda iyileşmesini sağlamak

PANSUMAN ÇEŞİTLERİ

1. Koruyucu pansuman
2. Emici pansuman
3. Basınçlı pansuman
4. Yaş pansuman (soğuk, sıcak)

PANSUMAN YAPILIRKEN DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

PANSUMAN YAPARKEN NELERE DİKKAT EDİLMELİ?

1. Yaranın herhangi bir yerine çıplak elle temas etmeyin.
2. Kullanılacak bez steril gazlı bez veya temiz tülbent olmalıdır.
3. Pansuman setini kirletmeyin.
4. Pansumanın üstünü kafi miktarda pamuk ile örtünüz.
5. Gaz bezinin yaraya temas edecek yüzüne dokunmayınız.
6. Göze yakın yarada alkol kullanmayınız.
7. Soğuk yaş pansuman, deri altı şişme ve kanamayı önler. Ancak açık yaralarda bu pansuman kullanılmaz.

SARGILAR

Pansumanları yerinde koruyabilmek, herhangi bir bölgeye basınç yapmak ya da organları belirli bir biçimde tutmak için kullanılan araçlara sargı ismi verilir.

Üç tür sargı vardır:

1. Silindir sargılar
2. Üçgen sargılar
3. Özel sargılar (fitık bağları, korseler, T sargılar, simit sargılar, vb.)

ALTI ADIMDA İLK YARDIM

İlkyardım uygulamalarına başlamadan önce yapılması gereken en önemli şey zaman kaybetmeden yardım çağırmaktır.

Suni solunum yapılması gereken kişi ilk önce sert ve düz bir zemine yatırılmalıdır. Suni solunuma başlamadan önce hastanın başı, alını ve çenesinden tutularak dik bir pozisyona getirilir.

İlk önce hastanın burnu hava geçişi olmayacak şekilde el ile kapatılır. Daha sonra iki kez hastanın göğsünü şişirecek şiddette soluk verilir.

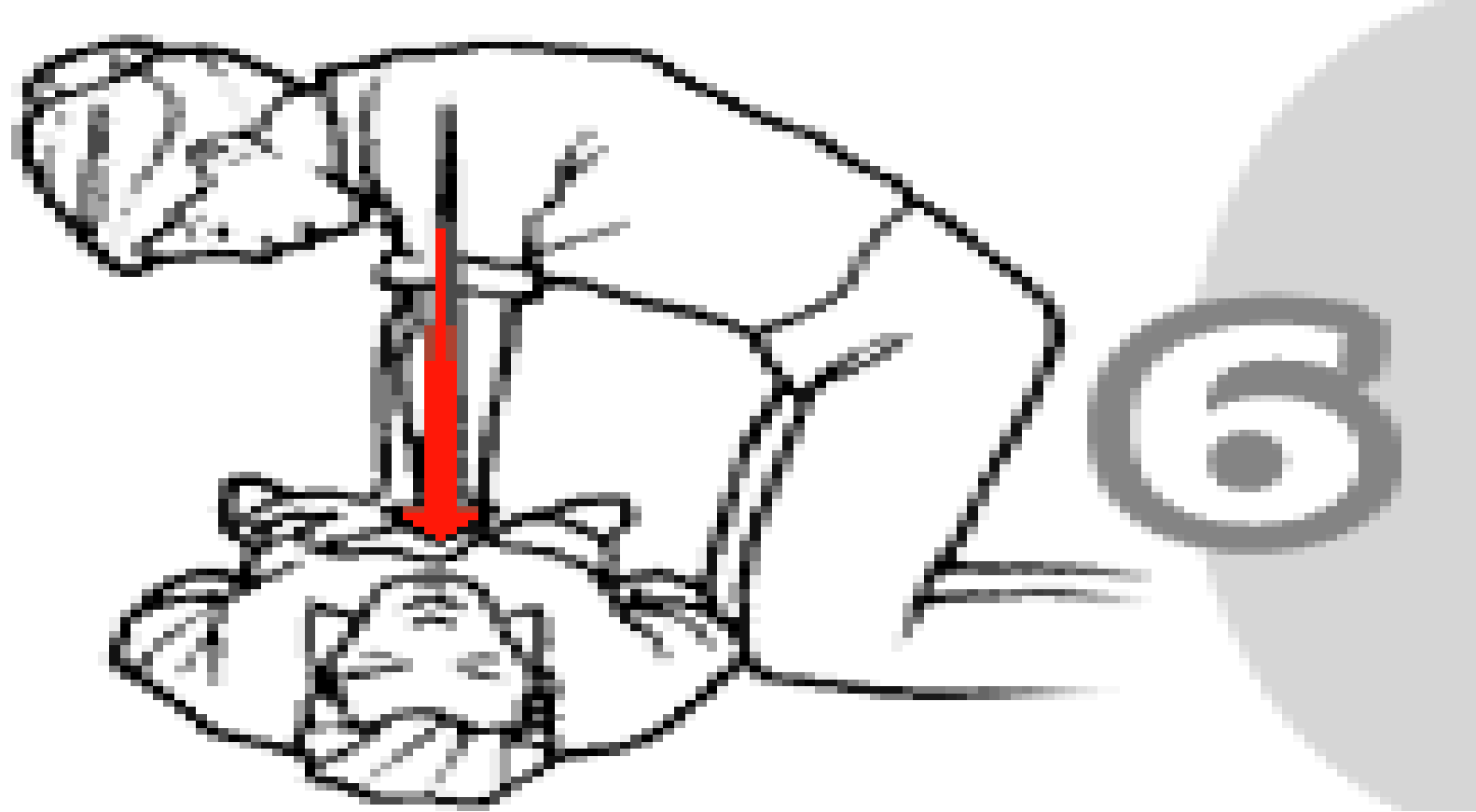
Parmaklar şah damarı üzerine yerleştirilerek hastanın nabız kontrolü yapılır.
Nabız hareketleri alınamıyorsa bir sonraki uygulamaya geçilir.

Bir elin ayası göğüsün tam ortasına gelecek şekilde yerleştirilir ve daha sonra diğer el de bunu üstüne konur.

Hastanın göğsüne 4-5 cm doğru 15 kez bastırma işlemi uygulanır.

Yaralanmalarda ilkyardım

Kanama varsa durdurulur.

Yara çevresi temizlenir.

Yaranın üzeri temiz bir gazlı bez ve flasterle kapatılarak en yakın sağlık kuruluşuna sevk edilir.

Yaralıya tampon uygulanması

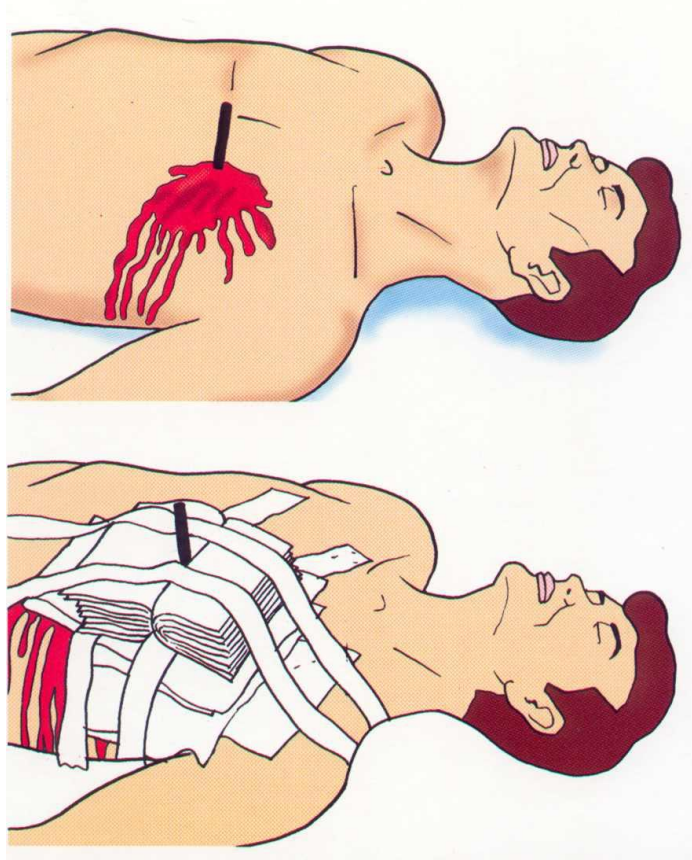

Yaralının tamponunun tespit edilmesi

RULO SARGI BEZLE GAZ TAMPONUN TESPİT EDİLMESİ

GÖĞÜS YARALANMALARINDA BATAN CİSMİN TESPİT EDİLMESİ

DİKKAT

TÜM AÇIK YARALANMALARDA BATAN CİSMİ

ÇIKARTMA

Kesiklerde ilk yardım

Kesilen bölge temizlenmelidir.

Kanayan bölgeye tampon yapılmalıdır.

Tampon uygulanmasına 10 dakika devam edilir.

Kanama bu basınçla durmayacak kadar fazla ise turnike uygulanmalıdır.

Yaralı mümkün olduğunca hızlı bir şekilde sağlık kuruluşuna sevk edilmelidir.

Baş yaralanmalarında ilk yardım

Saçlı deri yaralanmalarında, yaranın üstüne temiz bir gazlı bez konularak baskı uygulanır.

Kanama bu şekilde durdurulsa bile kafatası kırığı şüphesi ile yaralı mutlaka sağlık kuruluşuna sevk edilmelidir.

Şayet hastada bilinç kaybı ve kusma varsa hasta yan yatırılarak gönderilmelidir.

burkulma

eklemi yapan eklem kapsülü ve eklem bağlarının eklem hareket eksenine uygun olmayan ani ve sert hareketler sonucu kısmen yırtılmasına burkulma denir.

belirtileri

şişlik

morluk

şiddetli ağrı

hematom (kan birikintisi)

Burkulma ve eziklerde ilk yardım

Burkulma ve ezik oluşan bölgeye buz konulur

Hareket ettirilmez

Varsa elastik bandajla o bölge sarılır.

Kesin tanı ve tedavi için sağlık kuruluşuna gönderilir.

Kazazedeyi Kaza Ortamından Çıkarma

Boyun tesbiti yapılmalı

Sıkışmanın kaldırılması için araç gereç kullanılmalı

Kazazedenin arkasına geçmeli

Kollarını kazazedenin kollarının altından geçirmeli

Kazazedeyi kolundan tutarak çekmeli

Vücuda saplanmış cisim varsa çıkarılmamalı.

Nefes yolu tıkanması ; *Nefes yolu tıkanıklığının giderilmesi* :

Heimlich manevrası

Hastanın arkasına geçerek onu arkasından kucaklayınız

Bir elinizi yumruk yaparak hastanın karnının üst bölümüne (göğüs kemiğinin hemen altına yerleştiriniz), diğer elinizi de bu elinizin üzerine koyunuz

Ani hareketle karnın üst bölümüne, aşağıdan yukarıya doğru basınç uygulayınız.

Soluk Yolunun Açılması

- 1.Ağızda bulunan toz, toprak, takma dişler ve varsa bulunan yabancı cisimler çıkarılır.
- 2.Bilinci kapalı kişilerde, dil arkaya düşüp solunum yolunu tıkayabilir. Bu durumda, baş geriye itilip çene yukarı kaldırılmak suretiyle solunum yolu açılmaya çalışılır.

Nefes yolu tıkanıklığının tek başına giderilmesi :

Bir elinizle yumruk yapınız ve diğer elinizle yumruğunuzu kavrayarak alttan yukarı doğru ani basınç uygulayınız.

Heimlich Manevrası Tek Başına

Karnınızı sandalyenin sırtına dayayınız
sonra üst bölümüne baskı uygulayınız

Heimlich Manevrası Tek Başına

Heimlich Manevrası Tek Başına

Ağızdan Ağıza Suni Solunum

Bu kısmı üç bölüm halinde okuyunuz, ezberleyiniz ve uygulayınız :

1- Suni Solunuma Başlamadan Önce Hazırlık

Kazazedenin kravat, kemer ve yakası gevşetilmeli

Ağız içinde hava yolu tıkanıklığına neden olan cisim varsa ağız
içi temizlemeli

Kazazedenin solunum yapıp yapmadığı kontrol edilmeli

İlk yardımcı; Yüzünü kazazedenin yüzüne yaklaştırmalı

Solunum dinlenmeli

Soluğu yanağında hissetmeye çalışmalı

Solunum gözlenmeli

(Solunum camının buğulanması ile kontrol edilebilir)

Hava yolunu açmak için, bir el kazazedenin alnına diğer elin parmak uçları kazazedenin çenesinin altına yerleştirilerek, baş mümkün olduğu kadar geri çekilmeli.

Alın üzerine konan elin baş ve işaret parmağı kullanılarak kazazedenin burnu kapatılmalı.

Hava Yolunun Açılması (Boyun Travması Durumunda)

2- Suni Solunum

Kazazedenin ağzından iki kez hava üflenmeli

Kazazedenin şah damarından nabız bakarak dolaşım fonksiyonu değerlendirilmeli

Baş geriye doğru eğilmiş durumda iken kazazedenin ağzı açılmalı

Her zamankinden biraz daha derin (zorlanmayan derin) nefes alınmalı

Ağız genişçe açılarak kazazedenin ağzına sıkıca yerleştirilip hava kazazedenin ciğerlerine üflenmeli

Kazazedenin göğüs kafesinin hava üflenmesi sırasında genişlediği gözlemeli

Ağız kazazedenin ağzından hafifçe çekilerek üflenlen havanın dışarı çıkmasına izin verilmeli ve göğüs kafesinin inme hareketi izlenmeli.

Suni Solunum

Solunumu duran kişiye, zaman kaybetmeden suni solunum uygulanmalıdır. Bu aşamada yapılması gerekenler ise başlıca altı grupta toplanmaktadır.

- 1.Hasta sert bir zemine yatırılmalıdır.
- 2.Ağız içi temizlenerek, varsa yabancı cisimler çıkarılmalıdır.
- 3.Çene yukarı kaldırılmak suretiyle baş hafifçe arkaya itilir.
- 4.Ağızdan ağıza solunum için burun, burundan solunum için ise ağız kapatılır.
- 5.Derin bir soluk alınarak ağız, solunum yaptırılacak kişinin ağızına ya da burnuna yerleştirilir.
- 6.Hastanın göğsünün kabarmasına yetecek şekilde soluk verilir.

3- Suni Solunumun Sonlandırılması

Yetişkin için nefes verme işlemi dakikada 12-20 kez tekrarlanmalı
Sık aralıklarla (en seyrek üç dakikada bir) kazazedenin kendiliğinden
solunum yapmaya başlayıp başlamadığı kontrol edilmeli
Bu işlem tıbbi yardım gelinceye kadar sürdürülmeli

Dış Kalp Masajı Uygulama (Erişkinde)

Bu kısmı 3 kısım halinde okuyunuz, ezberleyiniz ve uygulayınız:

1- Dış kalp masajına başlamadan önce hazırlık

Şah damarından nabız kontrol edilmeli (üç parmak şekilde görüldüğü gibi şah damarı üzerine yerleştirilip 5 saniye süre ile nabız alınmaya çalışılmalı)

Nabız alınamıyorsa kazazede sert zemine sırtüstü yatırılmalı

Tercihen kazazedenin sağ tarafına diz çökülmeli

Sternum kemiğinin (iman tahtası) alt ucundan 2 - 3 parmak yukarı

kısım belirlenmeli veya kemiğin orta noktası belirlenerek alt

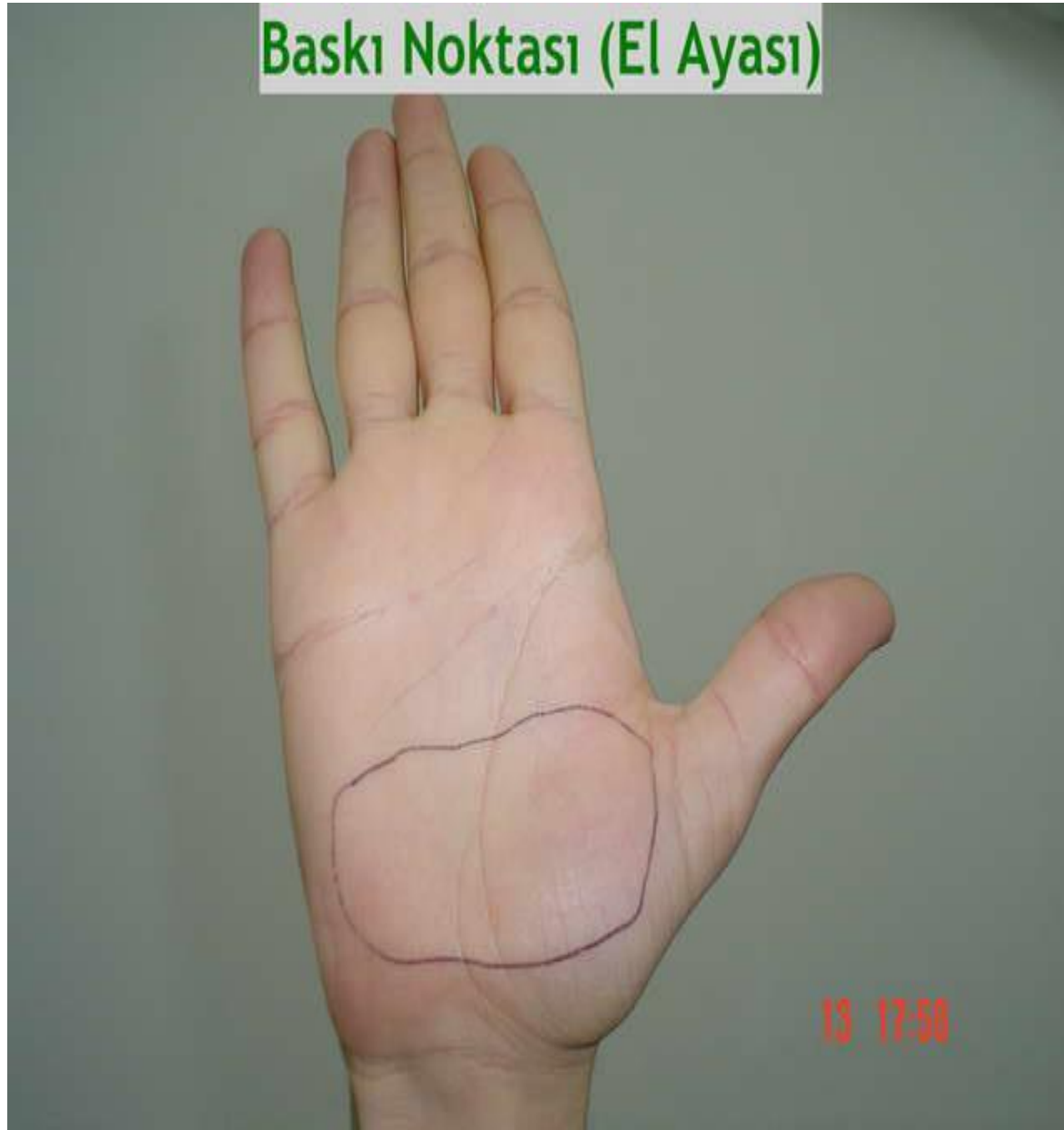
yarısının orta-alt kısmı belirlenmeli

Bir elin ayası buraya yerleştirilmeli

Diğer el üzerine yerleştirilmeli

Baskı Noktası (El Ayası)

2- Dış kalp masajı Altın Kural

Parmaklarınızı göğüs kafesi ile temas ettirmemelisiniz ki (sadece el ayası temas etmeli) güç tek bir noktadan verilsin Dirseklerinizi bükmemelisiniz ki ; göğüs kemiği üzerine dik olarak baskı uygulanılabilsin Her baskıda göğüs kafesinin 4 cm aşağıya inmesi sağlanmalı

Bu işlem dakikada 80 -100 kez (iki saniyede üç kez) uygulanmalı

Sıkıştırma ve gevşetme süreleri eşit olmalı

İşlem sırasında ellerin göğüs üzerindeki yeri değişmemeli

Kalp Masajında El ve Parmakların Pozisyonunu

3- Dış kalp masajına son verme

Aralıklarla (en seyrek üç dakikada bir) kendiliğinden çalışmaya başlayıp başlamadığını anlamak için nabız kontrol edilmeli

Kalp kendiliğinden çalışmaya başladığı anda işleme son verilmeli

Kalp kendiliğinden çalışmaya başlamadıysa, tıbbi yardım gelinceye kadar uygulamaya devam edilmeli.

Dış Kalp Masajı ve Suni Solunumu Birlikte Uygulama

Bu uygulamayı hem bir kişi, hem de iki kişi ile uygulayınız;

Bir kişi ile uygulama; 1 İLK YARDIMCI - 2 SOLUNUM - 15 KALP MASAJI

Solunum ve kalp atımı yoksa ilk önce iki defa arka arkaya nefes verilmeli ve kalp masajı ile devam edilmeli

2 solunum ve 15 kalp masajı uygulaması ile devam edilmeli

Özet olarak; ilk yardımcı her seferinde 2 solunum vermeli, 15 dış kalp masajı yapmalıdır.

Kalp Masajında El ve Parmakların Pozisyonunu

İki kişi ile uygulama; 2 İLK YARDIMCI - 1 SOLUNUM - 5 KALP MASAJI

Solunum ve kalp atımı yoksa ilk önce iki defa arka arkaya nefes verilmeli

1 solunum 5 kalp masajı ile uygulama sürdürülmeli

Kalp masajını yapan kişinin yorulması halinde; işleme ara verilmeksizin suni solunum yapan kişi ile kalp masajını yapan kişi yer değiştirmeli

Özet olarak; solunumu veren 1. ilk yardımcı herseferinde 1 solunum verirken, dış kalp masajını yapan 2. ilk yardımcı herseferinde 5 kalp masajı yapmalıdır.

Kalp Masajının İki Kişi İle Uygulanması

Kalp Masajı

Kalp durmuş ise, dolaşımın etkinliğini sağlamak için derhal kalp masajına başlanmalıdır. Kalp masajı dört aşama içinde gerçekleştirilir.

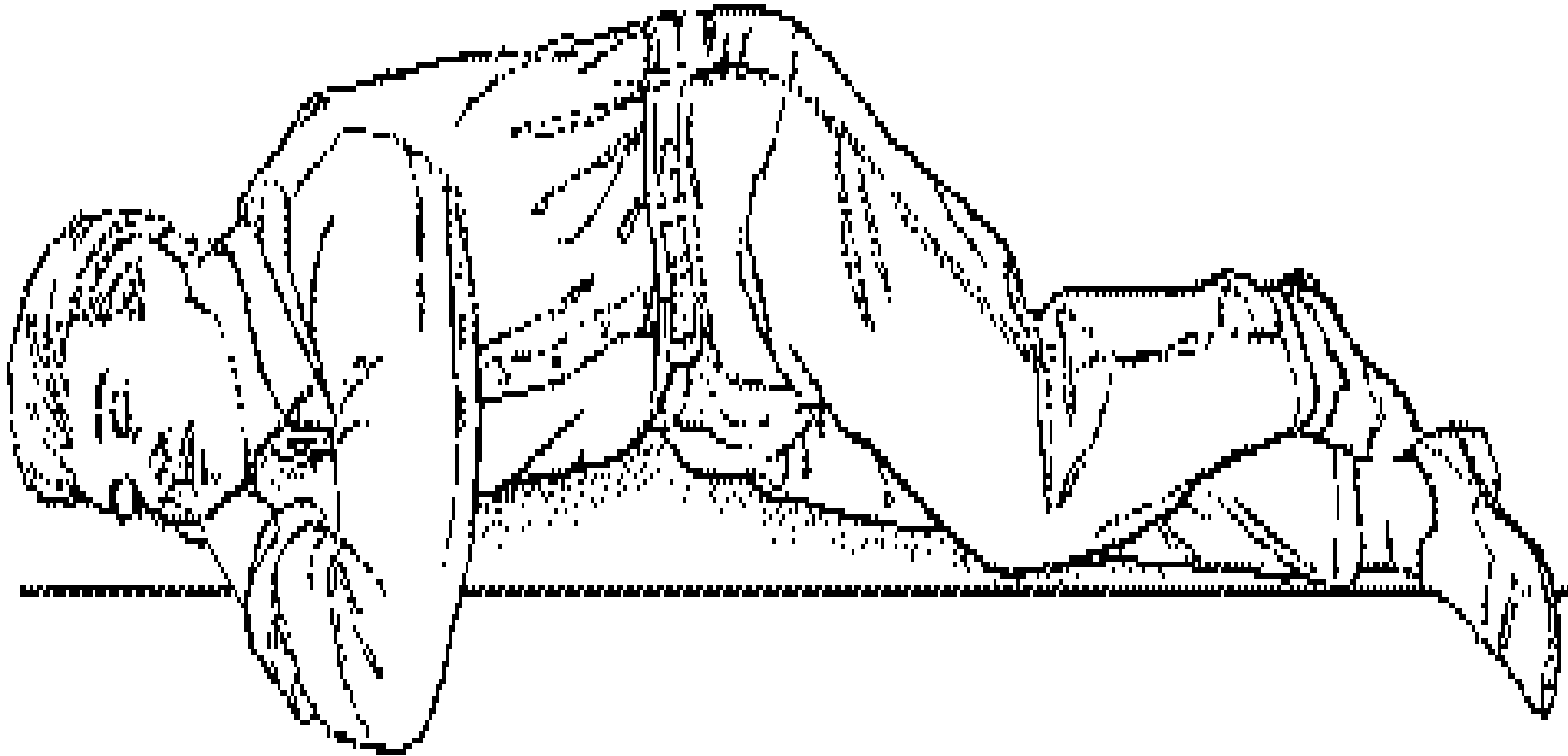
1. Hasta sert bir zemine yatırılır.
2. Göğüs kemiğinin üçte bir alt ucuna bir elin ayası sıkıca yerleştirilir ve diğer elin ayası bunun üstüne konur.
3. Bilek ve dirsekler bükülmeden kollar dik tutularak, parmaklar hastaya temas etmeyecek şekilde elin ayası ile hastanın göğsüne doğru 4-5 cm bastırılır.
4. Nabız aralıklarıyla kontrol edilerek, dolaşım başlayıncaya kadar dakikada 60 kez olmak üzere uygulamaya devam edilir.

Koma Pozisyonu

Altın Kural: Koma pozisyonu yapılabilmesi için kazazedenin;

NABIZI OLMALIDIR

SOLUNUMU OLMALIDIR.

Sesli ve ağrılı uyararla bilincin kapalı olduğuna karar verilmeli

Kendi kendine solunum yaptığı gözlenmeli

Nabız kontrolü ile kalbin çalıştığı belirlenmeli

Ortam koşulları dikkate alınarak kazazedenin hangi tarafa döndürüleceğine karar verilmeli ve o tarafa geçerek diz çökülmeli

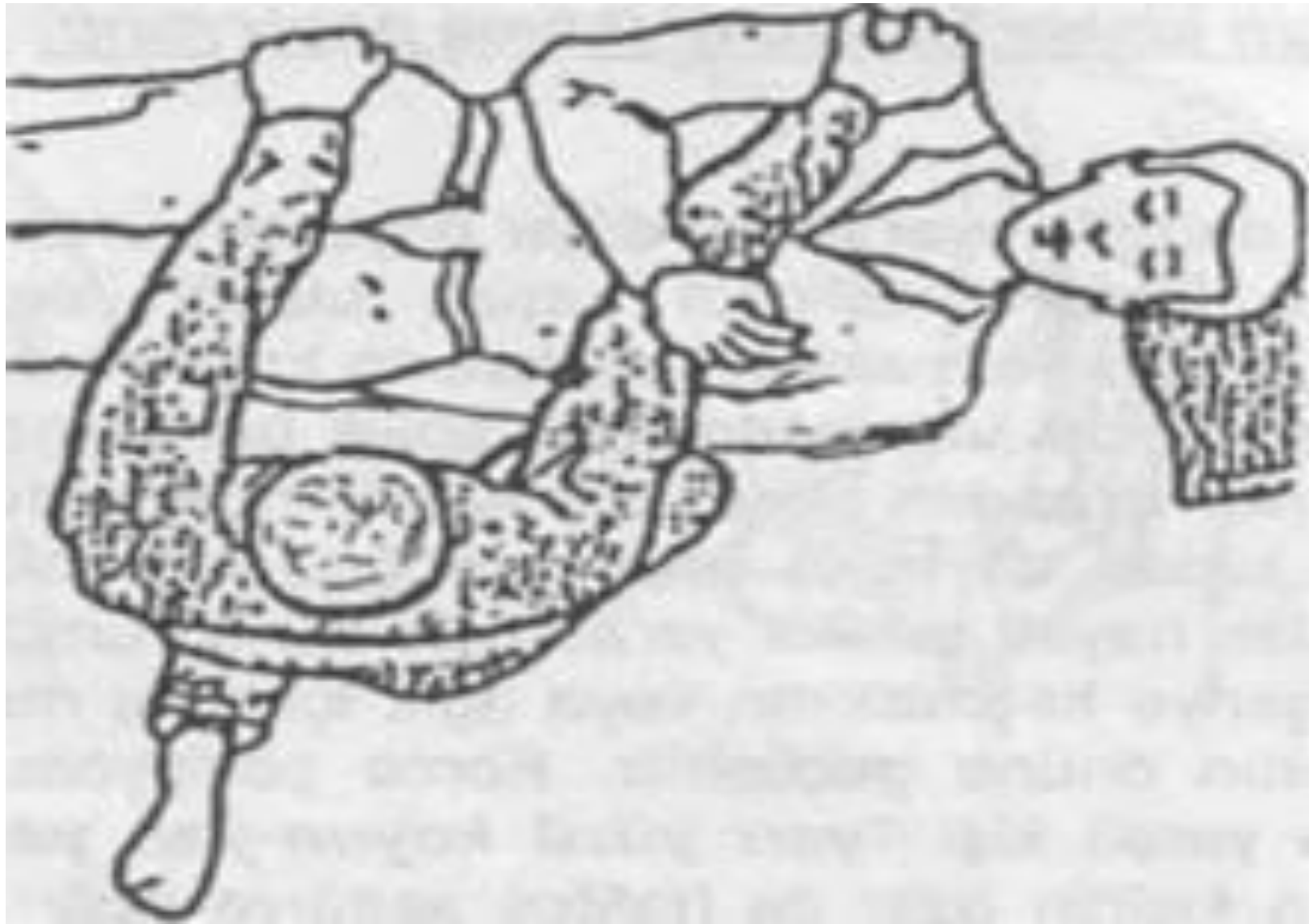
Kazazedenin karşı taraftaki kolu gövdesinin üzerine konulmalı

Kazazedenin yakın tarafındaki kolu gövdesinin altına yerleştirilmeli

Kazazedenin karşı taraftaki bacağı yakın taraftaki bacağının üzerine konulmalı

Bir el ile kazazedenin karşı omuzundan diğer el ile de karşı kalçasından

kavrayarak yavaşça tek hareketle kendine doğru çevirmeli

Kazazede yan yatar pozisyonda iken üstteki bacağını kalça ve dizden bükerek öne doğru destek yapmalı

Kol ve bacaklarla destek yapılarak öne/arkaya devrilmeye engel olunur

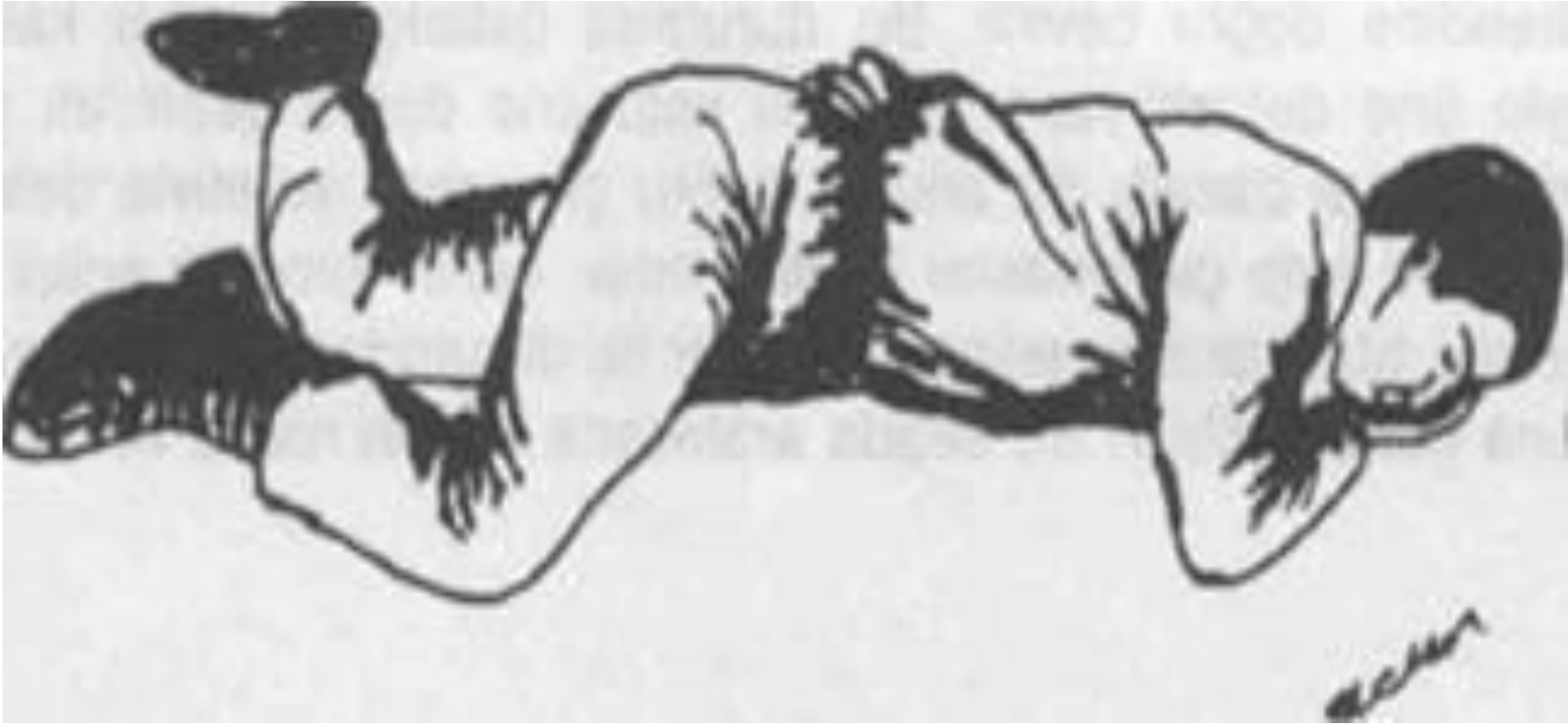
Üstteki kolu öne getirerek elini kazazedenin yanağının altına yerleştirmeli

Alttaki kol arkaya doğru çıkarılarak destek yapılmalı

Kazazedenin başı hafifce aşağıya doğru eğilmeli

Tıbbi yardım gelinceye kadar yan pozisyonu korunmalı

Aralıklarla (3-5 dakika bir) solunum ve nabız kontrol edilmeli

Turnike (Boğucu Sargı) Uygulaması

Altın Kural : Ne zaman turnike uygulanmalıdır ?

4 koşulda uygulanmalıdır :

İlgilenecek başka yaralı varsa,

Engibeli uzun yol gidilecekse,

Uzak noktada basınç etkisizse

Ya da *uzuv kopmuşsa* turnike uygulanır.

Turnikeler bazen yaralı ekstremiteye yaralanmanın yaptığından fazla zarar verebileceğinden önerilmez. Altlarındaki dokuyu ezer, sinir ve damarlarda kalıcı hasara yol açabilir. Eğer uzun süre yerinde bırakılırsa, distaldeki (turnikenin altındaki) bütün dokular ölür.

Vücutta, dirsek ve dizin altındaki yaralarda asla turnike *kullanılmaz*, 8-10 cm genişliğindeki sargı yaralı uzvun kalbe yakın tarafına, fakat uzvun mümkün olduğu kadar ucuna 2 kez dolanır.

Bir düğüm atılır ve üzerine bir çubuk veya kalem konup tekrar düğümlenir, çubuk veya kalem kanama duruncaya kadar döndürülür, kanama durduktan sonra çubuk sargının bir yerine sıkıştırılarak sabitlenir.

Turnike görülebilir durumda olmalı

Yaralının elbisesine üzerinde yaralının adı ve turnikenin uygulandığı *zaman* (saat ve dakika) yazılı bir kart iğnelenmeli

Çok sayıda yaralı olduğunda, yaralının alnına rujla veya sabit kalemle Turnike veya T harfi yazılmalı

Yaralı pansuman ve turnike görülecek şekilde battaniye ile sarılmalı

Uygulamanın uzun sürmesi durumunda, turnike 30 dakika aralıklarla gevşetilmeli, sonra tekrar sıkılmalı.

Uzuv Kopması Durumunda İlk Yardım

Kazazede sırt üstü yatırılmalı

Kazazedenin bacakları 20-30 cm kadar yükseltilmeli

Turnike uygulamalı (kopan uzvun 3-4 parmak üzerine)

Kopan parça temiz, su geçirmez ağzı kapalı plastik bir torbaya yerleştirilmeli

Altın kural : Kopan parçanın bulunduğu torba, buz içeren ikinci bir torbanın içine konmalı **(kopan parça direkt buz veya su içine konmaz)**

Torba temiz bir bez ile sarılıp yaralı ile aynı vasıtaya konmalı, üzerine hastanın ad ve soyadı yazılmalı

Tıbbi birimler müdahalenin hızlandırılması için transport esnasında haberdar edilmeli

Dış Kanama Kontrolü (küçük kanama)

Kanayan yer üzerine (parmakla temiz bir bez kullanılarak) baskı yapılmalı

Kanama durmuyorsa el ayası kullanılarak baskı artırılmalı

Kanama duruncaya kadar baskı uygulamaya devam edilmeli

Birinci bez, kanla ıslanırsa üzerine ikinci bir bez koyarak (**Altın kural:** ilk bezi kaldırmadan) baskı yapmaya devam edilmeli

Yaranın uç tarafındaki renk değişikliği ve nabız, kontrol edilmeli

KANAMALAR

Damarlarda dolaşan kanın herhangi bir etki sonucu damardan dışarı akmasına kanama denir.

Kanama nedenleri:

1. Yaralanmalar
2. Kırık, çıkık ve burkulmalar
3. Düşmeler
4. Aşırı basınç değişiklikleri
5. Bazı hastalıklar

Kanamalarda İlk Yardım

İlkyardım uygulanması söz konusu olan kişilerde kanama varsa uygulanması gereken ilkyardım, kanamayı durdurma ve yavaşlatmaya yönelik olarak gerçekleşir. Bu aşamada yapılması gerekenler üç grupta toplanır.

1. Kol, bacak gibi kanama olan uzuvlar yükseltilmek suretiyle kanama olan noktaya doğru olan kan akışının yavaşlatılmasına çalışılır.
2. Yara üzerine temiz gazlı bez veya mendil konarak sıkıca bastırılır.
3. Kanama durmazsa kanayan yerin 5 cm yukarı kısmına bandaj uygulanır.

KANAMA ÇEŞİTLERİ

A. DIŞ KANAMALAR

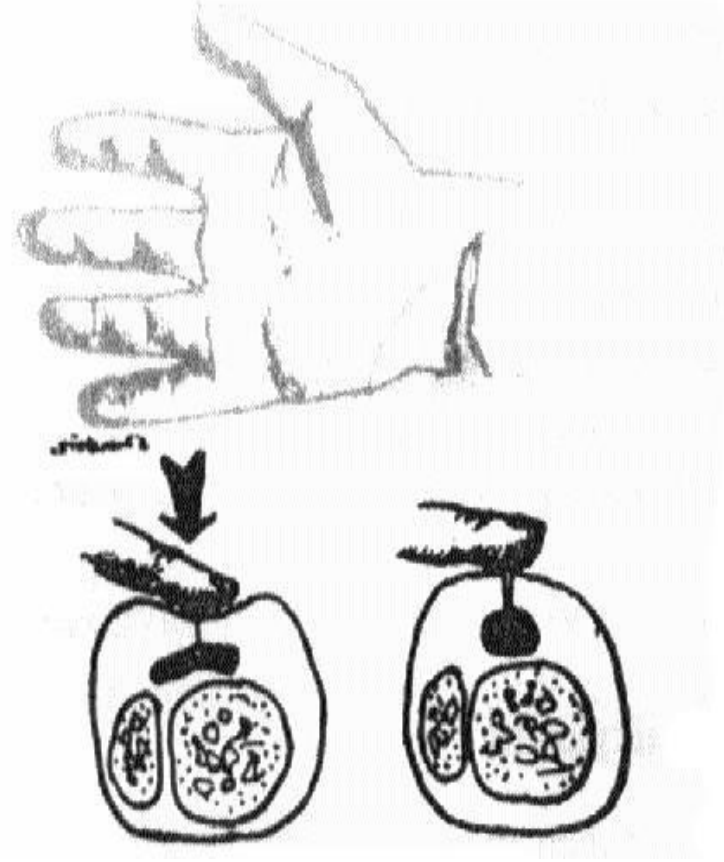
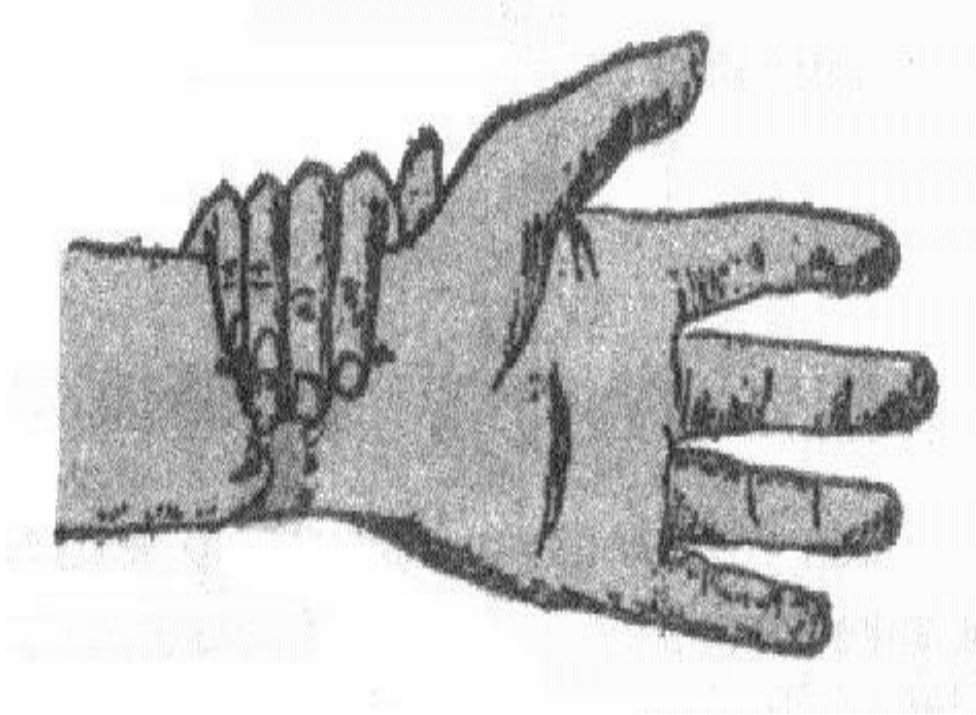
1. Atardamar
2. Toplardamar
3. Kılcal damar

B. İÇ KANAMALAR

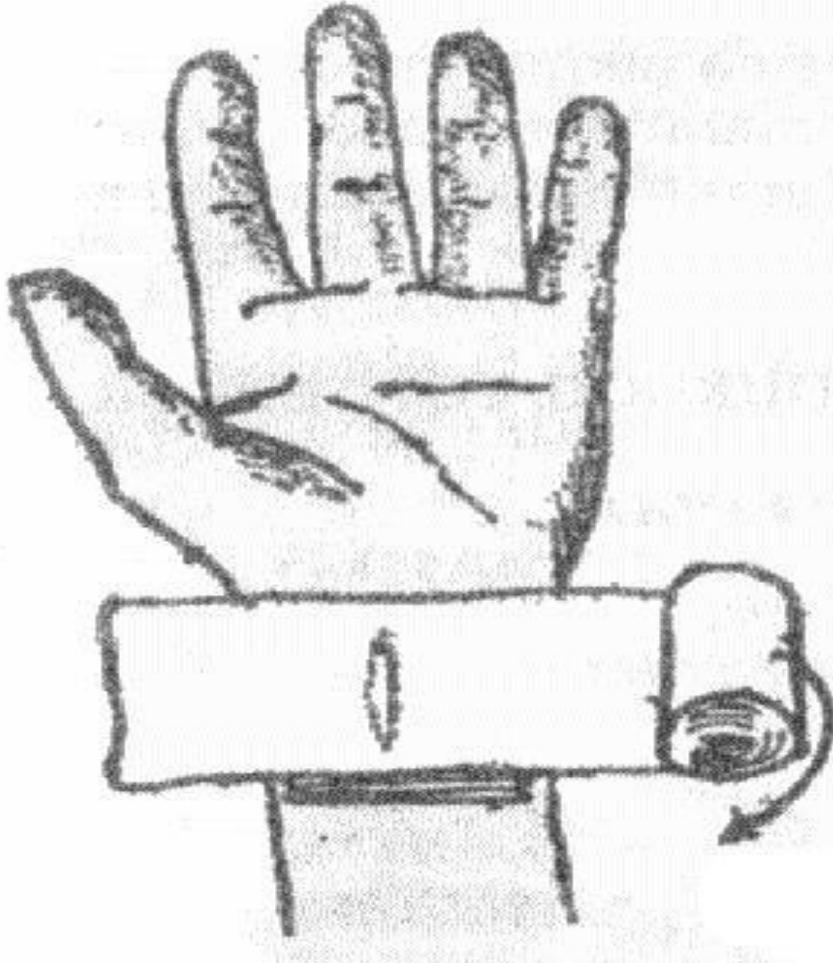
1. Gözle görülen: Mide, akciğer kanamaları
2. Gözle görülemeyen: Karaciğer, dalak, pankreas, vb. kanamalar

DIŞ KANAMALARI DURDURUCU ÖNLEMLER

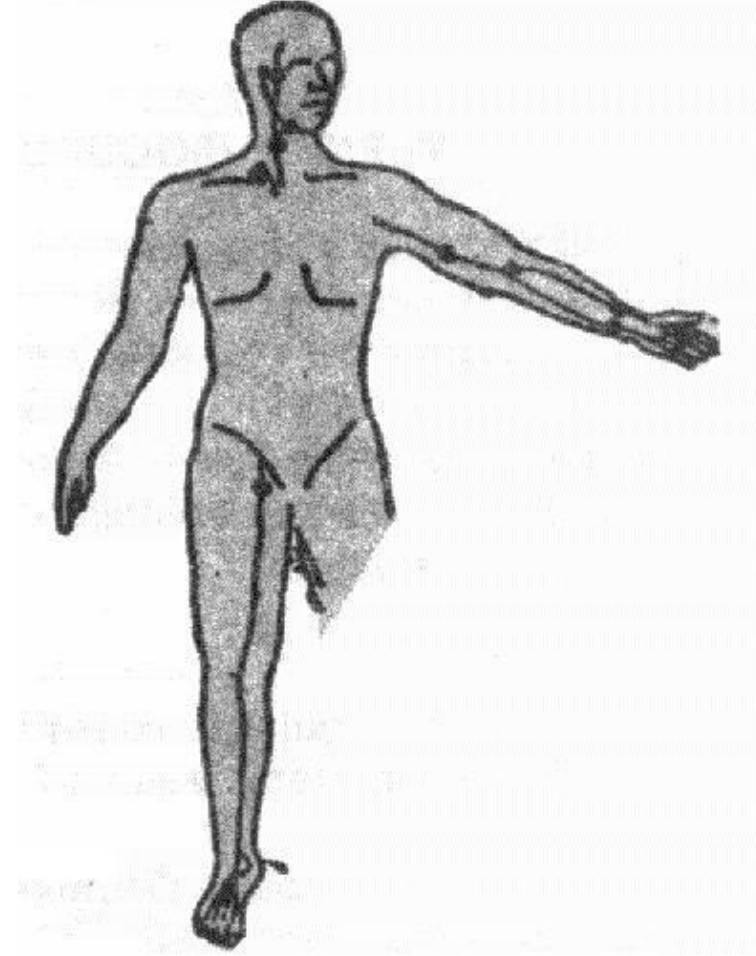
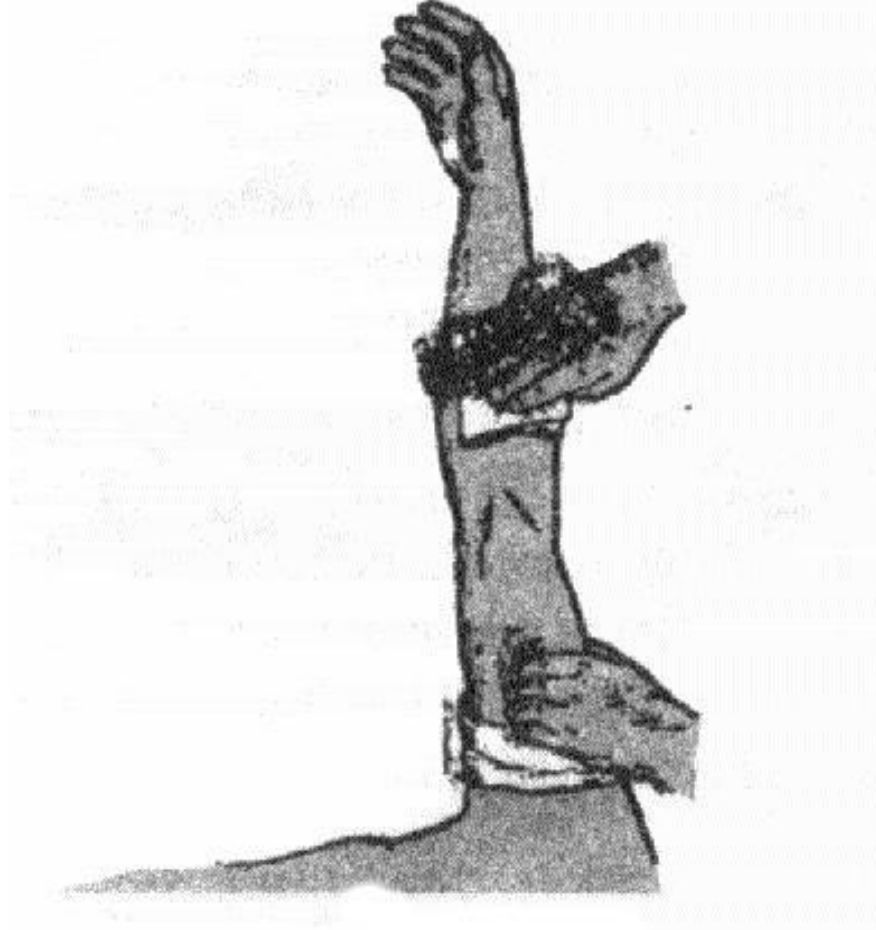
PARMAKLA BASINÇ YAPMAK

BASINÇLI PANSUMAN (TAMPON)

KANAYAN YERİN YÜKSEKTE TUTULMASI

ÖNEMLİ KANAMALARDA

1. Kazalı az hareket ettirilir.
2. Mümkünse kanayan vücut bölümü yükseğe kaldırılır.
3. Basınçlı veya boğucu sargı (turnike) uygulanır.
4. Şoka karşı önlem alınır.
5. Boğucu sargının uygulandığı saat bir kağıda yazılıp, kazalının görünen bir yerine iliştirilir.

İÇ KANAMALARDA NE YAPILMALI ?

1. Hasta sırt üstü yatırılır
2. Başın yana çevrilir
3. Şoka karşı önlem alınır
4. Ağızdan hiçbir yiyecek verilmez
5. Kısa sürede hastaneye ulaştırılması sağlanır

Dış Kanama Kontrolü-1

Dış Kanama Kontrolü-2

Dış Kanama Kontrolü-3

Dış Kanama Kontrolü-4

şok
doku ve hücrelerin kanlanması
ve
kan dolaşımının yetersizliğine
bağlı olarak bir çok hayati olayın bozulması durumudur

şok nedenleri

kalp krizi

şiddetli kanamalar

aşırı sıvı kaybı (ishal ve kusma, yanıklar)

karın içi iltihaplanmalar

aşırı korku

şiddetli ağrılar(kırıklar)

allerjik reaksiyonlar

alkol ve kimyasal zehirlenmeler

karın içi organ yırtılmaları

şok belirtileri

endişe ve korku hali

sürekli konuşma hali

aşırı susama, dudakların kurumması

bulantı ve kusma

soğuk ve nemli deri

nabzın zayıf ve hızlı olması

solunumun yüzeysel ve hızlı olması

kan basıncında düşme

bakışlarda donukluk , göz bebeklerinde genişleme

bilinç düzeyinde bozulma

dış uyaranlara duyarsızlık

Şokta İlk Yardım

Kazazede sırt üstü yatırılmalı

Kanama ve şok ile ilgili bulgular kontrol edilmeli;

Görünür kanama

Soluk cilt

Uzuvlarda soğukluk

Hızlı nabız

Ayakların altına destek koyarak 20 -30 cm kadar kaldırılmalı

Yaralı (varsa pansuman ve turnike görülecek şekilde) battaniye ile sarılmalı

Tıbbi yardım gelene kadar bu pozisyon korunmalı

Solunum ve nabız 3-5 dakika aralıklarla kontrol edilmeli

şok'ta ilk yardım

kanama varsa durdur

çok susuzluk hissediyorsa;

ağzını ıslak pamukla sil

ayaklarını yükselt

kırıkları varsa tesbit et

üşümesine engel ol

sırtına, beline, yanlarına sıcak su torbası

koyarak ısıtma

ağızdan hiçbir şey verme

ŞOK OLAYLARINDA NE YAPILMALI ?

1. Kazalının şok geçirdiği iyice anlaşılmalıdır.
2. Eğer olay şok ise kazalı yatırılmalıdır.
3. Kanama varsa kontrol altına alınmalıdır.
4. Kazalıyı sıcak tutmak gerekir.
5. Kazalıya acı veren kırık, çıkık, vb. varsa tespit edilmelidir.
6. Kazalıda bilinç kaybı varsa ılık sıvı içecek verilmelidir.
7. Eğer olay elektrik çarpması ise önce kazalı akımdan kurtarılmalıdır.
8. Solunum durmuş ise suni teneffüs yaptırılmalı
9. Kalpte durmuş ise hem suni solunum hem de kalp masajı birlikte uygulanmalıdır.

şok

deri soluk ve nemlidir

nabız sayısı yükselir (filiform nabız)

tansiyon düşer

solunum sayısı artar (yüzeysel solunum)

şuur kapalıdır

dış uyaranlara cevap yoktur

bayılma

nabız normaldir

tansiyon normaldir

solunum normaldir

başlangıçta şuur kapalıdır

dış uyaranlara cevap vardır

ŞOK VE ŞUUR KAYIPLARI

Çeşitli nedenlerle kanın yapı ve dolaşım özelliklerinin bozulması sonucu ortaya çıkan şuur kayıplarına şok denir.

Nedenleri:

1. Ağır sakatlanma ve yaralanmalar
2. Kanamalar
3. Yanıklar
4. Elektrik

Şok Pozisyonu

Kanamada, Ana Damara Baskı Uygulaması

Boyuna baskı uygulamak için, baş parmakla (yara sağdaysa sol baş parmak, yara soldaysa sağ baş parmak) doğru yere baskı uygulanmalı

Köprücük kemiğinin arkasından baskı uygulamak için, baş parmak (yara sağda ise sol baş parmak, yara solda ise sağ baş parmak) doğru yere baskı uygulanmalı

Koltuk altında baskı uygulamak için, bir veya her iki baş parmakla doğru yere baskı uygulanmalı

Kolda baskı uygulamak için, baş parmakla (sağ koldaki yara için sağ baş parmak, sol koldaki yara için sol baş parmak) doğru yere baskı uygulanmalı

Kasıkta baskı uygulamak için, el yumruk yapılmış ve kol düz olarak (sağ taraftaki yara için sağ yumruk sol taraftaki yara için sol yumruk) doğru yere baskı uygulanmalı

Uylukta baskı uygulamak için, yumruk sıkılmış ve kol düz olarak (sağ taraftaki yara için sağ yumruk, sol taraftaki yara için sol yumruk) doğru yere baskı uygulanmalı

Sağlık ekibi gelinceye yada sağlık kuruluşuna ulaşınca kadar basınç gevşetilmemeli.

Yaralı pansuman görülecek şekilde battaniye ile sarılmalı

Burun Kanamasının Durdurulması

Telaş ve endişe etmemesi söylenerek hasta sakinleştirilmeli

İki taraftan burun kanatlarına baskı yapılmalı ya da hastanın kendisinin yapması sağlanmalı

Hasta oturtulup öne doğru hafif eğilmiş pozisyonda tutulmalı

Beş dakika sonunda kanama durmamışsa tıbbi yardım istenmeli

Burun kanamalarında ilk yardım

Yaralanan kişi oturtulur.

Başı öne doğru eğilir.

Burnun yumuşak kısmı iki parmak ile sıkılır, 10 dakika süreyle bu şekilde bekletilir.

Kanama bu yolla durdurulamıyorsa bir sağlık kuruluşuna sevk edilir.

Kırıklarda İlk Yardım GENEL PRENSİPLER

Eklem veya kırık bölgenin hareketini engellemek için TESPİT (sabitlenmeli) edilmeli

Kırık bölgeye soğuk uygulama yapılmalı (buz uygulaması)

Kol ve bacaklardaki kırıklar sabitlendikten sonra kalp seviyesinden yükseğe kaldırılmalı

BACAĞ

Diz ve ayak bileği eklemine içine alacak şekilde ve eşit uzunlukta iki atel seçilmeli (uzun bir tahta kullanılabilir)

Atel bacağın iki tarafına uygun şekilde yerleştirilmeli ve geniş sargı ile bağlanmalı.

Kırıklarda İlk Yardım

Kırıklara uygulanabilecek ilkyardım öncelikle hastanın sarsılmaması ve hareket ettirilmemesine yönelik olmalıdır. Uygulanan ilkyardım dört grupta toplanır.

1. Hasta sarsılmaz ve kesinlikle hareket ettirilmez.

2. Kanama varsa durdurulur.

3. Hasta taşınmadan önce kırık olan bölge tahta gibi sert cisimler kullanılarak hareketsiz-sabit hale getirilir.

4. Açık kırıkların olması ve kırık uçlarının görülebiliyor olması durumunda kemik parçalarına kesinlikle dokunulmaz ve bunlar yerleştirilmeye çalışılmaz.

Yara üzerine temiz bir gazlı bez kapatılır.

Kırık ve çıkıklarda ilk yardım

Bir kemiğın kırık olduğu nasıl anlaşır ?

- ✘ Genellikle kırık kemiğın üzerinde acı duyulur.
- ✘ Şiş yada çürük olabilir.
- ✘ Hareket kısıtlanır.
- ✘ Kırık bölgesinde çıkıntı yada dönme olabilir.

Kırık olduğunda Alınması Gereken Tedbirler

Solunum ve kalp atışları kontrol edilmelidir.

Kırık organın pozisyonu değiştirilmemelidir.

Açık yaraların üstü kapatılmalıdır.

AĞızdan bir şey verilmemelidir.

Kol ve bacak kırıklarında çevre imkanlarından da yararlanarak kırık olan bölge tespit edilmeli ve hasta sevk edilmelidir.

çıkık

eklem yüzeylerinin tam veya kısmen yerlerinden ayrılmasına çıkık denir.

belirtileri

- morluk
- şişlik
- şiddetli ağrı
- hematom(kan birikintisi)
- şekil bozukluğu

çıkıklarda ilk yardım

çıkık bölge tespit edilir.

tespit edildikten sonra bölgesine göre askıya alınır.

çıkık çevresindeki dokular desteklenir.

çıkık ekleme soğuk uygulama yapılır

çıkık, yerine getirilmeye çalışılmaz

Bacağıın Tespiti

Bacağın Sarılması ve Kalp Seviyesinden Yukarı Kaldırılması

UYLUK

Kalça ve diz eklemine içine alacak şekilde, biri koltuk altına uzanacak uzunlukta iki atel seçilmeli

Atel bacağın iki tarafına uygun şekilde yerleştirilmeli

İki atel gövde düzeyinde ve bacak hizasında iki veya üç geniş sargı

kullanarak, diz seviyesinde geniş bir sargı, ayak bileğinde 8 şekli oluşturan bir sargı ile bağlanmalı

OMURGA TESPİTİ

Esnemeyecek kalınlıkta 1.8-2 m. uzunlukta ve en az 70 cm genişliğinde sert materyal seçilmeli (tahta, kapı veya merdiven)

Tahta, katlanmış bir battaniye ile kaplanmalı

Boyun, bel ve dizlerin arkası yumuşak materyalle desteklenmeli

Başı desteklemek için, baş altına bir kumaş halkası yerleştirilmeli

Baş bir bandajla tahtaya bağlanmalı

Vücut, yanlarda rulo haline getirilmiş battaniyelerle desteklenmeli

Ayak bileği, bacak, uyluk ve kalça sargılarla tahtaya bağlanmalı

Göğüs çapraz sargılarla tahtaya bağlanmalı

Omurga Tespiti-1

Omurga Testiti-2

Basit Tespit Yöntemleri

Kol

Ceketinin ucu, karşı yakasına iğnelenebilir

Kravat ya da kemer ile boyuna asılabilir

Gazete, mukavva ile tespit edilebilir

Süeter, ön kol üzerine çekilip diğer kolla destek verilebilir.

Bacak
Sağlam bacak destek olarak kullanılabilir.

Yanık Durumunda Yapılacaklar

Yanan bölge üzerine bol su dökülmeli

Yanan bölge üzerindeki elbiseler (giysiler) keserek, sıyırmadan çıkarılmalı

Yanan bölge üzerindeki içi su dolu kabarcıklar patlatılmamalı

Yanan bölge üzerine, su dışında (salça, diş macunu, yoğurt, patates vb.)

herhangi madde **sürülmemeli**

yanık

yanıkların çoğu dikkatsizlik ve ihmal sonucu oluşmaktadır.

ölenlerin çoğu 3 yaş altındaki çocuklar ve 65 yaş üzerindeki yaşlılardır.

dünyada yılda ortalama 100.000 kişi yanıktan ölmektedir.

yanıklar en sık rastlanan sağlık sorunlarında biridir.

Yanıklarda ilk yardım

Kişi yanığa yol açan ortamdan uzaklaştırılır

Yanık bölgesi soğuk su veya buz ile soğutulur.

Üzerinde ki giysiler kesilerek çıkarılır.

Yanık üzerindeki yabancı cisimler temizlenir.

Yanık bölge su ve sabunla yıkanır.

Yanık üzerine salça, diş macunu gibi maddeler hiçbir zaman sürülmez.

**Isı Yanıklarında (Alev, aşırı ısı,
radyasyon veya güneş yanığı) İlk
Yardım:**

1.nci derece yanık

- A. Yanan kısmı soğutun. Soğuk suya daldırın veya soğuk bez koyun
- B. Temiz kuru bir bezle kapatın
- C. Yanık yerini kalp seviyesinin üzerine kaldırın
- D. Şoka karşı koruyun (gerekliyse)

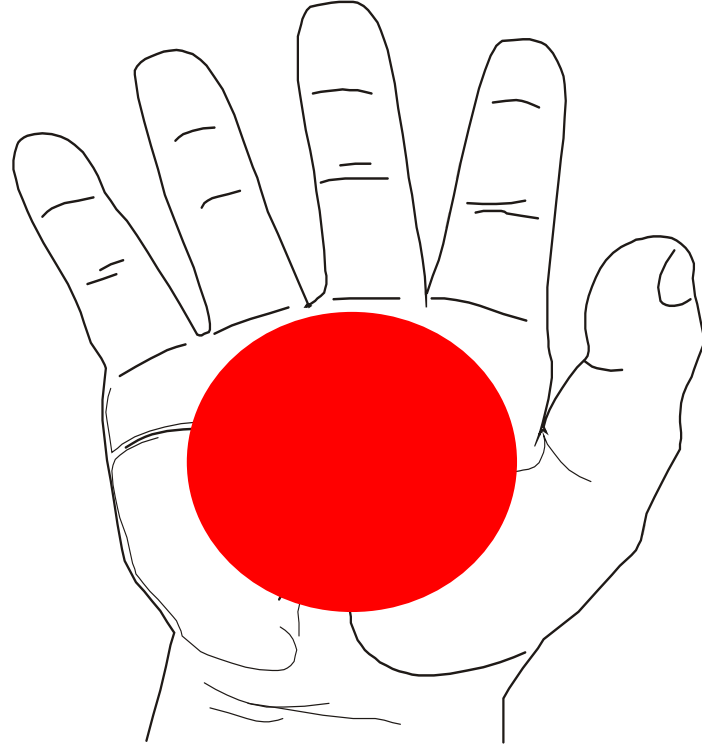
2.nci derece yanık

- A. Yanan kısmı soğutun. Soğuk suya daldırın veya soğuk bez koyun
- B. Temiz kuru bir bezle kapatın
- C. Yanık yerini kalp seviyesinin üzerine kaldırın
- D. Şoka karşı koruyun (gerekiyorsa)

3.ncü derece yanık

- A. Derhal AAS (112)'yi arayın.
(Su Uygulaması Yapmayın)
- A. Temiz kuru bir bezle kapatın
- C. Yanık yerini kalp seviyesinin üzerine kaldırın
- D. Şoka karşı koruyun

Avuç içinden büyük her yanık vakasını hastaneye sevk et !

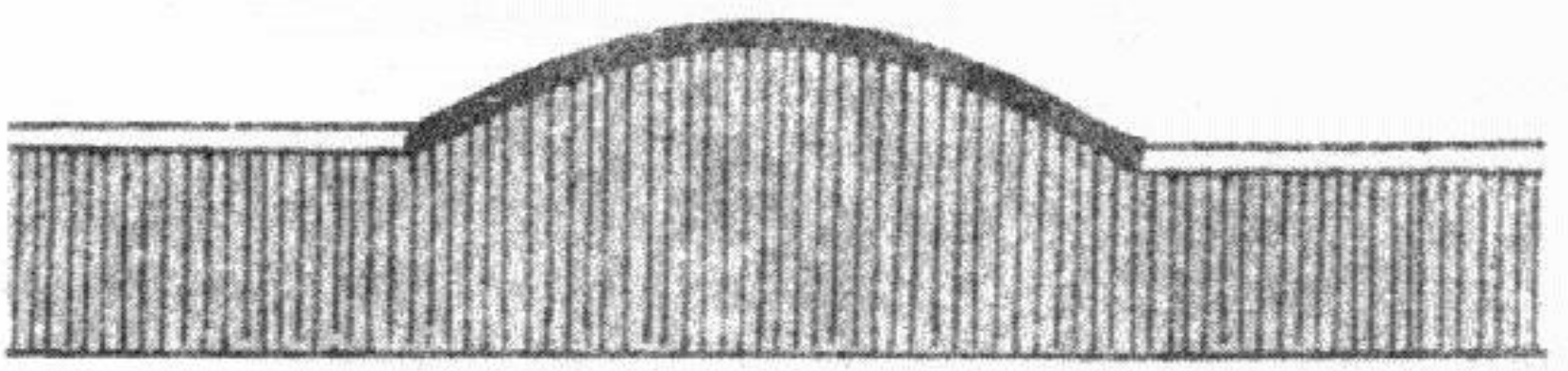
YANIK YARDIMI

Her yıl iki milyondan fazla tedavi gerektiren yanık yaralanmaları olmaktadır. En azından yılda 6000 kişi yanık ile alakalı yaralanmalardan dolayı ölmektedir.

Yanık sınıflandırmaları :

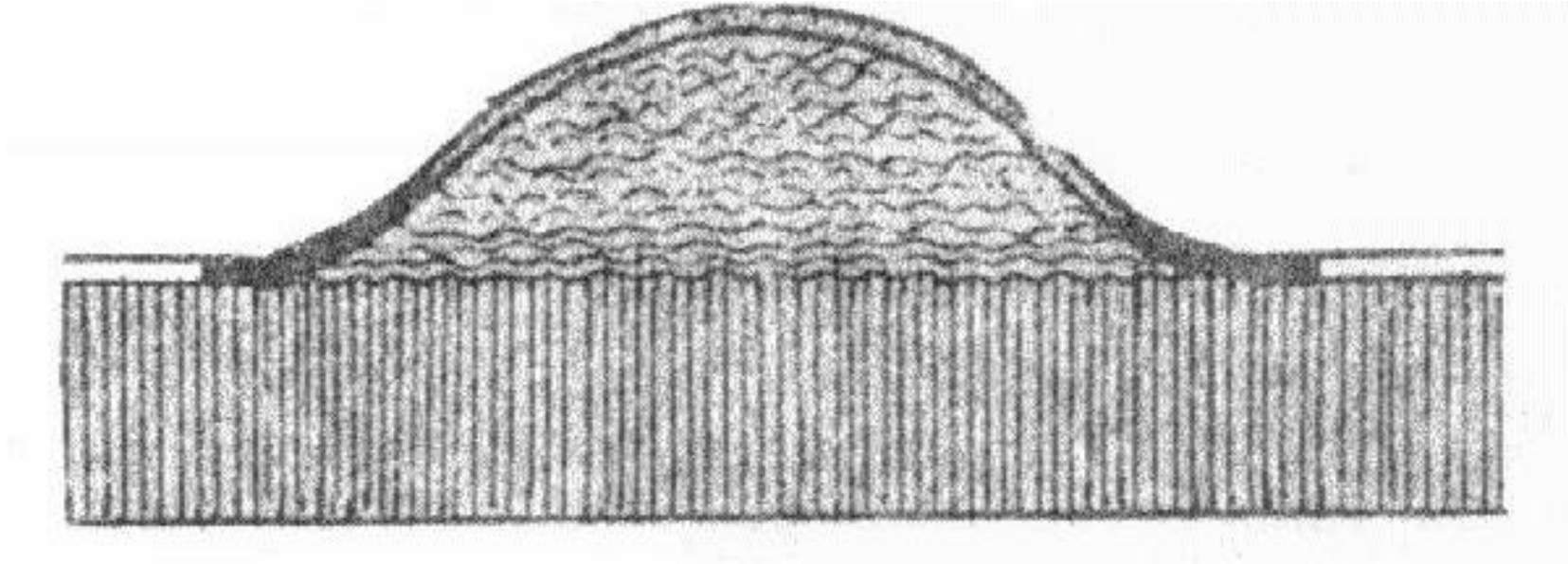
1.nci Derece/Sathi

Derinin üst katı yanmıştır. Deri kızarır ve kabarcıklar oluşur.

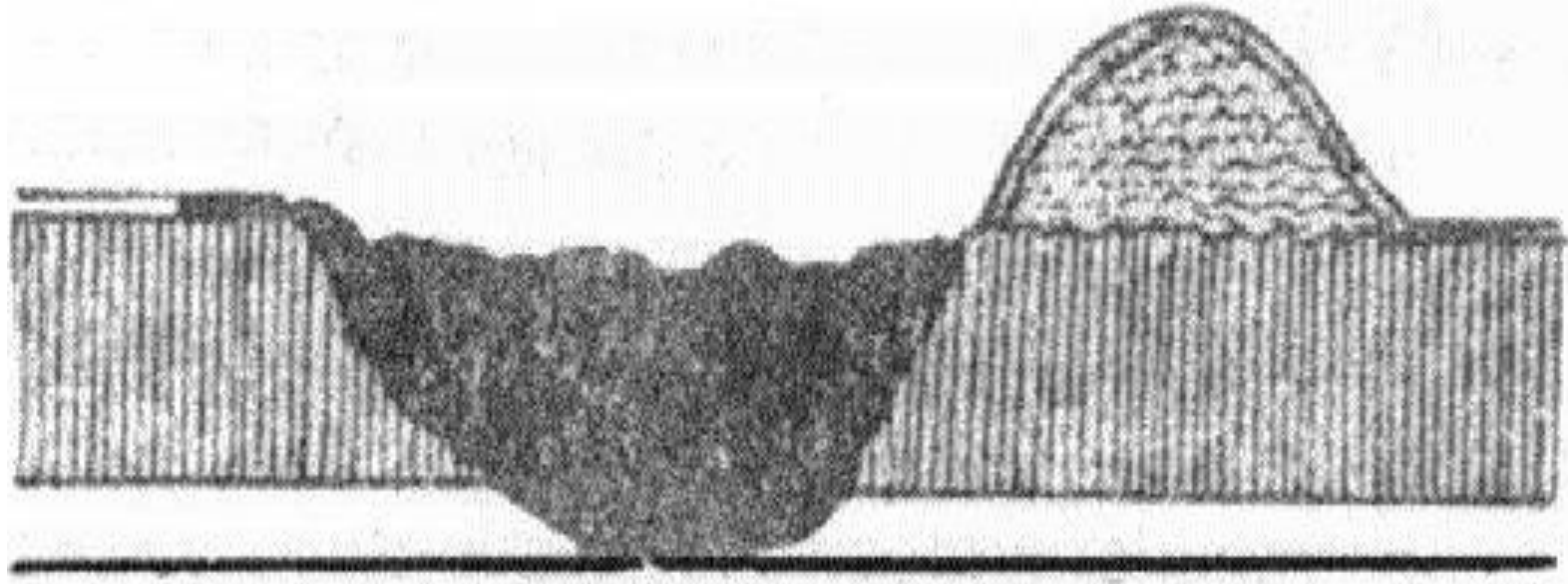
2.nci Derece/Kısmi

Derinin üst katları yanmıştır. Deri kızarır ve kabarcıklar oluşur. Genellikle bu yanık ağrılıdır.

3.ncü Derece/Tam

Alt tabakalarla (yağ, kas, kemik ve sinirler) birlikte tüm deri tabakası yanmıştır. Bu tür yanıklar oldukça ağrılı olabileceği gibi, sinirlerin ölmesinden dolayı ağrısız da olabilir.

Elektrik Yanması

Elektrik yanması altta bulunan dokuları fena şekilde hasar verebilir. Elektrik yanıklarında hasta iki tane yara izine sahip olabilir (giriş ve çıkış) Elektrik yanığı olan hastanın yanına elektriğin kesilip emniyetli bir ortam olmadan asla gitmeyin.

Elektrik yanığı olan hastaya genel ilk yardım:

1. Elektriği kesin
- 2.Nefes almayı, dolaşımı kontrol edin, gerekli cardiac yardımını yapın (eğer gerekli ise)
- 3.Gerekmiyorsa hastayı kımıldatmayınız (Elektrik yanmalarında omurilik yaralanması olabilir)
4. Yanığı kuru steril gazlı bez ile kapatın
5. Tıbbi yardım çağırın

Kimyasal Yanık

Deri ile teması halinde yanık yapacak pek çok kimyasal madde vardır. Kimyasal yanıklar acil yardım gerektirir!

Kimyasal madde yanığı olan hastaya genel ilk yardım:

Akan suyla kimyasal madde bulaşan yeri yıkayın. Hafifçe akan bir su ile en az 20 dakika yıkayın. Sert basınçlı akan sudan kaçınınız. Yıkama sırasında kimyasal bulaşan elbiseyi ve takıları çıkarın.

ACİL AMBULANS SERVİSİ (112) ile ve/veya zehirlenme merkezi ile temas kurun

Geç reaksiyon durumu için hastayı izleyin

Göze bulaşmışsa- gözü aşağı doğru yıkayın

YANLIŞ

DOĞRU

Sıcak arpmasında İlk Yardım

Hasta sıcak bölgeden hızla uzaklaştırılıp, gölge ve serin bölgeye götürülmeli

Üzerindeki giysiler çıkarılmalı

Islatılmış bir havlu ile serinletilmeli.

Bilinci açıksa soğuk içecekler verilmeli

**ÖNEMLİ : BİLİNCİ KAPALI HASTAYA AĞIZDAN HİÇBİR YİYECEK
VE İÇECEK VERİLMEZ!!!!!!!**

YANLIŞ

Sara Nöbeti ve Havale Durumunda İlk Yardım

Hastanın etrafındaki tüm sert ve sivri cisimler uzaklaştırılmalı

Mümkünse, özellikle baş çevresi olmak üzere, çevresine yumuşak malzeme konulmalı (battaniye, örtü v.s.)

Altın kural : Zorla ağzını açmaya çalışmamalı

Köpük varsa emici bir madde (kağıt mendil, havlu v.s.) ile alınmalı

Altın kural : Kusma varsa yüzünü bir yana zemine doğru çevirip kusmuğun boğazına kaçmasını önlemeli

Altın kural : Nöbet dikkatle takip edilip doktoruna detaylı bir şekilde anlatılmalı

Zehirlenme de Yapılacaklar

Zehirlenmeye neden olan madde öğrenilmeye çalışılmalı, varsa ambalajı sağlık kuruluşuna götürülmeli.

Hastanın bilinç durumu kontrol edilmeli

Hızla; solunum yolu, nefes alıp verme, kalp atımı (A-B-C) yönünden değerlendirme yapılmalı

Altın kural: Asit ve alkali (tuz ruhu, deterjan, benzin, gaz yağı vb.) içilmesi durumunda hasta kesinlikle kusturulmamalı. Asit ve alkali olmayan maddelerin içilmesi durumunda bilinç açık ise kusturulmalı

Vücuda bulaşmış bir şey varsa (elbise üzerinde ise soyduktan sonra) bol su ile yıkanmalı

Gaz zehirlenmesi varsa açık havaya çıkarılmalı

En kısa zamanda sağlık kuruluşuna ulaştırılmalı

Aşağıdaki fotoğrafta en önemli ayrıntı ilaçların sağlık kuruluşuna götürülmesidir, çünkü hastanelerde bir çok ilaç ve diğer maddelerin etkisini azaltacak veya blok edecek ilaçlar bulunmaktadır.

Donmada ilk Yardım

Deri soğuk soluk ve duyusuzdur

Vücut ısısı çok düşerse ; kan damarları çok gevşer ve cilt kızarır ; "yalancı kanlanma"

Soğuk kan kalbe gider ve kalbin durmasına yol açar

Özellikle baş, yüz, el ve ayaklar iyi korunmalıdır

Hastayı kapalı ve ılık yere taşıyınız

Islak ve donmuş elbiseyi çıkarınız, baş dahil battaniyeye kundak gibi sarınız

Masaj kesinlikle yapmayınız

Bilinçsiz ise

Solunum ve kalp kontrol edilir, eğer alınamıyorsa kalp-akciğer canlandırma yapılmalıdır

Bilinçsiz, fakat kalp ve solunum varsa ; kesinlikle ağızdan birşey verilmemelidir

Bilinci yerinde ise

Moral verilmelidir

Kol ve bacaklarını hareket ettirmesi söylenilmelidir

Altın Kural ; alkollü içecek vermeyiniz

Sıcak alkolsüz içecek veriniz

Uyutmayın, konuşturunuz

20 derecelik ortama alınız ve kademeli olarak ortamı ısıtınız.

Donukta İlk Yardım

Hafif donuklarda ilk yardım ;

hasta ılık yere götürülür, ayakkabı, çorap çıkartılır, el ve ayak kurutulur, hohlayarak nefesle veya koltuk altına sokularak ısıtılır

Ağır donukta ilk yardım ;

Donuk kısım sarımtırak veya mavimtrak renkte olur

Bekleme sürecinde donan el veya ayak 40 derece suda bekletilir

Kuru hava tatbiki uygulanmamalıdır.

Donmada İlk Yardım

Kazazedeyi Taşıma

Kazazedenin Tek Kişi Tarafından Taşınması

Kazazedeyi Omuzda Taşıma (Bilinci Kapalı Hasta/ Yaralı-Sağ taraftan müdahale)

Sol kolunuz ile kazazedenin omzundan tutarak, kazazedeyi oturur duruma getirin

Çömelerek sağ kolunuzu kazazedenin bacakları arasından geçirin

Kazazedenin gövdesini sağ omzunuza alın

Kazazedenin sağ kolunu başınızdan dolayın

Sol eliniz ile kazazedenin sağ elini tutun

Ağırlığınızı dizlerinize vererek kalkın

Sağ elinizle kazazedenin sağ bileğinden tutun

Hızla kaza yerinden uzaklaşın

Kazazedeyi sarsmadan indirin

Kucakta Taşıma (Bilinci Açık Hasta/Yaralı)

Kazazede oturur duruma getirin

Kazazedenin sağ (veya sol) yanına geçin

Sağ kolunuzu kazazedenin bacaklarının altından (dizler hizasında) geçirin

Sol kolunuzu kazazedenin sırtına sarın

Kazazedenin kolunu boynunuza sarın

Ağırlığınızı dizlerinize vererek kalkın

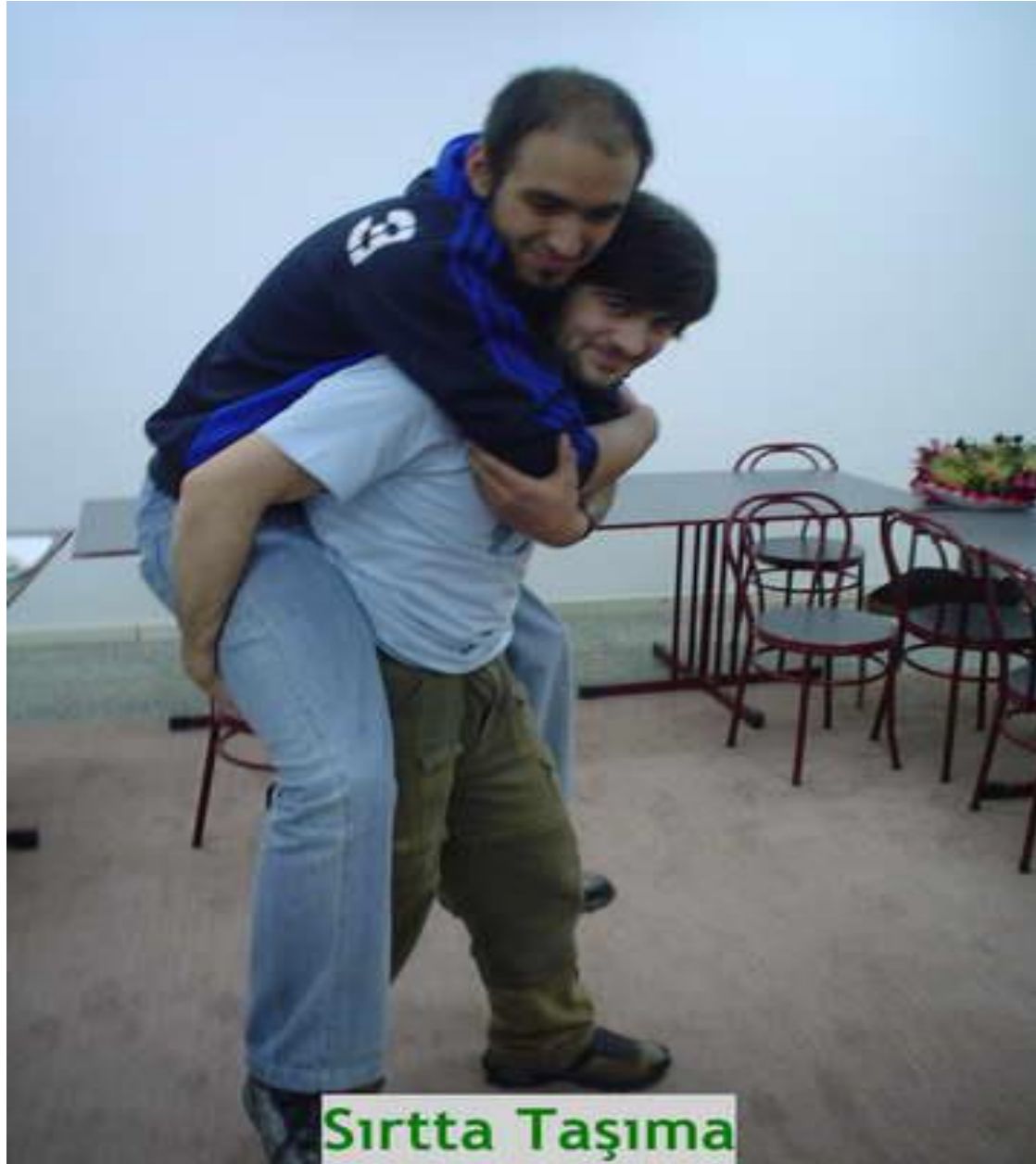
Bilinci Açık Hastayı Tek Kişi İLe Taşıma

Sırtta Taşıma

Kazazedeye sırtınız dönükken çömelerek bacaklarını kavrayın

Kazazedenin kollarını göğsünüzde birleştirin

Ağırlığınızı dizlerinize vererek kalkın

Kazazedenin İki Kişi Tarafından Taşınması

Dört Elle Altın Beşik

Sağ eliniz ile sol bileğinizi kavrayın

Sol eliniz ile diğer ilkyardımcının sağ bileğini kavrayın

Kazazedeyi oturtun

Kazazedenin kollarını kurtarıcıların omuzlarına attırın

Üç Elle Altın Beşik

Üç elle altın beşik oluşturun, diğer elinizle diğer ilkyardımcının omzundan tutun

Üç elle altın beşik oluşturun, diğer elinizle kazazedenin bacağına destek verin

İki Elle Altın Beşik

İki elle altın beşik oluşturun, ilkyardımcılar diğer kollarını kazazedenin sırtında çapraz yapmalı

Kol ve Bacaklardan Tutarak Taşıma

Bir kişi diz hizasından kazazedenin bacaklarını, diğer ise koltuk altlarını tutmalı

Ağırlığınızı dizlerinize vererek kalkın

Üç Kişi Tarafından Taşıma

GÖĞÜS YARALANMALARI

AÇIK GÖĞÜS YARALANMASINDA İLK YARDIM

**DEFİBRİLATÖR
PEDLERİ**

**VAZELİNLİ
GAZLI BEZ**

**ŞEFFAF AMBALAJ
(STRECH FİLM)**

KARIN YARALANMALARI:

YAPILMAYACAKLAR:

- * Ağrı kesici verilmez (teşhis koymayı engelleyeceği için)
- * Yiyecek veya içecek kesinlikle verilmez (ameliyata alınmasını engeller)
- * Karın üzerine sıcak uygulama (sıcak su termoforu, ısıtılmış ütü, vb) kesinlikle yapılmaz (soğuk uygulama yapmak dala akılcıdır).

Açık batın yaralanmaları: Hasta sırtüstü yatırılır. Yara çevresi antiseptikle iyice silindikten sonra yara ağzı ucuca getirilerek üzeri steril gazlı bezle kapatılır ve hastaneye götürülür.

Dikkat edilecek hususlar:

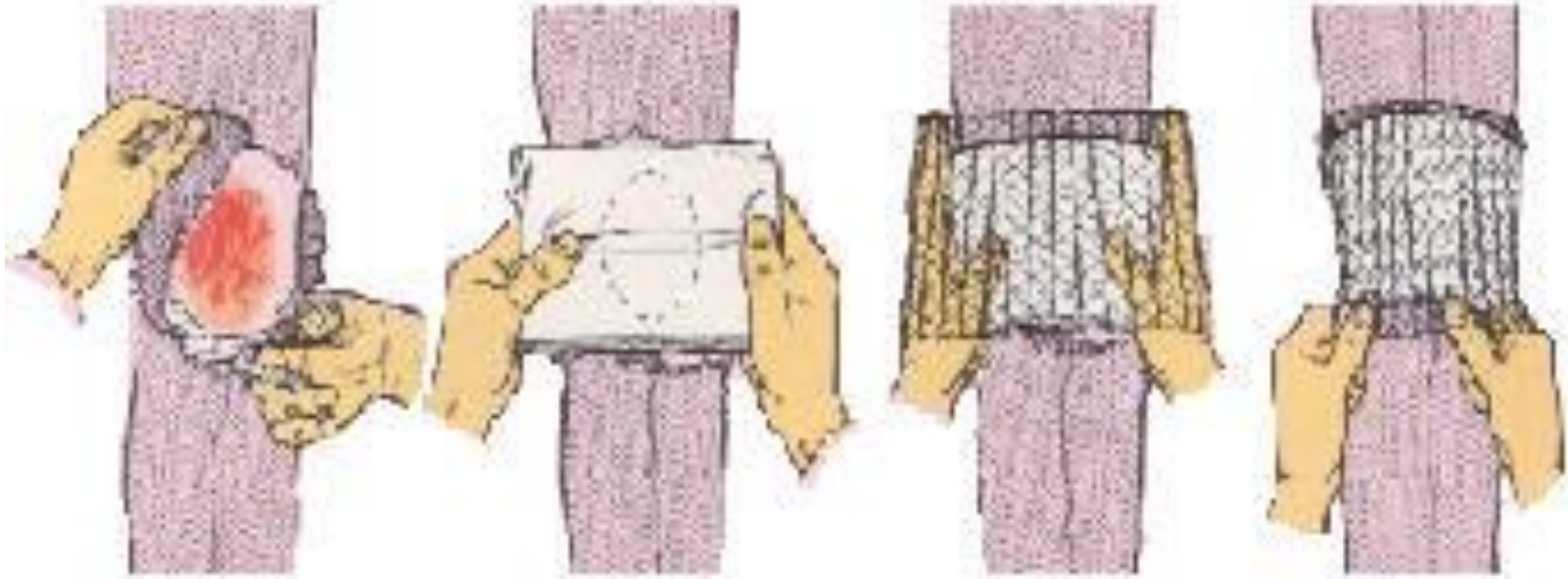
* Eğer iç organlar dışarı çıkmışsa, içeri sokulmaya çalışılmaz. Yara üzerinde toplanır, ılık ve nemli steril gazlı bezle örtülür ve aşağıda bahsedilen pozisyonlardan biri verdirilerek hastaneye götürülür.

* **Yara vücut eksenine paralelse** (yukarıdan aşağı doğru ise): hasta sırtüstü yatırılır ve **bacaklar dümdüz uzatılır**.

* **Yara vücut eksenine dikse** (sağdan-sola/enlemesine ise): hasta sırtüstü yatırılır ve **bacaklar dizden bükülerek** mümkün olduğunca karna doğru çekilir

Açık Yaralanmalarda İlk Yardım:

- * Kanamayı durdur.
- * Yaranın daha fazla kirlenmesini önle (yara bandı veya steril gazlı bezle kapatarak).
- * Yaralı kısmın hareket etmesini önle; dinlendir.
- * Yara çok kirli ise mutlaka pansumanla kapatılmadan önce bulunabilecek en temiz su ile yıkanmalıdır. Bulunabilecek en temiz su : elimizin altında çaydanlıkta kalmış kaynamış ve soğumuş su, yoksa musluk suyu ya da şişe içinde satılan sular kastedilmektedir.
- * Eğer açık yara, kirli-paslı metal veya toprakla temas etmişse, mutlaka TETANOS SERUMU ve/veya AŞISI yaptırılmalıdır.
- * **Yarada yabancı cisim varsa** (Yabancı cisim batmışsa); - Yabancı cisimleri çıkarmaya çalışmayın
 - Yabancı cisimi sabitlemek üzere kalın pansuman malzemesi kullanın
 - Hastayı vakit kaybetmeden hastaneye götürün

Duman Yutulması

Duman nefes borusunu rahatsız edebilir veya zarar verebilir. Duman gözlere rahatsızlık verebilir. Yapılacak ilk öncelikli yardım:

1. Hastayı emniyetli bir alana götürün
2. Nefes almayı ve dolaşımı kontrol edin/gerekli yardımı yapın
3. Hastayı yarım oturma veya dayandırma pozisyonuna getirin.
4. ACİL AMBULANS SERVİSİ (112)'yi arayın

YANGIN VE ELEKTRİK GÜVENLİĞİ

1. Yanma Olayı

Yanma, maddenin ısı ve oksijenle birleşmesi sonucu oluşan kimyasal bir olaydır.

Yanma olayının oluşabilmesi için madde, ısı ve oksijenin (hava) bir arada olması gerekir.

YANMA ÜÇGENİ

2. Yangınların sınıflandırılması

A Sınıfı Yangınlar: Katı madde yangınlarıdır. Soğutma ve yanıcı maddenin uzaklaştırılması ile söndürülebilir.

B Sınıfı Yangınlar: Yanabilen sıvılar bu sınıfa girer. Soğutma (sis halinde su) ve boğma (karbondioksit, köpük ve kuru kimyevi toz) ile söndürülebilir.

C Sınıfı Yangınlar: Likit petrol gazı, hava gazı, hidrojen gibi yanabilen çeşitli gazların yanması ile oluşan yangınlardır. Kuru kimyevi toz, halon, 1301 ve halon 1211 kullanarak söndürülebilir. Elektrikli aksine ve hassas cihazların yangınlarını da bu sınıfa dahil edebiliriz.

D Sınıfı Yangınlar: Yanabilen hafif metallerin ve alaşımların (magnezyum, Lityum, sodyum, seryum gibi) yanmasıyla meydana gelen yangınlardır. Kuru kimyevi tozlar bu yangınları söndürmede kullanılırlar. Elektrik donanımlarının yanmasıyla oluşan yangınları ayrı bir sınıf içinde değerlendirmeyip C sınıfı yangınların içerisinde inceleyebiliriz. Bu tür yangınlara, elektrik akımını kesilerek müdahale edilmeli ve kuru kimyevi toz kullanılmalıdır.

3. Yangının Nedenleri

1. Korunma Önlemlerinin Alınmaması: Nedenlerin başında yangına karşı önlemlerin alınmaması gelmektedir. Genellikle elektrik kontağı, ısıtma sistemleri, LPG tüpleri (evlerde kullanılan tüp gazları) patlayıcı-parlayıcı maddelerin yeterince korunmaya alınmamasından yangın çıkmaktadır. Özellikle büyük yerleşim alanlarında, konut ve iş yerlerinde çıkan yangınların büyük bir kısmı elektriğin ve LPG tüplerinin yanlış kullanımına dayanmaktadır. Elektrik enerjisi aksamının teknik koşullara göre yapılmaması da yangını oluşturan diğer bir sebep olmaktadır. Bununla birlikte kaloriferlerde ve soba ile ısıtma yöntemlerinde, bacaların temizlenmesi ve parlayıcı-patlayıcı maddeler için gerekli önlemlerin alınması halinde yangın afetinde büyük bir azalma olacaktır.

2. Bilgisizlik: Yangına karşı hangi önlemlerin, nasıl alınacağını bilmemek ve bu konuda yeterli eğitimden geçmemek yangının önemli nedenlerindedir. Elektrikli aletlerin doğru kullanımını bilmemek, soba ve kalorifer sistemlerini yanlış yerleştirmek, tavan arasına ve çatıya kolay tutuşabilecek eşyalar koymak yangını davet eder. Yangının oluşumunu önlemek ve oluşan bir yangının söndürülmesini bilmek eğitim ve bilgilenmeden geçer. Bu sebeple yangını önlemeyi öğrenmek kadar, yangını söndürmede ilk müdahaleleri de öğrenmek gerekir.

3. İhmal: Yangın konusunda bilgi sahibi olmak yeterli değildir. Söndürülmeden atılan bir kibrit veya sigara izmariti, kapatmayı unuttuğumuz LPG tüp (evlerde kullanılan tüp gaz), ateşi söndürülmemiş ocak, fişi prizde unutulmuş ütü gibi ihmaller büyük yangınlara yol açabilir.

4. Kazalar: İstem dışı oluşan olaylardan bazıları da (kalorifer kazanının patlaması, elektrik kontağı gibi) yangına neden olmaktadır. Ancak kendiliğinden gelişen bütün olaylarda, başlangıçta yeterli önlemlerin alınmaması etkili olabildiği gibi bilgisizliğin de rol oynadığını görebiliyoruz. Temelde bunlar olmaksızın kazaların yol açtığı yangınlar da olmaktadır.

5. Sabotaj: Yangına karşı gerekli önlemler alındığı halde bazı insanlar çeşitli amaç ve kazanç uğruna kasıtlı olarak kişi ve topluma ait bina ve tesisleri yakarak can ve mal kaybına neden olabilir.

6. Sıçrama: Kontrol altına alınmış veya alınmamış bir yangın ihmal veya bilgisizlik sonucu sıçrayarak, yayılarak veyahut parlayıp patlayarak daha büyük boyutlara ulaşması mümkündür. Bu nedenle bu tür olaylara karşı dikkatli olmamız gerekmektedir.

7. Doğa Olayları: Rüzgârlı havalarda kuru dalların birbirine sürtmesi ya da yıldırım düşmesi vb. gibi doğa olayları sonucunda da yangın çıkabilir.

4. Yangın Söndürmede Kullanılan Yöntemler

I- Soğutarak Söndürme

Su İle Soğutma: Soğutarak söndürme prensipleri içinde en çok kullanılandır. Suyun elverişli fiziksel ve kimyasal özelliği yanıcı maddeyi boğma (yanan cismin su içine atılması sonucu oksijeni azaltma) ve yanıcı maddeden ısı alarak yangının söndürülmesinde en büyük etken olmaktadır. Su, yangın yerine kütleli olarak gönderileceği gibi püskürtme lansları ile de gönderilebilir.

Yanıcı Maddeyi Dağıtma: Yanan maddenin dağıtılmasıyla yangın nedeni olan yüksek ısı bölünür, bölünen ısı düşer ve yangın yavaş yavaş söner. (Akaryakıt yangınlarında bu tip söndürme yangının yayılmasına neden olacağından uygulanmaz.)

Kuvvetli Üfleme: Yanan madde üzerinde kuvvetli olarak üflenmiş hava alevin sönmeye ve yanık maddenin ısısının düşmesine neden olmaktadır. Bu tip (soğutarak) söndürme ilkesi ile başlangıç yangınlarında başarıya ulaşılabilir. Büyümüş veya belirli boyutlara gelmiş yangınlarda kuvvetli üfleme yangına daha fazla oksijen sağlayacağından yangının büyümesine neden olur. Bu nedenle bu tür söndürmeler büyümüş yangınlarda kullanılmaz.

II- Havayı kesme

Örtme: Katı maddeler (kum, toprak, halı, kilim vb) ve kimyasal bileşikler (köpük,klor, azot vb.) kullanılarak yanan maddenin oksijen ile temasının kesilmesi ile yapılan söndürmedir. Akaryakıt yangınlarına örtü oluşturan kimyasal kullanılmaktadır.

Boğma: Yangının oksijenle temasının kesilmesi veya azaltılması amacıyla yapılan işlemdir. Özellikle kapalı yerlerde oluşan yangınlara uygulanır.

Yanıcı Maddenin Ortadan Kalkması: Yanma koşullarından olan yanıcı maddenin ortadan kalkması sonucu yangının söndürülmesidir.

5. Söndürücü Maddeler

Su: Ateşi söndüren maddeler arasında en önemlisi sudur. Su özellikle A tipi yangınlar için (katı) mükemmel bir söndürücüdür.

Kum: Yanıcı maddelerin oksijenle ilişkisinin kesilerek söndürülmesinde kullanılır.

Kullanma anında kumun yanıcı maddeyi tamamen örtmesi sağlanmalıdır.

Karbondioksit Gazı (CO2): Yanan maddenin üzerini kaplayan karbondioksit gazının, yanıcı maddeyi oksijensiz bırakarak yangının söndürülmesi olayıdır. Karbondioksit gazı genellikle çelik tüplerde, basınç altında sıvı halde tutulur. Bu gazla açık alanlarda ve hava akımının olduğu yerlerde yangının söndürülmesi oldukça zordur.

Kuru Kimyevi Toz: Yangın söndürmede kullanılan etkin maddelerden birisi de kuru kimyasal tozdur. Kimyasal tozlarla, cinslerine göre A.B.C. sınıfı yangınlar etkin bir şekilde söndürülebilmektedir. Aşırı sıcaklıktan (tahta, kumaş, araba lastiği gibi maddelerde) oluşan yangınlar, sıvıların (benzin ve türevleri) tutuşmasından çıkan yangınları ve yanıcı gazların (havagazı-doğalgaz vb.) basınç altında çıkmasından oluşan yangınların söndürülmesinde kullanılmaktadır.

Köpük: Köpük yanan yüzeyi tamamen kaplar. Bunun sonucu olarak da hava ile teması keser ve ayrıca soğutma özelliğinin bulunması nedeniyle de yangın söndürücü olarak kullanılır.

6. Yangın Önlemleri

Küçük bir yangın başlangıcının büyük alevlere dönüşmesini önlemek amacıyla yapıların projelendirme aşamasından itibaren, yangından korunma şartname ve yönetmeliklerine bağlı kalınması gerekir. Kurum, kuruluş ve iş yerlerinde yangını önleyici tedbirler iki kısımda ele alınır:

I. Yapısal Bakımdan Yangından Korunma:

Yapılarda yanmaz veya yanması güç yapı malzemeleri kullanılmalı,

Yangının yayılmasını önlemek amacıyla, yangın bölümleri oluşturulmalı,

Dumanların yayılmasını önlemek için duvardan sızmalar önlenmeli,

Yangına yüksek derecede dayanıklı yapı oluşturulmalı,

Yangının etkilerinden korunmuş kısa kaçış yolları sağlanmalı,

Ateşleyici ve yanıcı malzeme kaynaklarının ayrılmalı,

Her an çalışabilecek durumda faal yangı söndürme cihazları

bulundurulmalıdır.

II. Organizasyon Bakımından Yangından Korunma:

İyi bir bina idaresi,

Gerekli yasakların konulması,

Sabit tesisatın sık sık kontrolden geçirilmesi,

Yangınla savaş tatbikatının yapılması,

Acil ışıklandırma sisteminin kurulması,

Gereksiz yangın yükünün kaldırılması,

Korunma sistemi ve planının düzenli kontrolünün yapılması,

Düzenli bir şekilde alan tatbikatlarının yapılmasıdır.

Yangına zamanında müdahale edebilmek için Yangın algılama sistemleri kullanılmalıdır

Bunlar;

- İyonizasyon duman dedektörü
 - Optik duman dedektörü
 - Alev dedektörü
 - Isı dedektörü

ELEKTRİK GÜVENLİĞİ

Elektrik kazalarının nedenleri

- 1- Elektrik hakkında yeterli bilgiye sahip olmamak
- 2- Elektrik devresinde yalıtımla ilgili kurallara uyulmamış olması
- 3- Elektrikle uğraşan kişinin kendine aşırı güvenmesi, risk alması
- 4- Dikkatsizlik, tedbirsizlik, acelecilik

KİMYASAL FAKTÖRLER

Kimyasal faktörler iş kazalarına sebep olan “güvensiz şartlar” içinde yer alır

Çevrenin normal yaşama uygun kimyasal bileşimini az veya çok değiştiren etkenlere genel anlamda “kimyasal etkenler” denir.

Kimyasallar insan vücuduna solunum, deri ve sindirim yoluyla girebilir.

En tehlikelisi solunum yolu

Kimyasal maddelerin etkisi genellikle kronik

1.GAZLAR

Solventler gibi sıvı kimyasalların buharlaşması sonucu ortaya çıkan buharlar ve gazlar hiçbir engele takılmadan doğrudan akciğerlerimize ulaşabilirler. Buradan kan dolaşım sistemimize karışarak beyin, sinir sistemi ve iç organlarımıza zarar verebilirler.

a) Boğucu Gazlar

Bu tür gazlar kendi içinde iki alt gruba ayrılırlar.

- Basit boğucu gazlar

Bu tür gazların fizyolojik etkisi yoktur. Havadaki oksijenin yerini alarak veya oksijenin konsantrasyonunu yaşam için yeterli olmayacak bir seviyeye düşürerek boğucu etki gösterirler. Bu tip gazlara **karbondioksit, metan, etan, propan, bütan, hidrojen, azot**, örnektir.

Etkilenme olduğu taktirde hasta açık havaya çıkarılır, oksijen verilir, suni solunum yaptırılır.

Kimyasal Boğucu Gazlar

Kimyasal etkileri ve vücutta bazı kimyasal reaksiyonlara girmeleri ile boğucu etki gösterirler. Bu tip gazlara **karbonmonoksit, hidrojen Sülfür, hidrojen siyanür** örnektir.

Karbonmonoksit, kandaki hemoglobinin ile birleşerek doku ve organlara oksijen taşınmasını engeller. Bunun sonucunda da özellikle hassas organlarda (beyin, kalp adalesi,) patolojik tesir gösteren maddelerin bertaraf edilmesini güçleştirir. Başlangıçta bulantı, baş ağrısı, kusma, kol ve bacaklarda zafiyet görülür. Daha sonra ise solunum felci ve ölüm meydana gelebilir.

b) Tahriş Edici (irritan) gazlar

Asidik zellikleri ve suda znrlkleri sebebiyle, solunum sistemleri üzerinde tahriş edici etki gösterirler. Özellikle st solunum yolları ve akciğerlere ulaşan bu tür buharlar, deri dokularının nemi ile asidik zelti oluşturarak temas ettikleri dokuları tahriş ederler.

Amonyak, kkrdioksit, fosgen, klor, azot oksitleri ve asit buharları bu gruba girerler.

c) Sistemik etki gösteren zehirli gazlar

Vücutun belirli sistemleri üzerinde toksik etki yapan gaz ve buharlardır. Akciğer zarları üzerine tesir eder veya doğrudan dolaşıma girerler. Böbrek ve karaciğerler üzerinde, bazıları da kemik iliği üzerinde etkirler. **Karbontetra klorür** ve **nitroparafınler** böbrek ve karaciğerlerde, bazen buharları kemik iliği üzerinde, kurşun buharları kan sistemi üzerinde etkilidir.

Arsin (AsNH₃) (Arsenikli hidrojen); Karbonsülfür (CS₂);

Zehirlenme belirtileri başladığında hasta ortamdan uzaklaştırılmalıdır. Kronik zehirlenmelere karşı B- kompleksi vitaminleri diyeti dışarıda belirlenmiş tedavi yöntemi yoktur.

Korunma; genel tedbirler, periyodik kontroller ve alkol kullanımının yasaklanması.

d) Narkotik (Uyuşturucu) Buharlar

Genellikle sistematik etki göstermezler. Maruziyet halinde uyuşukluk ve uyku hali verirler. Dikkatin dağılmasına sebep olduğundan kaza riskini arttırır. Devamlı maruziyet halinde narkotik madenin cinsine göre bağımlılık yapabilir.

Genellikle yağlı yzeylerin temizlenmesinde kullanılan benzin, toluen, triklor etilen vb. bu gruba girerler.

2. TOZLAR

Tozlar, dumanlar ve sisler burunda , boğazda ve üst solunum yollarında tahrişe neden olurlar.

Özellikle 5 mikrondan küçük zerrecikler, boyutlarına ve türlerine bağlı olarak akciğerlerin derinliklerine kadar ulaşabilir, akciğer dokularına zarar verir ve çeşitli mesleki akciğer hastalıklarına yol açılabilirler.

Tozlar sağlık açısından en zararlı olanları 0,5 mikron ile 5 mikron arasında olanlardır. Bunlar akciğerdeki alveollere kadar ulaşarak, kimyasal yapılarına göre etki ederler.

Organik tozlar

Organik tozlar daha çok bitkisel maddelerin oluşturdukları tozlardır. Bunların dışında sentetik olarak üretilen maddelerin oluşturdukları tozlar sınıfına girer.

Bitkisel ve hayvansal kökenli tozlar alveollere kadar ulaştığında solunum ve salgı yolu ile akciğerlerin kendini temizleme özelliği ile atılarak elimine edilir.

Sentetik bileşiklerin oluşturduğu organik tozlar için aynı şeyleri söylemek mümkün değildir. Bunlar kendisini oluşturan sentetik maddenin özelliğine göre değişik etkiler gösterirler. Mesela, TNT tozlarının alveollere kadar ulaşıp kana karışması ile vücudun damar sistemi üzerinde olumsuz etkileri olabilmektedir.

Anorganik tozlar

Anorganik tozlar; metalik (demir, bakır, çinko vb) tozlar, metalik olmayan (kükürt, kömür tozu vb.) ve doğal bileşik (mineraller, killer) tozlarından oluşur.

Anorganik tozlar kendisini oluşturan maddenin cinsine göre değişik etkilere sahiptir.

BİYOLOJİK ETKİLERİ AÇISINDAN TOZLAR 6 GRUPTA SINIFLANDIRILABİLİR

1 - Fibrojenik Tozlar

2 - Toksik Tozlar

3 - Kanserojen Tozlar

4 - Radyoaktif Tozlar

5 - Allerjik Tozlar

6 - İnert Tozlar

3.ÇÖZÜCÜLER

Çözücüler, hem buharlarının solunması ile işçilerin sağlığı üzerinde olabilmekte, hem de deri temasta **endüstriyel dermatitlere** yol açabilmektedir.

Bazı çözücüler ise deri yoluyla absorbe edilerek vücutta toksik etkiler göstermektedirler. Örnek: **fenol, furfurrol, nitrobenzen** gibi.

Çözücüler etkilerine göre iki grupta incelenir

1. Primer tahriş ediciler

Deri hastalıklarının % 80 'i bu tip maddelerden ileri gelir. Temas ettikleri deri yüzeyinin yağınını alarak dış etkilere karşı korumasız hale getirirler ve tahrişe sebep olurlar.

Örnek; Sert sabun, deterjan, asit ve alkaliler, reçineler, reçine yağları, temizlemede kullanılan bir çok çözücüler bu gruba girerler. Diğerlerinden farklı olarak asit ve alkaliler deride ayrıca yanıklar meydana getirirler.

2. Alerjen Maddeler

Deri hastalıklarınının % 20'si bu tür maddelerle temas sonucu olur. İlk temasta bir etki görülmez. Ancak zamanla bünyede allerjik tepkiler oluşabilir. **Azo boyları, kömür katranı ve türevleri** bu gruba örnektir.

Kimyasal etmenleri kontrol yöntemleri

Kimyasal maddelerin zararlı etkilerini en aza indirmek için çeşitli metotlar uygulanır.

- 1- Kullanılan zararlı maddenin değiştirilmesi
- 2- İşlemin değiştirilmesi
- 3- Ayırma
- 4- Nemli çalışma
- 5- Havalandırma
- 6- İşyeri düzeni değişikliği
- 7- Kişisel koruyucular ve kremler

FİZİKSEL FAKTÖRLER

1.Gürültü

İstenmeyen düzeydeki sese gürültü denir. Sesin hava yolu ile yayılmasında havadaki gaz moleküllerinin titreşimi ile atmosferik basınçta meydana gelen değişiklik ses şiddeti olarak yorumlanır. Birimi (dB) desibeldir.

1 desibel duyma eşiği, 130 desibel de ses ağrı eşiği olarak kabul edilir. İkisi arasındaki geniş aralık ise kulağın duyma ağıdır.

1 dB	Duyma eşiği
10 dB	Sükunet hissi
20 dB	Fısıltı,
30 dB	Sakin ev (1 m'den) saat sesi
40 dB	Tenha sokak
50 dB	Alçak sesle konuşma
60 dB	Rölanti motor sesi
70 dB	Yüksek sesle konuşma
80 dB	Cadde gürültüsü
90 dB	Pnömatik çekiç
100 dB	Tren geçişi
110 dB	Klakson sesi (1 m'den),
120 dB	Yakın bir uçak motoru
130 dB	Kulak ağrı eşiği

Müsaade edilen ses seviye üst sınırı:

Gürültü Kontrol Yönetmeliğinde, günde en fazla 7,5 saat çalışabilecekler için ses seviye üst sınırı 85 dbA olarak belirlenmiştir.

Gürültünün Olumsuz Etkileri

Gürültü insanların, sinir sistemi ve işitme duyusu üzerinde etkilidir.

Gürültü çalışan insanların konsantrasyonlarını zayıflatır, dikkatlerini azaltır ve reaksiyon kapasitelerini düşürür.

Yorgunluk, uyku bozuklukları, baş ağrıları, dolaşım semptomları gibi rahatsızlıklar ortaya çıkabilir.

Gürültünün en önemli etkisi işitme kayıplarıdır.

Gürültüye maruz kalma süresi, gürültünün şiddeti, frekansı, kesintili veya sürekli olması, kişinin yaşı, hassasiyeti, daha önceki rahatsızlıklar gürültü sonucu oluşacak rahatsızlığın da derecesini belirler.

30-60 dB gürültüler psikolojik etki yapar

60-90 dB arası gürültü psikolojik ve sinirsel etki yapar,

90-120 dB gürültü ise tüm bu etkilere ilaveten işitme kayıplarına sebep olur.

Uzun süreli şiddetli gürültüye, örneğin 85 dB (A) 'nın üzerindeki seslere maruz kalan kişilerde iki türde işitme kaybı oluşur.

1.Geçici işitme kaybı;

Belli bir süre dinlendikten sonra iyileşebilen işitme kayıplarıdır.

Örneğin, 90 dB(A)'lık bir gürültüye 100 dakika maruz kalma

sonucunda ortaya çıkan yaklaşık 10-20 dB'lık bir işitme kaybının ortadan kalkabilmesi için gerekli olan iyileşme süresi yaklaşık olarak 1000 dakikadır, yani ortaya çıkan işitme kaybının iyileşebilmesi için, maruz kalma süresinin 10 katı kadar iyileşme süresine ihtiyaç olduğu ortadadır.

2. Sürekli işitme kaybı;

Gürültülü ortamlarda çalışan insanların gerekli iyileşme sürelerine sahip olması özellikle endüstride mümkün değildir. 8 saatlik bir maruz kalma sonucunda en fazla 16 saatlik bir dinlenme süresine sahip çalışanlarda bu işitme kayıpları yığılmalı bir biçimde oluşarak sürekli işitme kaybına sebep olur.

Gürültünün Etkilerinden Korunmada Kullanılacak Yöntemler

1.Gürültüyü kaynağında azaltma

a .Planlama safhasında

- . Daha az gürültülü makinaların seçimi
- . Makinaların yerleştirileceği zemine vibrasyon önleyici takozların konulması

b . Mevcut makinalarda

- . Sık sık yağlama
- . Eskiye parçaların değiştirilmesi
- . Vibrasyon azaltıcı yastıkların kullanılması (keçe, cam yünü, mantar ve kauçuktan yapılmış olan bu yastıklar şekil değiştirilebilmeleri dolayısıyla enerjiyi absorbe eder) ve yaylı amortisörlerin kullanılması.

c. Gürültünün Yayılmasının Önlenmesi

Gürültü kaynağının bir bölüm içine alınması ve uzaktan kumanda ile çalıştırılması,

Eğer ayrı bir bölüme alınamıyorsa gürültü kaynağı ile işçiler arsına bir ekran veya pano konulması,

Genellikle sert, düzgün, su ve havayı geçirmeyen satırlar sesi aksettirmekte, yumuşak ve gözenekli materyal ise absorbe etmektedir. (Cam yünü, mineral yünü, odun lifi, talaş, ... vs) Bu nedenle gürültülü atölyenin duvarları, tavanı bu tür malzeme ile kaplanırsa gürültünün büyük bir kısmı duvarda tutulur ve ses dalgalarının devamlılığı kaybolur.

Absorban malzemenin düzgün bir yüzey halinde konulması yerine kabarıklıkların bulunduğu gayri muntazam bir şekilde yerleştirilmesi daha etkindir.

Dışarıdan ve diğer bölümlerden gelen gürültünün çalışılan yeri etkilememesi için çalışılan yer ile gürültülü atölyenin ortak duvarları daha kalınlaştırılmalı, gerekirse absorbe edici malzeme ile kaplanmalıdır.

2. Gürültülü bölümlerde devamlı olarak aynı işçilerin çalıştırılması yerine işçilerin değiştirilerek çalıştırılması yoluna gidilmelidir.

3. Çalışma saatleri azaltılarak maruziyet önlenmelidir.

- 80 dB (A) 7,5 saat
- 90 dB (A) 4 saat
- 95 dB (A) 2 saat
- 100 dB (A) 1 saat

Korunma

Kulak tıkaçları; kulakta hava yolunu kapatan farklı özelliklerde olmak üzere yaklaşık 10-20 dB 'lık bir avantaj sağlayan malzemelerdir.

Kulaklıklar ise; kulak arkası kemiğini (mastoid'i) kapatan bir yapıya sahip olduklarından özellikle kemik yolu ile iç kulağa iletilen seslerin izolasyonunda daha başarılı olmaktadır.

İşçilerin kulak koruyucularına alıştırmaları bir eğitim programı dahilinde olmalıdır. Bu program;

1.gün sabahtan 30 dakika öğleden sonra 1 saat

2.gün sabahtan 1 saat öğleden sonra 1 saat

3.gün sabahtan 2 saat öğleden sonra 2 saat

4.gün sabahtan 3 saat öğleden sonra 3 saat

5.gün ise tüm vardiya süresince kulak koruyucuları kullanılarak uygulanabilmektedir.

Gürültülü işlerde çalışan işçilerin periyodik sağlık muayeneleri yanında **odyometrik** kontrolleri yapılmalı, duyma durumunda azalma görülenler bu işlerden ayrılmalı kontrol ve tedavi altına alınmalıdırlar.

2. Titreşim

Titreşim (vibrasyon); genellikle katı ortamda yayılan, dokunma duygusu ile algılanan, alçak frekanslı ve yüksek genlikli bir enerji yayılımıdır

Titreşimin frekansı saniyede titreşim sayısı olarak ve Hertz (Hz) birimi ile ölçülür

Kullanılan araç ve gereçlerin titreşim frekansları 20-30000 Hz aralığındadır.

Titreşimin organizmayı etkileme yolu elle kullanılan araç ve gereçlerde el ya da yapılan işe yada çalışma pozisyonuna göre titreşen zemin yada parçayla ilişkili vücut bölümüdür

Titreşimden oluşan enerjinin organizmaya akımı sonucu doku zararları ortaya çıkar.

Titreşimden;

1) Hareket sistemi (kemikler)

2) Periferik damarlar

3) Periferik ve kısman merkezi sinir sistemi zarar görür

Bu alanda yapılan çalışmalar; kas ve eklemlerde, iç kulak denge organında, deri altı duyu sisteminde ve kılcal damarlarda zararlı ve kalıcı etkileri göstermiştir.

3. Sıcak ve soğuk

Termal Konfor;

Genel olarak bir işyerinde çalışanların büyük çoğunluğunun ısı, nem, hava akım hızı gibi iklim koşulları açısından gerek bedensel, gerekse zihinsel faaliyetlerini sürdürürken belirli bir Rahatlık içinde bulunmalarını ifade eder.

Termal Konfor Bölgesine Etki Eden Faktörler Şunlardır;

Ortam sıcaklığı

Ortamın nem durumu

Termal radyasyon

Hava akım hızı

Yapılan işin niteliği

Çalışanların giyim durumu

Çalışanın yaşı ve cinsiyeti

Çalışanın beslenmesi

Ortam Sıcaklığı

Vücut ısısı edinilen ısı ile kaybedilen ısının dengede olması ile muhafaza edilir. Ancak; Yüksek ve düşük ısılara maruziyet halinde işçide bazı etkiler meydana gelebilmektedir.

Yüksek Sıcaklıkta;

1. Yorgunluk başlar,
2. Dikkat azalır,
3. Kalp atışı yükselir,
4. Kan basıncı artar,
5. Fazla terlemeden dolayı tuz kaybı sebebiyle adale ağrı ve krampları,
6. Sıcak çarpması (bulantı, baş dönmesi, baş ağrısı, vücut sıcaklığının artması ile bayılma ve ölüm)

Fazla Isıya Maruz Kalma Verimin Düşmesine Ve İş Kazalarına Sebep Olacağından Aşağıdaki Tedbirler Alınmalıdır

1. Isı kaynağı tecrit edilmeli,
2. Isı kaynağından mümkün olduğunca uzak mesafede çalışılmalı,
3. Uygun havalandırma sistemi yapılmalı
4. İşçilere ısıdan koruyucu iş elbisesi, eldiven, önlük verilmeli
5. Çalışma saatleri kısaltılıp, dinlenme saatleri uzatılmalı

6. Radyant ısı mevcut olduğunda, ısı kaynağı ile işçiler arasında ısıyı geçirmeyen ve yansıtan ekranlar konulmalı, bunun mümkün olmadığı hallerde ısı kaynağı ile işçi arasında aşağıdan yukarıya verilen tazyikli hava ile bir hava perdesi teşkil edilmeli
7. Fazla sıcak olan yerlerde devamlı olarak aynı işçilerin çalıştırılması yerine işçilerin değiştirilerek çalıştırılması düşünülmeli,
8. Terle kaybedilen tuzu telafi etmek için işçilere bol sıvı ve tuzlu diyet verilmeli,
9. Bu işlerde çalışacak işçilerin işe giriş muayenesi çok iyi yapılmalı, yüksek tansiyonlular, kalp hastalığı bulunanlar ve yaşlılar bu işlerde çalıştırılmamalıdır.

Soğuk Ortamda;

Soğuğa maruz kalanların cilt ve vücut sıcaklıkları düştükçe kuvvetsizlik ve uyku hali görülür.

Vücut sıcaklığının 27 °C altına düşmesi halinde şahıs komaya girer ve 25 °C ' de ölür.

Bu tür işlerde çalışacak işçiler için aşağıda sıralanan tedbirler alınmalıdır.

Fazla Soğuğa Maruz Kalma İş Kazalarına Sebep

Olacağından Aşağıdaki Tedbirler Alınmalıdır;

- a. Uygun iş elbisesi ve koruyucular verilmeli,
- b. İş süresi kısaltılmalı,
- c. İşe alınırken sağlık muayeneleri yapıp dolaşım bozukluğu olanlar ve alkolikler bu işlerde çalıştırılmamalıdır.
- d. Aynı işçilerin çalıştırılması yerine işçilerin değiştirilerek çalıştırılması yoluna gidilmelidir.

Yapılan İşe Göre Tercih Edilen Çalışma Ortam Sıcaklığı

Faaliyetin şekli	Hava Sıcaklığı(C)	Bağıl Nem
Oturarak yapılan hafif el işleri	20	%50
Oturarak yapılan hafif kol ve el çalışmaları	20	%50
Ayakta yapılan ağır kol işleri	17	%50
Çok ağır işler	15-16	%50

Korunma

Işın kaynakları uygun yerlere yerleştirilmelidir.

En az zararlı olan radyoaktif madde seçilmeli ve minimum miktarda kullanılmalıdır.

Çalışma süresi kısaltılmalıdır.

Radyasyon kaynağı ile çalışan arasına koruyucu ekranlar konulmalıdır.

Çalışanlara kurşun önlük, eldiven, gözlük gibi koruyucular verilmelidir.

Çalışılan yer havasındaki radyoaktivite miktarı ve çalışanları ne miktarda radyasyona maruz kaldıkları muntazam aralıklarla ölçülmelidir.

4 . Nem

Yüksek bağıl nem, yüksek sıcaklıkta bunaltır, düşük sıcaklıkta ise üşüme ve ürperme hissi verir. Bu sebepten, sıcaklık yükseldikçe bağıl nem düşürülmeli sıcaklık azaldıkça bağıl nem artırılmalıdır.

İşyeri ortamı için en uygun bağıl nem miktarı **%40-60** arasındadır.

Eğer bağıl nem %40'ın altında ise buna kuru hava denir. Bu şartlarda boğaz ve burunda kuruma ve gıcıkklanma olabilir. Vücuda mikrop girmesi ihtimali artar.

Nem %60'ın üzerinde ise, terleme güçleşir, hatta imkansızlaşır. Bu nedenle vücut ısı artar.

5. Hava Akım Hızı

İşyerinde gerek termal konforu sağlamak ve gerekse sağlığa zararlı olan gaz ve tozların uzaklaştırılması bakımından uygun bir hava akımı temin edilmesi gerekmektedir. Havalandırma tabii ve suni olarak yapılmaktadır.

6. Aydınlatma

İşyerlerinde uygun bir aydınlatma, sadece çalışan üzerinde olumlu bir psikolojik tesirin yaratılması değil, uygun çalışma durumunun sağlanması ve iş kazalarının önlenmesi bakımından gereklidir.

Aydınlatma yetersizliğinde; görme fonksiyonunun aşırı yüklenilmesi nedeniyle kısa bir süre sonra yorgunluk belirtileri, göz bozuklukları ve baş ağrıları meydana gelir. Verim azalır, iş kazaları ihtimali artar.

7. Renk

İşyerlerinde renklerin uygun seçilmesi halinde verimin arttığı, kalitenin yükseldiği, kazaların seyrekleştiği, yorgunluk, devamsızlık gibi bedeni ve ruhi değişikliklerin düzene girdiği, iş sırasında verilen firenin azaldığı görülmektedir.

KONUyla İLGİLİ YÖNETMELİK MADDELERİ

İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ TÜZÜĞÜ

Bakanlar Kurulu Karar Tarihi - No: 04/12/1973 - 7/7583

Dayandığı Kanun Tarihi - No: 25/08/1971 - 1475

Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi - No: 11/01/1974 - 14765

Beşinci Bölüm: Fizik ve mekanik nedenlerle ortaya çıkabilecek meslek hastalıklarına karşı alınacak özel tedbirler

Madde 77-81

KONUyla İLGİLİ ANAYASA MADDELERİ, KANUN VE YÖNETMELİKLER

T.C. Anayasası, No:2709, RG: 09.11.1982, 17863

- Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı (Madde 17)
- Çalışma şartları ve dinlenme hakkı (Madde 50)
- Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması (Madde 56)
- Sosyal güvenlik hakları (Madde 60)

Kanunlar

İş Kanunu, No:4857, RG: 10.06.2003, 25134

Sosyal Sigortalar Kanunu, No:506, RG: 29-31.07.1964, 11766-11779

Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, No: 4958,

Yönetmelikler

bir çok kanun hükmünde kararname, 30 a yakın tüzük ve 20 den fazla yönetmelik vardır

Uluslar arası Anlaşma ve Sözleşmeler: ILO tarafından iş güvenliği ve işçi sağlığı ile ilgili 30 sözleşmeden 7 tanesi T.C. tarafından kabul edilmiştir. WHO konu ile ilgili diğer uluslar arası kuruluştur.

ÜLKEMİZDEKİ DURUM

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

<http://www.calisma.gov.tr/>

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Genel Müdürlüğü

İş Teftiş Kurulu Başkanlığı

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Merkezi (İSGÜM)

Yakın ve Ortadoğu Çalışma Enstitüsü Müdürlüğü

Sağlık Bakanlığı

Sosyal Sigortalar Kurumu

Bir işyerinde iş güvenliği çalışmaları yapılırken, temel prensiplerin 6. ilkesinde belirtildiği gibi, 4 çalışma alanı vardır.

Bunlar;

1) Tehlike analizi ve risk değerlendirmesi (Mühendislik çalışmaları)

2) İkna ve teşvik

3) Kişisel uyumluluğun sağlanması (ergonomiden yararlanma)

4) Disiplin önlemleri

Bir iş güvenliği organizasyonuna başlamadan önce bu sıraya göre ele alınması gerekir

Tehlikeleri Kontrol Metotları

Tehlikeler tespit edilip analizi yapıldıktan sonra aşağıda verilen yollarla tehlikeler kontrol edilir

Tehlike kaynaklarını ortadan kaldır

Daha az tehlikeli denk işleme değiştir

Kaynağında tehlikeyi azalt

Tehlikeden işçileri uzaklaştır (otomasyon gibi)

Tehlikeyi izole et (makine koruyucuları gibi)

Tehlikeyi seyrelt (tehlikeli maddeyi havalandırma ile azaltmak gibi)

Uygun bir yönetim tarzı uygula

Uygun bir kişisel koruyucu kullan

İşçilere eğitim ver

MESLEK HASTALIKLARI

Meslek hastalıkları Sosyal sigortalar sağlık işlemleri tüzüğünde 5 gruba ayrılmıştır. Bu meslek

hastalığı grupları şunlardır:

A. Kimyasal maddelerle olan meslek hastalıkları,

B. Mesleki cilt hastalıkları,

C. Pnömkonyozlar ve diğer mesleki solunum sistemi hastalıkları,

D. Mesleki bulaşıcı hastalıklar,

E. Fizik etkenlerle olan meslek hastalıkları

Meslek Hastalığı Nedir?

Meslek hastalığı, genel anlamda bir işin yapılması sırasında mesleki etkenlerin doğurduğu, bu etkenlerin devamı hâlinde gittikçe gelişmesi nedeniyle belirli mesleklerde ve işlerde çalışanlarda görülen hastalıkları ifade eder.

506 sayılı SSK Yasası 11-B maddesinde ve aynı yasanın 135. maddesi gereği olarak çıkarılan SSK Sağlık İşlemleri Tüzüğü 62. maddesinde meslek hastalıkları tanımını aşağıdaki gibi vermiştir:

“Sigortalının çalıştırıldığı işin niteliğine göre tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, sakatlık veya ruhi arıza hâlleri meslek hastalığıdır.”

Tanım dikkatlice incelendiğinde bazı ayrıntılar dikkat çekmektedir. Bu ayrıntılar meslek hastalığının tam olarak anlaşılabilmesi açısından önemlidir.

Meslek hastalığı tanımlanırken bu tanımlamada amaç önem kazanır. Koruyucu önlemlerin alınması amaçlanıyorsa yukarıda yapılan tanım yeterlidir. Tazmin düşüncesi ön plandaysa o zaman mutlaka bir kaybın oluşması gerekirdi ki bunun için bir ödeme yapılabilirdi. Bu durumda ancak iş göremezliğe neden olan durumlar meslek hastalığı olarak nitelenir. Buna rağmen meslek hastalıklarının önlemeye çalışanlar için meslek hastalıklarının iş göremezlik hâli şart değildir. Meslek hastalığı önlenebilir nitelikte bir olgudur. Önlenmesinde vücuda giriş yolunun bilinmesi önemlidir. Bu yolu kapatmaya yönelik “kişisel” önlemler alınmalıdır.

Meslek hastalıkları birçok etmenin bir araya gelmesi ile oluşur. Bu etmenleri beslenme bozuklukları, bireysel duyarlılığı pekiştiren ilaçlar, sigara ve alkol alışkanlıkları, şişmanlık vb. olarak sayabiliriz.

Fizyolojik olarak insanın gereksinme duyduğu ortam koşulları ki her zaman işin gerekleri ile bağdaşmaz. Sözelimi soğuk hava deposunda çalışanlar için işin işçiye değil, işçinin işe uydurulması gerekir.

Meslek hastalıkları özellikle belli işlerde çalışan işçilerde görülen, genelde toplumda ya hiç görülmeyen ya da çok düşük sıklıkla görülen hastalıklardır. Ancak fabrikaların çevresel atıkları dolayısıyla benzer hastalık tabloları o bölgede yaşayan kişilerde de görülmeye başlanmıştır. Böylece meslek hastalıkları giderek "çevresel ve mesleksel hastalıklara" dönüşmeye başlamıştır.

İş kazaları dış etkilerle ortaya çıkarken meslek hastalıkları tersine içsel etkilerle ortaya çıkar. Meslek hastalıklarına yol açan etmenler mutlaka vücudu çeşitli yollarla etkileyip hastalık sürecini başlatır.

Meslek hastalıkları, iş kazalarından farklı olarak uzun zaman sürecinde de ortaya çıkabilir ancak çok kısa süre içinde ortaya çıkabilen meslek hastalıkları da vardır. Meslek hastalığına yakalanabilmenin koşulu, bir süre hastalığa neden olan iş yerinde çalışmaktır. Bu süre, yaşanan olumsuz şartların ağırlığına göre uzayıp kısalabilir.

Meslek hastalığı sağlıklı koşullara maruz kalmanın hemen ardından çıkabildiği gibi yıllar sonra da görülebilir.

Meslek hastalıkları en sık görülen hastalıklar olmadıkları hâlde toplumsal önemi olan hastalıklardır çünkü yakalanma olasılığı bütün iş yeri çalışanlarını ve gelecekte o iş yerinde çalışacak olanları kapsar. Kurbanları, yalnızca küçük bir gelir için çalışmak zorunda olanlardır. Çalışma biçimlerinden kaynaklanan birtakım nedenlerle (duruş bozukluğu, psikososyal nedenler) ortaya çıkan hastalıklar vardır ki bunlar da meslek hastalığı olarak nitelenmektedir.

Meslek hastalıklarının tanılarının konulması için özgün örgütlenme ve düzenlemeler gereklidir. Meslek hastalıklarının teşhisleri veya tanıları ancak bilinçli bir arama ile konulabilir.

Meslek hastalığı tanısı konulabilmesi için nesnel ve kesin ölçütlere gerek vardır.

Meslek hastalıklarının diğer hastalıklardan farklı, kendilerine özgü tanı ve tarama yöntemleri vardır.

Meslek hastalıklarının ortaya çıkarılmasında tarama, araştırma ve istatistik çalışmalarının önemli bir yeri vardır.

Meslek hastalığı ile mesleki olmayan hastalığın ayırımı belirli bir bilgi birikimi ve teknik donanım gerektirmektedir. Bu da onun gözden kaçmasına neden olabilmektedir.

Meslek hastalıklarının değerlendirilmesinde doz-tepki ilişkisinin önemli bir yeri vardır. “Doz” ile işçinin çalıştığı ortamın ağır şartlarının onda bıraktığı kötü etkiler, “tepki” ile de vücudunun buna yanıtı (belirtiler vs.) anlatılmak istenmektedir.

Meslek hastalıkları zaman içinde değişkenlik gösteren bir konudur. Bilimsel ve teknik alandaki gelişmeler sürekli izlenmeli ve bu konu ile ilgili bilgiler güncelleştirilmelidir.

Meslek hastalıkları konusunda işçilerin bilgilendirilmesi bir insan hakkıdır.

Çalışma süresinin sınırlanması çabaları ile meslek hastalıklarının önlenmesi çabaları arasında yakın bir bağlantı vardır.

Hekim, meslek hastalığını değerlendirirken hem hastasını hem de onun çevresini birlikte değerlendirmelidir.

Meslek hastalıklarının toplumsal bir faturası vardır.

Meslek hastalığına yakalanması işçinin yalnızca kendisini değil, ailesini de yakından etkiler (sağlık, psikolojik, ekonomik vs).

Meslek hastalığı tanısı, o tanıyı alan işçinin yakın çalışma arkadaşları için erken tanı olanağı verir. Biz buna toplumsal düzeyde erken tanı diyoruz.

Özel olarak korunması gereken kümelerin (çocuk, kadın, sakat, göçmen vb.) meslek hastalıklarına yakalanma riski daha yüksektir.

Meslek hastalıklarının yaptığı zedelenmeler genellikle geri dönüşü olmayan zedelenmelerdir.

Meslek hastalığı tanısının geç konulması ya da hiç konulmaması çok boyutlu sorunlara yol açar.

Ortam ölçümleri ve düzenli sağlık muayeneleri ile yakınma öncesi veya yakınma sırasında hastalıklar ortaya konulabilir.

Meslek hastalıklarının önlenmesi bir ekip işidir.

Meslek hastalıklarına yol açan etmenlerin belirli hedef organları vardır. Hastalık, tablosunu bu organlar üzerindeki etkilerle ortaya koyar.

Meslek hastalıklarından korunmada şu yöntemler kullanılabilirler:

Yerine koyma

Yer değiştirme

Ayırma

Yaş yöntem

Havalandırma

Kapatma

Kişisel korunma araçları

Meslek hastalıklarının izlenmesi ve denetimi (dolayısıyla uygulama) yetersizse bütün yük, işçiyi son çalıştıran işverenin üzerinde kalır.

Meslek hastalığı tanısı, beraberinde “tazminat”, “yüksek iş göremezlik ödentisi”, “çalışma ortamının geliştirilmesi için yatırım” ve “cezai sorumluluk” getirdiği için işverenlerce göz ardı edilmek istenebilir.

Toplumda çalışanların birkaç kümeye bölünmüş olması (işçi, memur, sözleşmeli, kapsam dışı, çiftçi, esnaf vs.) ve büyük bir kısmının işçi sayılmaması, onların kendisini işçi saymaması, meslek hastalıkları konusunda tavır geliştirilmesini güçleştirmektedir.

Toplumda meslek hastalıkları konusunda politika üreten ve uygulamaya yön veren güçlü bir odağın bulunması gereklidir.

Meslek Hastalıklarının Nedenleri

Meslek hastalıkları, yol açan etmenlere göre aşağıdaki gibi sınıflandırılır:

Kimyasal kaynaklı meslek hastalıkları

Ağır metaller

Çözücüler

Gazlar

Fiziksel kaynaklı meslek hastalıkları

Gürültü ve sarsıntı

Yüksek ve alçak basınçta çalışma

Soğuk ve sıcakta çalışma

Tozlar

Radyasyon

Biyolojik kaynaklı meslek hastalıkları

Bakteri kaynaklı olanlar

Virüs kaynaklı olanlar

Biyoteknoloji kaynaklı olanlar

Psikolojik kaynaklı olan meslek hastalıkları

İŞYERİ SAĞLIK BİRİMİ YILLIK DEĞERLENDİRME RAPORU

İşyerinin Unvanı:

Sicil No:

Adresi:

Tel ve Faks:

E - posta:

İşkolu:

Çalışan sayısı : Erkek: Kadın: Stajyer:

Yapılan çalışmalar:

- Risk analizi
- Ortam ölçümleri
- İşe giriş muayeneleri
- Periyodik kontroller
- Biyolojik analizler
- Fizyolojik testler
- Eğitim çalışmaları
- İlkyardım ve Acil tedavi
- Diğer çalışmalar

Tarih
İşyeri hekimi
imza

© zeytinist

İŞ KAZASI FORMU

Dosya No:

İşyeri sicil no:

İşkolu kodu:

İşyeri adresi:

Çalışanın ad ve soyadı:

Çalışanın sigorta sicil no:

Çalışanın doğum tarihi ve yeri:

Çalışanın cinsiyeti:

Çalışanın yaptığı iş ve çalıştığı bölüm:

Çalışanın bu işyerinde çalışma süresi:

İşyerinde çalışma saatleri ve vardiya sayısı:

İş kazasının oluşma tarihi ve saati:

İş kazasının oluşma nedeni ve şekli:

Kazalanma sonucunda oluşan tahribat:

İş göremezlik durumu ve süresi:

Sağlık tesislerinde yatma süresi:

Sonuç:

Tarih

İş Güvenliği Uzmanı
imza

İşyeri hekimi
imza

EK-4
MESLEK HASTALIĞI FORMU

Dosya No:
İşyeri sicil no:
İşkolu kodu:
İşyeri adresi:
Çalışanın ad ve soyadı:
Çalışanın sigorta sicil no:
Çalışanın doğum tarihi ve yeri:
Çalışanın cinsiyeti:
Çalışanın yaptığı iş ve çalıştığı bölüm:
Çalışanın meslek öyküsü:
Bu işyerinde çalışma süresi:
Meslek Hastalığı tanısı:
Tanı konulma tarihi :
Meslek hastalığının oluşma nedeni:

İş göremezlik durumu ve süresi:
Sağlık tesislerinde yatma süresi:
Sonuç:

Tarih
İşyeri hekimi
imza

24.09.202

@gmail.com

EK-5
İŞE GİRİŞ / PERİYODİK MUAYENE FORMU

İŞYERİNİN

Sicil no:
Unvanı:
Adresi:
Tel ve faks:

Fotoğraf

İŞÇİNİN

Adı ve soyadı:
Cinsiyeti:
Eğitim durumu:
Medeni durumu:
Ev Adresi:
Tel:
Mesleği:

Çocuk sayısı:

Yaptığı iş:
Çalıştığı bölüm:
Daha önce çalıştığı yerler:
İşkolu

Yaptığı iş

Giriş-çıkış tarihi

Özgeçmişi:

Kan grubu:
Konjenital/kronik hastalık:
Bağışıklama:
- Tetanoz:
- Hepatit:
- Diğer:

Soygeçmişi:
Anne

Baba

Kardeş

Çocuk

TIBBİ ANAMNEZ:

1. Son bir yıl içinde aşağıdaki yakınmalardan herhangi birini geçirdiniz mi?

	Hayır	Evet	Tarih
- Balgamlı öksürük			
- Nefes darlığı			
- Göğüs ağrısı			
- Çarpıntı			
- Sırt ağrısı			
- İshal veya kabızlık			
- Eklemlerde ağrı			

2. Son bir yıl içinde aşağıdaki hastalıklardan herhangi birini geçirdiniz mi?

	Hayır	Evet	Tarih
- Kalp hastalığı			
- Şeker hastalığı			
- Böbrek rahatsızlığı			
- Sarılık			
- Mide veya oniki parmak ülseri			
- İşitme kaybı			
- Görme bozukluğu			
- Sinir sistemi hastalığı			
- Deri hastalığı			
- Besin zehirlenmesi			

3. Son bir yıl içinde hastanede yattınız mı?

Hayır Evet ise tanı.....

4. Son bir yıl içinde önemli bir ameliyat geçirdiniz mi?

Hayır Evet ise nedir.....

5. Son bir yıl içinde iş kazası geçirdiniz mi?

Hayır Evet ise nedir.....

6. Son bir yıl içinde Meslek Hastalıkları Hastanesi'ne gittiniz mi?

Hayır Evet ise tanı.....

7. Son bir yıl içinde Maluliyet aldınız mı?

Hayır Evet ise nedir ve oranı.....

8. Şu anda herhangi bir tedavi görüyor musunuz?

Hayır Evet ise nedir.....

9. Sigara içiyor musunuz?

Hayır
Bırakmışay/yıl önceay/yıl içmişadet/gün içmiş
Evetyıldıradet/gün

10. Alkol alıyor musunuz?

Hayır
Bırakmışyıl önceyıl içmişsıklıkla içmiş
Evetyıldırsıklıkla

FİZİK MUAYENE SONUÇLARI:

a) Duyu organları

- Göz
- Kulak-Burun-Boğaz
- Deri

b) Kardiyovasküler sistem muayenesi

c) Solunum sistemi muayenesi

d) Sindirim sistemi muayenesi

e) Ürogenital sistem muayenesi

f) Kas-iskelet sistemi muayenesi

g) Nörolojik muayene

g) Psikiyatrik muayene

h) Diğer

-TA: / mmHg

-Nb: /dk.

-Boy: Kilo:

BMI:

EK-6

İŞYERİ SAĞLIK BİRİMİ YILLIK ÇALIŞMA RAPORU

LABORATUVAR BULGULARI:

a) Biyolojik analizler

- Kan

- İdrar

b) Radyolojik analizler

c) Fizyolojik analizler

- Odyometre

- SFT

d) Psikolojik testler

e) Diğer

Muayene	Fizik Muayene	Toksi kolojik Analiz	Biyo-kimyasal Analiz	Fizyolojik Test	Meslek Hast	İş kazası	TOPLAM
İşe giriş							
Periyodik							
Poliklinik							
Diğer							
TOPLAM							

KANAAT VE SONUÇ:

1-işinde/işyerinde bedenen çalışmaya elverişlidir.

2- Raporda işaret edilen arızalar tedavi edilmek koşuluyla elverişlidir.

Tarih

İşyeri hekimi

imza

İmza

Tarih

zeytinist

kivrak@gmail.com

510

EK- 7
İŞYERİ HEKİMLİĞİ SÖZLEŞMESİ

İşyerinin;

Unvanı:

Adresi:

Tel:

Fax:

e-posta:

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Sicil no:

SSK sicil no:

Faaliyet alanı:

Yer aldığı risk grubu:

Çalışan işçi sayısı:

5

İşyeri hekiminin;

Adı soyadı:

Diploma no:

Sertifika no:

Uzmanlık alanı:

Çalışma süresi:

Adres:

Tel:

Fax:

e-posta:

Çalıştığı diğer işyerlerinin;

Ünvanı:

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Sicil no:

SSK sicil no:

Özel Hükümler:

Tarih

24.09.2023

İşveren
İmza

İşyeri Hekimi
İmza

kivrak@gmail.com

511

Sorularınız varsa cevaplayayım.

Daha sonra aklınıza soru gelirse lütfen yüz yüze, e posta veya telefon yoluyla ulaşınız.

Bu ders notları zeytincilik programı öğrencileri, Kursiyerler, sektör temsilcileri, diğer üniversitelerde okuyan önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencileri ile araştırmacılara yönelik hazırlanmıştır. Daha detay bilgiye ulaşmak isterseniz lütfen iletişime geçiniz.

DERS NOTLARI SÜREKLİ YENİLENMEKTEDİR.
LÜTFEN DAHA ÖNCE İNDİRDİĞİNİZ DERS NOTU VARSA
YENİ TARİHLİ OLAN DERS NOTUNU TERCİH EDİNİZ.
NOTLARDA HATALI ve
EKSİK BİR YER GÖRDÜĞÜNÜZDE LÜTFEN BİLDİRİNİZ.

Dr. Mücahit KIVRAK

0 505 772 44 46

kivrak@gmail.com

www.zeytin.org.tr

www.mucahitkivrak.com.tr

Sosyal medya iletişim

<https://www.facebook.com/mucahit.kivrak>

<https://twitter.com/zeytinist>

<https://instagram.com/zeytinist/>

<https://www.youtube.com/channel/UCNDXadH7jpB0FVRLbEvtqHA>